

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1969 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1964 USTANOVILO KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILO OSVOBODILNA FRONTO SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLJE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO
Prva izdaja

Govorice o podražitvi blaga za široko potrošnjo brez podlage

Izjava zveznega sekretarja za trgovino in industrijo Hakija Pozderca: 28 milijonov dolarjev več, kot je bilo predvideno

OD NASEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, 13. nov. — Zvezni sekretar za industrijo in trgovino Hakija Pozderac je danes povedal novinarjem, da je bilo večeraj odobrenih novih 15 milijonov dolarjev za uvoz blaga široke potrošnje.

Če k temu dodamo še nedavno odobrenih 13 milijonov dolarjev, potem je bilo do sedaj namenjenih za uvoz blaga za široko potrošnjo 28 milijonov dolarjev več, kot pa je bilo predvideno ob začetku leta. Hakija Pozderac je poudaril, da je bilo to mogoče storiti zaradi uspešnega izvoza v letošnjem letu.

Pozderac je dejal, da je poteka uvoz blaga, za katerega je bilo nedavno odobrenih 13 milijonov dolarjev, prav tako pa se bo, po njegovih besedah, kmalu začel uvoz blaga za nadaljnjih 15 milijonov dolarjev. Uvozili bodo tekstil, kovinsko galanterijo, okoli 1,5 milijona parov ženskih nogavic, razno tehnično blago, sedem milijonov britvic, avtomobile itd.

V odgovoru na vprašanje, kakšne so možnosti za pobijanje morebitnih nepravilnih zahtev po povečanju cen nekaterih živil, je Pozderac dejal, da ustrežni organi razpolagajo z dovolj velikimi rezervami sladkorja, masti itd. Tako je v rezervi 120.000 ton sladkorja, pravkar poteka uvoz 23,5 milijona jajc, 25 milijonov jaje pa imajo že v rezervi velika mesta. Velike so rezerve masti. Pozderac

je tudi dejal, da so zagotovljene dovolj velike količine kave in žrnega sadja.

Uvoz blaga široke potrošnje bo prispeval k izpolnitvi izbire na domačem trgu, hkrati pa pomeni tudi jasen in energičen odgovor vsem tistim proizvajalcem, ki so doslej skušali s pritiski na povzročanje cen svojih izdelkov in z zapiranjem vrat kučerskega mikola uvozu na star in razmeroma lahek način rešiti težave, ki jim jih je prinesla reforma.

Hakija Pozderac je znova

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

(jak)

Gomulka uradno obišče SFRJ od 15. do 20. novembra

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). Na povabilo predsednika Socialistične federativne republike Jugoslavije in generalnega sekretarja Zveze komunistov Jugoslavije Josipa Broza Tita se bo partijsko-vladna delegacija LR Poljske, ki jo bosta vodila prvi sekretar CK poljske zruženih delavske partije Wladyslaw Gomulka in predsednik ministrskega sveta LR Poljske Cyrankiewicz, od 15. do 20. novembra mudila na uradnem obisku v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji.

Ob obletnici osvoboditve Skopja

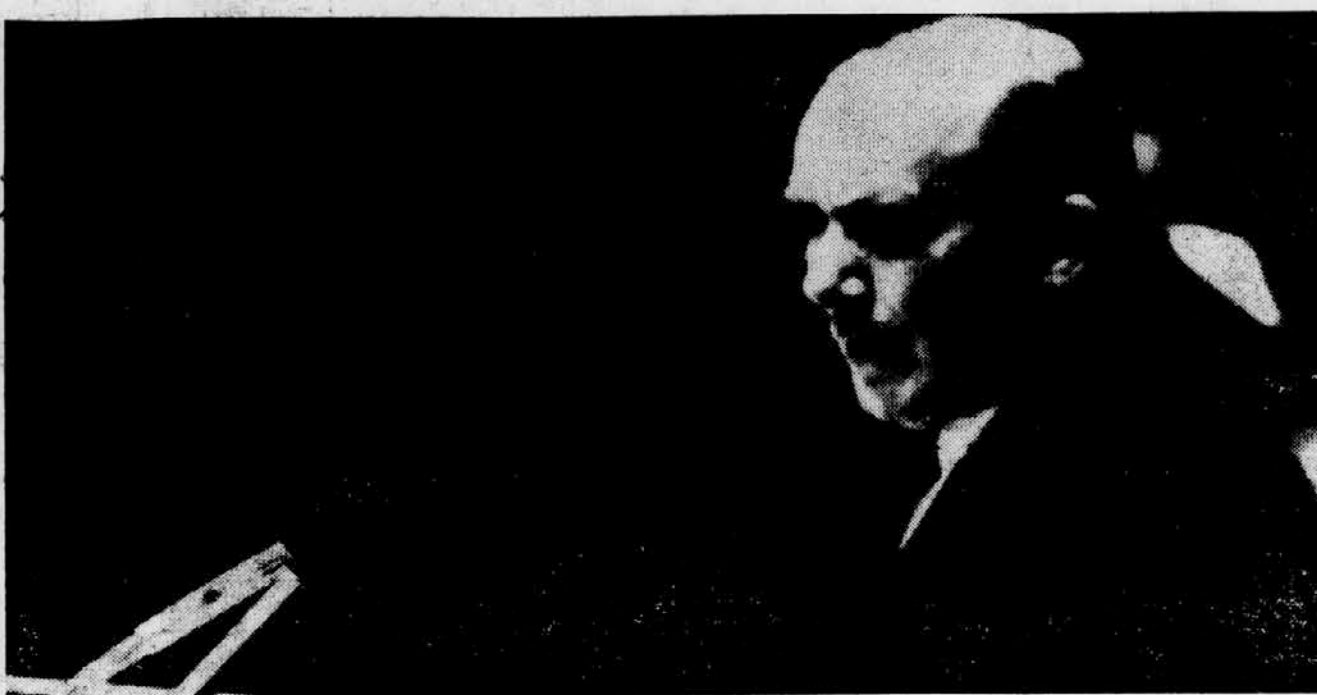
SKOPJE, 13. nov. (Tanjug). — S spominskih svečanosti, mil. partizanski pohodom osvoboditeljev mesta in številnimi drugimi prireditvami so danes v Skopju svečano praznovali 21-letnico osvoboditve glavnega mesta Makedonije. V mnogih delovnih kolektivih in šolah so predvsi osvoboditelji Skopja obujali spomine na tiste slavne dni. Na svečanostih so govorili tudi o rezultatih v razvoju mesta, posebej v obnovi in graditvi po katastrofalnem potresu.

Koliševski Chikeremi

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). — V zvezi z enostranskim razglasitvijo neodvisnosti Južne Rodezije, ki jo je razglasila rasistična vlada Iana Smitha, je predsednik zveznega odbora SZDL Jugoslavije Lazar Koliševski poslal vršilec dolžnosti predsednika stranke ZAVP Jamesu Chikeremi naslednje poslanice: »Enostranska razglasitev neodvisnosti Južne Rodezije po rasistični vladi Iana Smitha je vzbudila ogorčenje in gnev vse jugoslovanske javnosti, vseh delovnih ljudi in njihovih družbenopolitičnih organizacij. S tem nezakonitim dejanjem skušajo ne samo izpodbiti zakonite pravice ljudstva Zimbabve do samoodločbe, marveč kršijo tudi osnovne človeške pravice ogromne večine prebivalstva vaše dežele.

To dejanje rasističnega Smithovega režima pomeni izzivanje vse miroljubne svetovne javnosti in ustvarja stalno ogrožanje neodvisnosti afriških držav. Skupaj z vsemi protikolonialnimi in naprednimi silami, v skladu s sklepi konferenec neangarskih in neafriških držav, s resolucijo 20. zasedanja generalne skupščine OZN o Rodeziji in afriškega vrha v Akri izraža Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije, dosledna svojemu stališču, da ima vsak narod pravico do samoodločbe ter neodvisnega in svobodnega razvoja, solidarnost z ljudstvom Zimbabve in njegovim pravičnim bojem proti režimu rasne diskriminacije in terorja, za svobodo in neodvisnost njegove dežele.

Naše dosedanje sodelovanje je najboljša poročila, da lahko zdaj in v prihodnje v svojem boju računate z vso podporo in pomočjo Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

JUŽNA RODEZIJA PRED ZDRUŽENIMI NARODI — Združeni narodi so tako v generalni skupščini kot v varnostnem svetu obsodili enostranski Smithov ukrep — le dva glasova sta bila proti: Portugalska in Južna Afrika (Francija se je vzdržala). Na slikah: britanski zastopnik lord Caradon pojasnjuje stališče svoje vlade. Foto: AP

Dogodki okrog Južne Rodezije

Britanski guverner Gibbs noče oditi iz Salisburyja

Po ukazu kraljice je odstavil Smithovo vlado

SALISBURY, 13. nov. Agencija Reuter poroča, da je predsednik britanske kraljevine v Salisburyju, guverner Humphrey Gibbs, ostal v Salisburyju, navzlic temu, da mu je Ian Smith po enostranski razglasitvi neodvisnosti ukazal, naj zapusti državo. Smith je sredi obvestil Gibbsa, da je njegova oblast kot britanskega guvernerja fiktivna in da »ni sile, ki bi omogočila britanski vladi, da upravlja Rodezijo«.

Britanski visoki komisar v Salisburyju pa je sinoči izjavil v Londonu, da bo guverner Gibbs še nadalje opravljal svoje dolžnosti v Salisburyju, ker Velika Britanija meni, da je njen guverner po enostranski razglasitvi neodvisnosti edina zakonita oblast v Južni Rodeziji.

Guverner Gibbs je po navdih britanske kraljice odstavil Smithovo vlado. Ni izključeno, da Smith ne bo uporabil sile in morda celo ukazal aretirati britanskega guvernerja, kolikor ta ne bi hotel odstopati iz države. Premier Wilson pa je večer izjavil, da bi Gibbs prej, preden bi se to utegnulo zgoditi, lahko zahteval pomoč od britanske vlade. V tem primeru bi Velika Britanija resno preučila, ali naj pošlje svoje vojske in policijske enote v Južno Rodezijo oz. roma ali naj kakor drugače pomaga Gibbsu.

Kot poroča AFP v Salisburyju, se nadzira vlada zmeta. Zdjaj, ko je država izključena iz sterlingnega območja, banke nečesto zamenjavajo tuje valute, pošte pa ne sprejemajo več britanskih virmanskih nalogov. Tudi novinarji niso več deležni olajšav in tako ne morejo poslati poročil na račun svojih listov in agencij, temveč jih morajo plačati v ameriški ali kak drugi zahtevni valuti.

Rodezijski visoki komisar v Londonu Andrew Skeen je na zahtevo britanske vlade odpotoval danes v Salisbury. Agenciji AFP in AP poročata, da je v afriških četih rodezijskega mesta Bulawayo prišlo do demonstracij in protestov, vendar pa podrobnosti niso znane, ker so v

Smithovo vlado Rodezije proglasili za nezakonito

OZN obsodila rasistični režim v J. Rodeziji

NEW YORK, 13. nov. (Reuter) Varnostni svet bo danes nadaljeval z razpravo o Rodeziji. Na večerajšnji drugi seji varnostnega sveta so sprejeli resolucijo, ki zahteva obsodbo južnorodezijskega režima in ta režim razglasi za nezakonit. Resolucijo je predložil jordanški delegat Mohamed el Fara, in sicer po posvetovanju z drugimi članicami varnostnega sveta.

Dokument, ki ga je sprejel varnostni svet, zahteva, naj generalna skupščina obsodi »ilegalno razglasitev neodvisnosti v Južni Rodeziji in naj razglasi za nezakonito sedanjo južnorodezijsko oblast. Resolucija tudi zahteva, naj varnostni svet zahteva od vseh držav, naj ne priznajo nezakonite južnorodezijske oblasti in naj ustavijo sleherni pomoč temu ilegalnemu režimu«.

Britanski zunanji minister Michael Stewart je pred večerajšnjo sejo varnostnega sveta izjavil, da pozdravlja pobudo Jordanije.

Za generalno skupščino je zdaj tudi varnostni svet OZN izrekel splošno obsodbo rasističnega režima v Južni Rodeziji. Tako so dosegle pomembno politično enotnost pri obrambi nekaterih bistvenih načel, ki jih vsebuje ustanovna listina. Preliminarna resolucija, ki jo je varnostni svet sprejel z glasovi nasproti enemu vzdržanemu (Francija), je neposreden odgovor na trenutni položaj, ki je nastal z rasističnim udarom v tej britanski koloniji. Hkrati pa sta obsodba teh dogodkov in poziv državam članicam, naj bojkotirajo režim bele manjšine, izraz tega, kar je varnostni svet praktično mogel storiti ob splošni podpori svojih članic.

Jasna znamenja omejenih možnosti za učinkovito intervencijo v Južni Rodeziji v prid 4 milijonov brezpravnih domorodcev so se pokazala v stališču Velike Britanije.

Načrtovanje omejenih možnosti za učinkovito intervencijo v Južni Rodeziji v prid 4 milijonov brezpravnih domorodcev so se pokazala v stališču Velike Britanije.

Pogovori Murville - Schroeder končani

PARIZ, 13. nov. (Tanjug). Zunanja ministra Francije in ZR Nemčije, Couve de Murville in Schröder, sta končala dvodnevne pogovore v Parizu. Medtem ko Couve de Murville ni hotel ničesar izjaviti o pogovorih, pa je Schröder povedal, da so bili pogovori zelo koristni in da so bili v glavnem posvečeni evropskim problemom oziroma EGS. Vendar pa ni hotel neposredno odgovoriti na vprašanje nekega novinarja, ali se stališča ZR Nemčije in Francije zdaj bolj ujemajo kot pred pogovori.

Glede možnosti za sestanek šestih držav članic EGS je Schröder ugotovil, da je sestanke mogoče, da pa »konference se ne bo tako kmalu«.

Viri, ki so blizu obema delegacijama, so demantirali, da bi se bila ministra pogovarjala o severnoatlantskem paktu in jedrski oborožitvi. Če se o tem že nista pogovarjala zunanja ministra, pa se bosta vsekar francoski obrambni minister Messmer in zahodnonemški obrambni minister von Hassel, ko se bosta 15. novembra sestala v Parizu.

Kot je rečeno, o pogovorih med Couve de Murville in Schröderjem ni sporočil v Parizu nič uradnega.

Več kot tradicionalno prijateljstvo

Delegacija LR Poljske, ki prihaja v Jugoslavijo pod vodstvom prvega sekretarja poljske zruženih delavske partije Wladyslaw Gomulke in predsednika ministrskega sveta Joze Cyrankiewicza, ter naša delegacija bosta lahko z zadovoljstvom ugotovili, da se je medsebojno sodelovanje od lanskega obiska predsednika Tita na Poljskem obogatilo z novimi oblikami. V izmenjavi mnenj o sedanjem nič kaj spodbudnem položaju na svetu pa bosta delegaciji prav gotovo poiskali skupna izhodišča, kako najučinkoviteje zavarovati mir.

Ze sam socialistični značaj tako Poljske kot Jugoslavije določa poglavito črto njune zunanje politike, saj ju preveča spoznanje, da je nadaljnji napredek socializma na svetu možen le, če je zagotovljen mir. Obe zato sodita, da je miroljubna koeksistenca tisti temeljni kamen, na katerem je treba graditi mednarodne odnose. Tako sta obe delegaciji ob lanskem srečanju ugotovili, da imata identična ali podobna stališča do vrste mednarodnih vprašanj. Tokrat se bodo torej lahko posvetili bolj izdelavi stališč do konkretnih vprašanj in temu, kako bilateralno sodelovanje še bolj okrepi.

Glede tega lahko povsem pritrđimo Maleckemu, poljskemu veleposlaniku v Jugoslaviji. Dejal je namreč takole: »Za sedanje odnose med Poljsko in Jugoslavijo je značilno, da je tradicionalno prijateljstvo naših narodov prenehalo biti zgolj pojem čustvovanja. Postal je materializiran pojem sodelovanja na vseh področjih...«

In res. Najtrdnjeje vezi so tiste, ki temelje na gmočni osnovi. Od leta 1957 do letos se je gospodarska menjava med obema državama potrojila in je lani dosegla že lepo število stotih milijonov dolarjev v obe smeri. Po dolgoročnem planu gospodarskega sodelovanja do leta 1970 pa naj bi se ta vrednost še podvojila, ter potemtakem dosegla število dvestotih milijonov dolarjev. Hkrati se je močno spremenila tudi struktura menjave. Tretjino menjave obsegajo stroji in naprave, kar pomeni, da se razvija na višji ravni, da gre za gospodarsko sodelovanje dveh gospodarstev, ki se razvijata v isti smeri.

Obisk poljskih tovarnišev je potemtakem priložnost, ko se bo znova izkazalo, da poljsko-jugoslovansko sodelovanje daleč presega zgolj čustva tradicionalnega prijateljstva. VLADO JARC

Gverilci napadajo ameriške položaje

SAIGON, 13. nov. — Osvobodilne sile so minulo noč z minometi obstreljevale obrambne položaje prve ameriške padalske divizije v An Khe, 400 km severovzhodno od Saigona, medtem ko so se diverzanti približevali oporišču. Kot poroča AFP, so kakih 100 km zahodno od tod narodnoosvobodilne enote obstreljevale tudi štiri brigade, ki operirajo blizu oporišča Plei Me.

Agencija Reuter pa poroča, da so partizani napadli položaje prve padalske divizije pri Plei Meju in da sta se obe strani močno približili druga drugi.

Med napadom na oporišče An Khe so partizani poskušali razstreliti ameriške utrdbe. Američani so s topništvom obstreljevali gverilce, pomagali pa so si tudi s helikopterji.

Bombardiranje »po pomoti«

SAIGON, 13. nov. (AP). Ameriška letala so davi bombardirala demilitarizirano cono med Južnim in Severnim Vietnamom. Po določbah ženevskega sporazuma iz leta 1954 je v tej coni prepovedana sleherna vojaška aktivnost.

O davišnjem bombardiranju je ameriški vojaški predstavnik izjavil, da gre »za napadom. V Saigonu zamenkrat niso objavili nobenih podatkov o tem, koliko je žrtev.

To je že tretje leto, da so ameriška letala »po pomoti« bombardirala demilitarizirano cono.

Danes v »Delu«

2. stran: Podjetje iz razprave na III. plenarni seji CK ZKS
6. stran: Gospodarski stiki s Poljsko
7. stran: Globoko zorene nove brazde
8. stran: Tristo let mode na Slovenskem
9. stran: Predzgodovinska umetnostna zapuščina
10. stran: Priprave smučarjev ne bodo okrnjene
12. stran: Železniška nesreča pri Sisku
15. stran: Elektronski lovci na zločince

Odprt VI. sejem gostinske opreme

MARIBOR, 13. nov. — Podpredsednik gospodarske zbornice SRS inž. Miran Mejak je danes dopoldne odprl na razstavišču mariborskega sejma VI. sejem gostinske opreme. Med drugim je poudaril, da je pri sejemskih prireditvah vedno večji poudarek na specializaciji. Izrazil je prepričanje, da bo sejem poleg uspešne poslovnosti, prispeval tudi k tesnejšemu sodelovanju, k usklajitvi proizvodnje gostinske opreme in k večji specializaciji na tem področju.

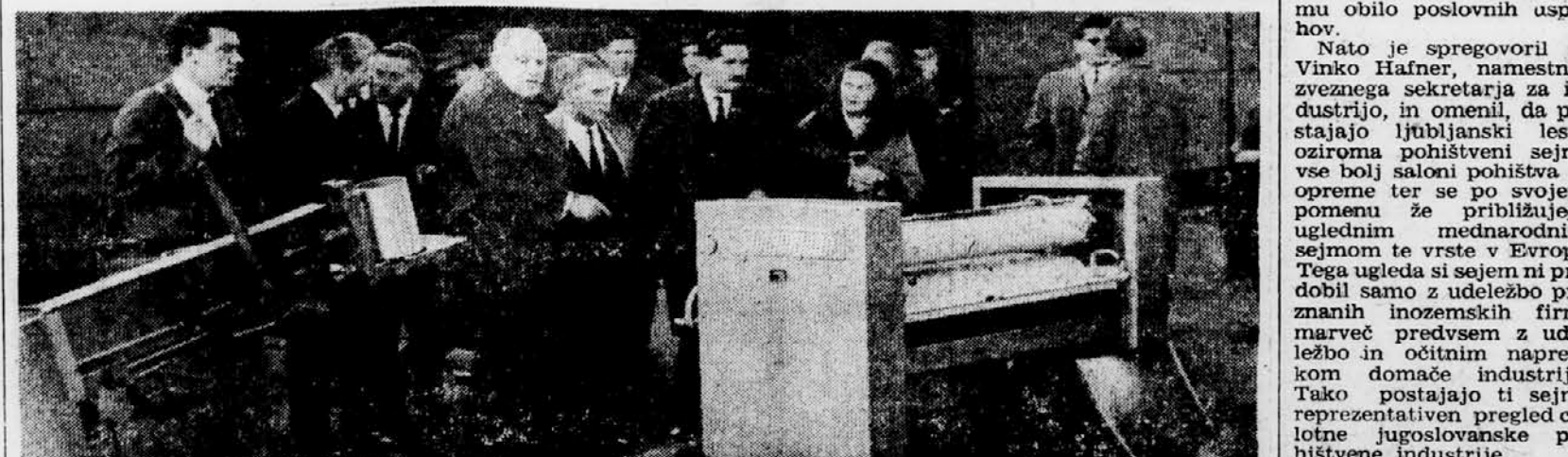
Na sejmu sodeluje okrog 60 podjetij iz raznih krajev države, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prodajo gostinske opreme. K sodelovanju so pritegnili tudi dve tuji tvrdki. Pripravili so turistično razstavo iz Kruševca in razstavo domače obrti s tega področja. Vse razstavne prostore ogrevaljo s prenosnimi kaloriferji na olje ameriške proizvodnje, ki jih razstavlja zastopniška tvrdka z Dunaja. M. K.

Reprezentativen pregled jugoslovanske proizvodnje

Odprt je mednarodni sejem pohištva in opreme, na katerem razstavlja 72 podjetij

LJUBLJANA, 13. nov. V prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani so dopoldne odprli mednarodni sejem pohištva in opreme, na katerem razstavlja 72 podjetij, in sicer 40 iz Jugoslavije, drugi pa iz Italije, Avstrije, ZR Nemčije, Nizozemske in Grčije.

Predstavnik oblasti, družbenih in političnih organizacij, zbornic, razstavljavcev in konzularnega zbora je pozdravil Drago Dolinšek, predsednik Gospodarske zbornice SRS, in poudaril, da se na tem

MEDNARODNI SEJEM POHIŠTVA IN OPREME — Gostje si ogledujejo razstavljenе predmete. Foto: M. Švabić

Povzetki iz razprave na III. plenarni seji CK Zveze komunistov Slovenije

Na svoji III. plenarni seji, ki je bila 4. in 5. novembra, je Centralni komite Zveze komunistov Slovenije razpravljal o nekaterih izhodiščih idejno političnih vprašanj in nalog v procesu uveljavljanja gospodarske reforme. Iz razprave na tej seji objavljamo nekatere zgoščene povzetke.

Silvo Gorenc:

Stvarnejše razumevanje reforme

Učinkovita politična aktivnost komunistov v sedanjem času zahteva ne samo dobro poznavanje in vrednotenje ciljev in vsebine gospodarske reforme ter ustrezno zavzetost, temveč ob vsem tem zlasti sposobnost, da samostojno in odgovorno v svojem okolju sprejemajo politična stališča za konkretne rešitve. Ob prizadevanju, da za tako večjo samostojnost in organiziranost v delovanju komunistov pa bi bilo potrebno vnesti v to delovanje več političnega realizma.

V ta okvir sodi razumevanje reforme kot procesa, v katerem je treba vsakodnevno gospodarsko in politično aktivnost povezovati z dolgoročnimi cilji reforme. Zaradi nerazumevanja osnovnih ciljev reforme in njene družbeno ekonomske vsebine nemajhno število komunistov, med njimi tudi organizatorjev proizvodnje, zahaja, pod težo vsakdanjega urejanja konkretnih problemov, v praktičnem. Tako dezorientacija se pogosteje pojavlja v delovnih organizacijah, ki so se v novih razmerah znašle iz objektivnih ali subjektivnih razlogov v nekoliko težjem položaju. Tako dezorientacija ustvarja malodušje, ki se največkrat izraža v mnenjih, da je posamezna gospodarska organizacija ali panoga spričo novo vzpostavljenih odnosov prizadeta ter da ji reforma ni ustvarila pogojev za uspešno poslovanje. V takih primerih je še čisto prisotna težnja, da bi probleme urejali od zunaj z različnimi nesistemskimi rešitvami.

Učinkovito vključevanje delovnih kolektivov v nove gospodarske pogoje je možno ob čim popolnejši afirmaciji samoupravljanja. V delovnih organizacijah, kjer so subjektivne sile zagotovile polno angažiranost kolektiva in njegovih samoupravnih organov, se v tem času kaže močnejša usmerjenost v reševanje problemov znotraj delovne organizacije.

Sedanje naloge zahtevajo polno in odgovorno angažiranost strokovnih in vodilnih kadrov v gospodarstvu, ki so odgovorni družbi in kolektivu, da s svojim strokovnim znanjem oblikujejo ustrezne koncepte nadaljnje gospodarske politike in organiziranja proizvodnje v delovnih organizacijah. Tako odgovornost pa seveda zahteva

tudi ustrezen družbeni tretman, kakor tudi ustrezno materialno stimulacijo strokovnega dela. Hitrejše izpopolnjevanje notranjih delitvenih sistemov je nujno tudi zaradi vsklajevanja ravni osebnih dohodkov s spremenjenimi odnosi v cenah. Daljša stagnacija ali celo zmanjševanje po realnih osebnih dohodkih lahko povzroči resne probleme ne samo za življenjski standard, ampak lahko vpliva tudi obratno na zniževanje proizvodnje.

Adolf Arigler:

Tudi o kadrih naj odločajo delovne organizacije

V zvezi z bližnjo reelekcijo direktorjev je opaziti nekakšen nemir med direktorji in drugimi vodilnimi kadri v podjetjih, ki so ga porodila nekatera stališča v tako imenovanem ožjem političnem aktivu. Tu ne gre za nikakršna oficialna stališča, temveč za taka, ki se porajajo v ožjih skupinah ali pri posameznikih in ki omenjajo potrebo po radikalnih spremembah v direktorskem kadru. Ponekod mislijo, da so predvsem ljudje iz vodstev in izven kolektivov dolžni skrbeti za usodo direktorjev, izdelujejo že nekatere interne ocene direktorjev, pripravljajo razne kadrovske kombinacije. Takšna stališča in težnje izhajajo iz apriorističnega nezaupanja v komuniste in vse delovne ljudi v kolektivih. Idejno politično pomenijo taka stališča ohranjanje birokratske prakse, preživetih metod v delu ZK, pojmovanj, da je kadrovska vprašanja izrazita domena ZK in da je treba prav sedaj ob reformi od zunaj pritisniti na kolektive, da sprejmejo kadrovske rešitve občinskih političnih vodstev.

Reforma pomeni nadaljnjo krepitev materialne osnove samoupravljanja. Povsem jasno je, da tudi kadrovska politika ni nekaj, kar je mogoče voditi od zunaj. Kadrovska politika mora postati integralni del poslovne politike podjetja. Kadrovske rezerve so prav tako važne kot ekonomsko tehnične. Še več, samo od sposobnih kadrov, organizatorjev proizvodnje, je odvisno, če se bodo ekonomsko tehnične rezerve — tu so

mišljene v najširšem smislu tudi temeljne preobrazbe konceptov podjetij — aktivirale. Danes delavci ne prenesejo več, da bi o njihovem delu odločal kdo mimo njih. To potrjujejo številni neuspehi poskusi vsiljevanja kadrovskih rešitev od zunaj. S tem pa ni rečeno, da se morajo komunisti v občinskih vodstvih povsem odmakniti od tega vprašanja. Njihova osnovna naloga je ustvariti takšno atmosfero, da se bodo kolektivi resnično zavedli in se počutili kot gospodarji tudi na tem področju.

Franc Kobentar:

V jeseniški železarni oktobra rekordna proizvodnja

Akcijski program za uveljavljanje reforme, ki ga je Železarna sprejela in ga v posameznih obratih že uspešno uresničuje, je rezultat prizadevanj kolektiva, pri njegovem oblikovanju pa so imeli zelo pomembno vlogo komunisti.

Proizvajanje v ostrejših razmerah je v podjetju sprostilo mnogo pobud in prizadevanj za racionalnejšo proizvodnjo. Maršakaj, o čemer so prej mislili, da je dobro in da se ne da izboljšati, so po 26. juliju začeli temeljito analizirati. V letošnjem prvem četrtletju so visoke peči obratovala izredno slabo, ker so dobivali slab rudni vložek in koks. V tem obdobju so porabili več kot 1200 kg koksna na tono grodlja. Koks je vseboval mnogo vlage. V marcu pa je koksarna v Rutevcu začela izdelovati boljši koks, zboljševati se je začela tudi kvaliteta rude. To je omogočilo tudi večjo proizvodnjo plavžev. Bistven napredek pa so na Jesenicah dosegli, ko so začeli uporabljati mazut. To je bilo že v času reforme. Slabo proizvodnjo v prvem četrtletju je nadomestilo dobro delo plavžev po reformi, zato bodo letni proizvodni plan presegli. V oktobru so dosegli rekordno dnevno proizvodnjo in tudi rekordno mesečno proizvodnjo. Hkrati pa so oktobra porabili le še 805 kg osipnega koksna na tono grodlja pri 43 odstotnem izplenu. Oktobra so skupno prihranili 95 milijonov dinarjev. Tudi martinarna je septembra zmanjšala stroške za 100 milijonov dinarjev. Proizvodnja jekla kaže v septembru premik k bolj zahtevni kvaliteti. Dosegli so tudi zmanjšanje stroškov za energijo in sicer 455 din po toni jekla. Kadar pride do izmečkov, obravnava pri mere delavski svet enote.

Tudi v drugih obratih ugotavljajo prve uspehe uresničevanja akcijskega programa. Reforma pa je zaostrila antagonizme, ki so bili že dolgo prisotni v kolektivu. Ti antagonizmi so nastajali med obrati, zlasti med tistimi, ki proizvajajo jeklo, in onimi, ki so zaposleni s finalizacijo. Komunisti smatrajo, da bodo morali v prihodnje bolj izpopolnjevati razne sisteme v proizvodnji in delitvi. Doslej so mnogo pozornosti posvetili reorganizaciji splošnega vzdrževanja. V sistemu vzdrževanja, ki temelji na modernih tehnoloških načelih in ki je zorel več let ter dozorel v času reforme, postavljajo prvič po osvoboditvi tak režim, v katerem ne bo več sporna osebna odgovornost.

Andrej Marinc:

Kooperacija naj temelji na obojestranskem interesu

Konkretno angažiranje odgovornih činiteljev, mobilizacija organizatorjev proizvodnje in ustreznih služb znotraj delovnih organizacij za iskanje racionalnejših poti v gospodarstvu mora biti naše osnovno politično izhodišče pri uveljavljanju reforme. Sedaj ekonomska sredstva prisiljujejo delovne organizacije k iskanju notranjih rezerv. Neposredni proizvajalci vse bolj zahtevajo take pogoje dela, ki bi jim omogočili večji zaslužek. Zato tudi nagrajevanje sposobnih kadrov ni več problem. Neposredni proizvajalci čedalje bolj napadajo oportunistem in uravnilovske tendence pri nagrajevanju strokovnega kadra.

Ob uveljavljanju reforme prevladuje enotna ocena, da v načelih ni potrebno spreminjati kmetijske politike. Obstaja pa množica odprtih vprašanj, težav in tudi slabosti pri uresničevanju te politike, kar zahteva politična razčiščevanja. Po reformi se pojavljata dve skrajnosti. Nekateri še vedno pričakujejo močno družbeno intervencijo s sredstvi. Po drugi strani se srečujemo z mnenji, da je reforma dala kmetijstvu to, kar je potrebovalo in da so napore družbe sicer kvalitetno drugačni, niso pa tako zelo pomembni. Očitni so, dalje, poskusi političnega opredeljevanja ljudi na tiste, ki vidijo samo družbeni sektor, in druge, ki vidijo perspektivo, čeprav začasno, samo v drobni zasebni proizvodnji. Tako ocenjevanja in gledanja so neodgovorna in poenostavljajo to zelo zapleteno družbeno ekonomsko problematiko.

Naš cilj je velika moderna družbena proizvodnja. To je nesporno, toda pota za uresničevanja tega cilja so različna. Ena osnovnih slabosti je nerazumevanje bistva procesa podružbljanja. Ze vrsto let razglajamo kooperacijo kot osnovno obliko podružbljanja kmetijske proizvodnje, vsebinsko pa nismo dosegli pomembnih rezultatov. Še vedno ni prodrla prepričanje, da bomo s široko, resnično poglobljeno kooperacijo mnogo hitreje prišli do ciljev kot pa zgolj s odkupovanjem zemlje. Spremeniti bi bilo treba miselnost in vsebinsko izboljšati kooperacijo, ki naj odseva obojestranski ekonomski interes.

Rado Dvoršak:

Aktivirajmo tudi zasebnega kmeta

Težkoče nadaljnjega razvoja kmetijstva je v razvijanju socialistične proizvodnje in v raznih oblikah kooperacije. Aktivirati moramo tudi individualnega kmečkega proizvajalca. S tem se ne odpovedujemo razvijanju velike in moderne proizvodnje, niti ne kooperacijskim aranžmajem. V zasebnem kmetijstvu so precejšnje rezerve, ki za svoje aktiviranje ne potrebujejo nobenih kakršnih družbenih sredstev. Z jasno usmeritvijo na področju kmetijske politike in v tem okviru tudi glede zasebnega kmetijske proizvodnje je treba seznaniti tudi tiste, ki proizvajajo reprodukcijski material in najosnovnejša orodja ali pa se ukvarjajo z uvozom teh stvari. Ob takšni usmeritvi bodo kmetje začutili, da jim družba nudi eksistenčno možnost in da od njih tudi zahteva določeno količino proizvodov, hkrati pa bodo domneli, da morajo svoje splošne potrebe financirati tudi sami v večji meri kot doslej. Mladi ljudje na vasi pa se bodo lažje odločili pri iskanju zaposlitve in se tudi ne bi več toliko branili prevzemati kmetij v hribih.

Milena Štifter:

Usposobimo vaško mladino za sodobno kmetovanje

Spridlo investicijske umiritve delovne organizacije zdaj mnogo razmišljajo o zaposlovanju. Ponekod so se postavili na radikalno stališče: nikogar ven, nikogar noter. Ob tem pa nastaja vprašanje, kako doseči nadaljnji premik v strukturi zaposlenih, od manj kvalificiranih k bolj kvalificiranim.

Ljudje zdaj migrirajo. Migracija je splošen ekonomski pojav v svetu, ne moremo pa biti ravnodušni glede njene smeri. Zavzemati se je treba za čimprejšnjo sklenitev konvencij o zaposlovanju z državami, v katere odhajajo naši ljudje. Hkrati kaže razmisлити o tem, ali ne bi bilo treba uvesti desetletno obvezno šolanje in deveto leto uporabiti v podeželskih šolah predvsem za to, da bi mlade ljudi izobrazili v naprednem kmetovanju. Namesto podpor prek zavodov za zaposlovanje naj bi za tisto mladino, ki pride s podeželja v mesta in tam ne najde zaposlitve, povečali finančna sredstva za izobraževanje, posebno tam, kjer so močni kmetijski kombinati. Tehniki in agronomi, ki pozimi niso prezaposleni, bi lahko izobrazili mladino in jo usposabljali najprej za delo v zasebnem sektorju, kasneje pa bi tako usposobljene mlade ljudi zaposlili kmetijski kombinati.

Janez Hočevar:

Upravno poslovanje postavimo na sodobne temelje

Razvijanje uprave je bilo dolga leta potisnjeno ob stran, zato ni čudno, da doživlja uprava, zlasti v zadnjem času, mnogo upravičene pa tudi neupravičene javne kritike. Pot iz sedanjega stanja do moderne, učinkovite in tudi cenejše uprave vodi le preko jasne opredelitve načel o vlogi in mestu uprave. Pri tem pa se je treba izogibati ukrepov, ki jih poraja nervoza ali pa želja, da bi za vsako ceno prihranili kak dinar v proračunih. O tem kompleksu vprašanj so začeli razpravljati izvršni svet, republiška in občinske skupščine, predvidena je vrsta ustreznih kratkoročnih in dolgoročnih ukre-

pov. Nekatera vprašanja pa so že tako dozorela, da zahtevajo takojšnje ukrepanje, kot na primer poenostavitev nekaterih postopkov in zlasti odprava odvečnih potrdil. Pri tem ne gre samo za poslovanje državne uprave, ampak tudi javnih služb kot so socialno zavarovanje, zdravstvo, šolstvo, banke, carina, pa tudi gospodarske in druge delovne organizacije. Tudi delovne organizacije moramo zaščititi pred čedalje bolj rastočimi zahtevami po poročilih s strani javne uprave, službe družbenega knjigovodstva, statistike, zbornic in poslovnih združenj, številnih zavodov in inštitutov, društev in ne nazadnje političnih organizacij. Še vedno smo tam, kjer smo bili pred leti, kar pa ne more ostati brez posledic na politično razpoloženje občanov in delovnih skupnosti. Hkrati to še bolj plastično poudarja slabost uprave, kot so hipertrofija in neurejenost predpisov, zapletenost postopkov, neizdelan sistem odgovornosti in nizki strokovni profil kadrov. Občan kratkoročno ne more razumeti, da od sprejetja ustave še ni skoraj nič narejenega, da bi izkoreninili upravni formalizem, ki ima podlago ne samo v nezaupanju do občana, ki se pojavlja kot stranka v pisarnah upravnih organov, ampak tudi do delovnih ljudi v upravi. To nezaupanje zahteva številna docela formalistična dokazila. Matična služba v Ljubljani predvideva, da bo izdala letos okrog 100.000 izpiskov iz matičnih knjig. Večina teh potrdil je čisti formalizem. Administracija nekaterih podjetij zahteva, da mora delavec ob vstopu v delovno razmerje pokazati potrdilo o volivni pravici. Od delavcev, ki se stalno vozijo na delovno mesto, zahtevajo v nekaterih podjetjih potrdila o razdalji od kraja bivanja do delovnega mesta, potrdilo na primer, da od Idrije do Logatca ne vozi vlak, carinarnice zahtevajo od ljudi občinska potrdila, da so posedovali določen predmet pred odhodom v inozemstvo itd. Da bi dobil invalidni popust v mestnem prometu v Ljubljani, mora svojo pravico ponovno dokazovati s potrdili, čeprav so v invalidski izplačilni knjižici vpisani vsi zahtevani podatki. Student, ki prosi za sprejem v študentski dom, si mora priskrbeti devet raznih potrdil, prepisov in prošenj.

Ne dovolj opredeljene naloge republiške in občinske uprave, zbornic, združenj, bank, raznih zavodov v precejšnji meri povzročajo poplavo navzkrižnih zahtev po raznih potrebnih in nepotrebnih podatkih, evidencah, poročilih, informacijah, anketah, elaboratih. Tovarna »Roga« v Ljubljani na primer pošilja okrog 50 stalnih in občasnih poročil najrazličnejšim institucijam, pri čemer niso všteti občasni anketarji, ki defilirajo skozi podjetje. Osnovna šola v Velikih Laščah pošilja okrog 44 raznih poročil, analiz, popisov, anket, evidenc na najrazličnejše naslove. Čas je, da temu stanju napravimo konec z radikalnimi ukrepi.

Dosedanja praksa je vso administracijo in evidenco v gospodarstvu in družbenih službah podredila pripravljanju podatkov za zahteve, ki prihajajo od zunaj. Zato se poslovna uprava v procesu gospodarske reforme s težavo obrača k problemom same delovne organizacije.

Alojz Hajdnik:

Pripravljali so se že pred reformo

Komunisti ter samoupravni organi v mariborski tovarni železniških vozil »Boris Kidrič« so že pred uveljavitvijo reforme temeljito razpravljali o problemih, ki se bodo z njo pojavili. Samoupravni organi so na primer že pred reformo sprejeli sklep o 10 odstotnem zmanjšanju števila ljudi v administraciji ter o njihovi vključitvi v neposredno proizvodnjo. Podjetje se že delj časa vključuje v mednarodno delitev dela z iskanjem oblik mednarodne kooperacije. Leta 1963 so izvozili za 374 tisoč dolarjev, letos pa bo znašal izvoz že več kot 4 milijone dolarjev. Komunisti in samoupravni organi v podjetju pa se pri tem svojem delu hkrati zavzemajo zlasti tudi za hitrejšo in učinkovitejšo sistemsko rešitve.

Boris Mikoš:

Sredstva množičnega obveščanja odsevajo stvarno stanje

Reforma je ponovno dokazala, da moramo naraščajoči vpliv javnega menja šteti med najmočnejše činiteleje demokratizacije družbenega življenja. Splošno podporo reformnim prizadevanjem smo dosegli sorazmerno že v kratkem času, kar je pomem-

ben uspeh progresivnih sil. Ta uspeh pa smo dosegli tudi z uporabo sredstev množičnega obveščanja, ki pa še vedno močno zaostajajo za družbenimi potrebami.

Z reformo se je odprla nova fronta, ki nam je pokazala, da smo pred reformo temeljiteje razpravljali o njenih ciljih, manj pa o neposrednih težavah pri njenem uveljavljanju. Komunisti in vsi, ki delajo v sredstvih množičnega obveščanja, so se znašli v boju za nove poglede in pojmovanja. Pri tem so posledice dosedanjega načina gospodarjenja odsevale v naši zavesti hkrati z vplivi reformnih ukrepov. Reforma je odprla mnoga nova vprašanja, med njimi mnoga zelo občutljiva. Posamezen novinar je tu in tam naselil tudi napačnim stališčem. Nekateri teh slabosti so se zgodile v zelo razburkanem času, takoj po objavi reforme. Ne moremo pa tudi mimo ugotovitve, da so se javni in politični delavci v naši republiki premalo angažirali pri oblikovanju javnega mnenja v tem obdobju. Čas je, da spremenimo svoj odnos do uporabljanja sredstev množičnega obveščanja. Sedanji položaj samo ponovno kaže, da je deprofesionalizacija teh sredstev nujna, o čemer že dolgo časa govorimo, in da zaostajamo v metodah političnega dela za stvarnimi potrebami.

Kdor ocenjuje vlogo sredstev obveščanja v tem pomembnem obdobju, mora ugotoviti, da je v njihovi dejavnosti odsevalo tedanje in danes sedanje realno stanje. Ta sredstva so močno podprla vsa mnenja, ki so odločno zagovarjala reformo in njene osnovne težnje. Od vsega začetka so ostro reagirala na težnje ekstenzivnih sil. V tem času so bila sredstva množičnega obveščanja odločno angažirana in so delovala dokaj uskladen.

Nekateri kritike, ki so se pojavile v tem času, pa so take vrste, da zanikajo vse in vsakogar. Komunisti bi se morali resneje spopadati s tako kritiko. Tudi v sredstvih množičnega obveščanja mora najti svoje mesto samo kritika, ki krepi samoupravo in prispeva k razvoju socialističnih odnosov.

Jože Smole:

Več pozitivnih informacij o prizadevanjih delovnih ljudi

Izvajanje gospodarske reforme, pojmovane v širšem smislu kot reforme, ki se ne nanašajo samo na gospodarstvo, ampak na celotno družbeno življenje, nalaga izredno velike naloge ter povečano odgovornost novinarjem in vsem, ki se pojavljajo v tisku, radiu in televiziji. Kreiranje javnega mnenja postaja čedalje bolj zahtevna naloga.

Napačno bi bilo trditi, da sredstva množičnega obveščanja vedno dovolj učinkovito tolmačijo gospodarske in druge ukrepe. Vendar pa lahko ugotovimo, da so člani Zveze komunistov dobili prek komunikacijskih sredstev dovolj gradiva za jasno idejno orientacijo.

Osnovna slabost našega tiska je, da posredujejo premalo pozitivnih informacij o prizadevanjih ogromnega dela delavskega razreda in delovnih ljudi, ne samo iz Slovenije, marveč tudi pozitivnih izkušenj iz drugih republik. V javnosti so mnogo bolj opisane slabosti našega gospodarstva kot pa njegovi uspehi. V tem pa odseva tudi slabost vsega našega politično-družbenega dela, v katerem zelo malo govorimo o doseženih uspehih, temveč obravnavamo predvsem pomanjkljivosti in napake.

Srečujemo se tudi s »kritiziranjem«, ki je že samo po sebi negativno, in s takšno kritiko, ki je na videz konstruktivna, v bistvu pa je prazna kritika brez rezultatov. Zelo veliko kritiziramo nekatera neresena sistemsko vprašanja. Govorimo o tem, da imamo neustrezen devizni režim, neustrezno politiko cen, neustrezno kulturno politiko, vendar to samo ponavljamo in veliko o tem pišemo tudi v tisku, malo pa razpravljamo o tem, kakšna naj bi bila ustrezna devizna politika, politika cen, kulturna politika itd. Potrebno je preiti na poglobljeno razpravljanje o tem, kako naj bi posamezne zadeve uredili in začeli razpravljati o raznih možnih variantah rešitev, da bi lahko razvili res ustvarjalno razpravo. Kritika ne sme biti sama sebi cilj in način izživiljanja.

V zadnjem času se pojavljajo mnenja, češ da so delovne organizacije ob uveljavljanju gospodarske reforme praktično storile že vse, kar so mogle storiti, da pa vse slabosti, ki onemogočajo nadaljnje hitrejšo uveljavljanje gospodarskih prizadevanj, obstajajo izven delovnih organizacij, v neizgrajenem sistemu. Ta mnenja so nevarna. Čeprav je res, da obstaja še vrsta neresenih sistemskih vprašanj, je vendarle osnovno to, da so uspehi odvisni predvsem od nadaljnjega prizadevanja delovnih organizacij. Konec koncev je reševanje sistemskih vprašanj odvisno od tega, kako bodo na to vplivale delovne organizacije s svojimi konkretnimi rezultati.

Marjan Dajčman:

Strokovnih kadrov je premalo

Za komuniste v tistih podjetjih, ki so že storila ustrezne premike, je značilno, da je njihov odnos do problemov našega ekonomskega sistema konstruktivno kritičen. O večini družbenih problemov imajo izoblikovano osebno stališče in so miselno angažirani. V teh proizvodnih organizacijah obravnavajo zlasti organizacijo dela in tehnološki proces. Vse delj prevladuje misel, da so v organizaciji dela nujne temeljite spremembe, ki pa morajo biti strokovno in ekonomsko prepričljive in upravičene. Toda primeri kažejo, da razpolagamo z relativno maloštevilnimi strokovnimi kadri, ki bi bili dovolj usposobljeni, da bi se lotili tega dela. Zato niso redki primeri, da morajo to strokovno in obširno delo opraviti dva ali trije direktorji sodelavci ali pa celo sam direktor. Dosedanja kakovost dela nekaterih institucij za proučevanje in organizacijo dela po oceni tovarišev iz proizvodnje ni zadovoljiva. Tudi programi fakultet premalo upoštevajo problematiko organizacije dela, zato pridejo mladi inženirji in ekonomisti v podjetja nezadostno usposobljeni. Tako so samoupravni organi v nekaterih podjetjih prisiljeni sklepati o teh vprašanjih brez strokovnih študij. Strokovnjake pa bo treba tudi ustrezneje nagraditi.

Stane Dolenc:

Ljudje želijo jasen koncept in red

Zahteve po politiki »močne roke«, ki jih slišimo iz nekaterih ust, navadno takoj ob sodimo kot birokratizem in centralizem. To zadevo pa kaže temeljiteje analizirati in videti, kaj pravzaprav ljudje mislijo in hočejo s to zahtevo. Ugotovili bomo, da se ta zahteva zreducira samo na to, da hočejo imeti ljudje jasen koncept o razvoju na področju gospodarstva in družbenih služb, da hočejo imeti na teh področjih red. Take zahteve niso v nasprotju z vsebino sistema. Tudi v naši politični akciji in v izvajanju samoupravnih odnosov manjka organiziranost, zato prihaja tu pa tam do takih konfliktnih situacij v gospodarskih organizacijah in družbenih službah in na ostalih ravneh, ki pripeljejo do negativnih pojavov, ki so lahko včasih odsev nereda, na drugi strani pa omogočijo, da se uveljavljajo subjektivistične težnje tega ali onega posameznika ali kroga ljudi. V taki situaciji se pojavljajo ugotovitve, da ni reda in da ni dovolj odgovornosti.

Samoupravljanje je včasih samo politična institucija, ne pa družbeni odnos; politična institucija v toliko, ker se samoupravno izživiljanje proizvajalca omeji na to, da glasuje, da samo dvigne roko in tako dokazuje, ali je za ali proti tem ali drugim odločitvam. Nima pa ta proizvajalec vedno dovolj možnosti, da bi sodeloval in tudi sodeloval v vseh drugih fazah nastajanja odločitev. Če bi organizacije ZK temeljiteje razpravljale o teh problemih, bi bili tudi dnevni redi sestankov organizacij bržkone popolnoma drugačni. Tako pa njihovo razpravljanje velikokrat izžveni zgolj kot obravnavanje organizacijskih in podobnih zadev.

Drago Seliger:

Učni programi so prenatrpani

Delovni ljudje so spoznali in razumeli, da to pot ne gre samo za spremembe v gospodarskem instrumentariju, temveč za globlje ekonomsko družbene procese, ki morajo imeti za posledico novo kvaliteto v celotnem družbenem razvoju.

Družba se je v zadnjih letih močno zaposlila pri urejanju šolstva. Čeravno ta družbina zavzetost ni in niti ni mogla zadovoljivo rešiti vseh, zlasti materialnih problemov šolstva, smo tudi v tem pogledu dosegli določen napredek. Letos smo namenili 46 milijard 391 milijonov dinarjev samo za osnovno izobraževanje, brez investicij. V delu naše javnosti prevladuje mnenje, da ni razloga za to, da se v šolstvu po-

govarjamo o vsebini pojmov, kot so racionalnost, učinkovitost dela in večja kvaliteta storitev. Res je, da šolstvo, vsaj osnovno in srednje, glede širjenja prostorskih kapacitet žal ni bilo deležno zadostnega razvoja. Res je tudi, da so bile razprave o iskanju notranjih rezerv bolj površinske in so se zaustavljale ob manj važnih, čeprav ne nepomembnih vprašanjih, kot so, recimo, skrčenja administracije in pomožnega osebja. Res je tudi, da v vsaki posamezni šoli niso in niti ne morejo biti učinki določenih notranjih ukrepov hitro opazni in za družbo pomembni. Ob tem razmišljanju pa se postavlja vprašanje: ali je vse to res tudi tedaj, če poskušamo oceniti šolski sistem kot celoto ter soočiti napore družbe in posameznih delavcev z rezultati teh naporov? Ali je sploh mogoče, da ne bi bil tako močan razmah šolstva v zadnjem desetletju, še posebej večkrat omenjena ekspanzija višjega in visokošolskega sistema, omadeževan tudi s takimi slabostmi, ki so lastne ekstenzivnemu razvoju? Najmanj, kar moremo in moramo zahtevati od sprememb, omogočenih s procesi, ki jih je odprla reforma, je miselnost preusmeritev vseh, ki se ukvarjajo s šolstvom, v to, kaj morajo učenci in ljudje na posameznih vrstah in stopnjah šol znati, ne pa da se še naprej zaposlujejo z vprašanjem, kaj vse bi se dalo še učiti in predavati v naših šolah. Če povrnem pregled učnih načrtov in programov od osnovne šole do III. stopnje fakultet nam zgovorno pove, da to vprašanje ni brez osnove in da bo še kako potrebno razmišljati, kam nas pelje mehanično dodajanje učne materije že sedaj preobširnim učnim načrtom in programom. Zunanja posledica se kaže v majhnem odstotku učenecv in študentov, ki uspešno končajo šole, v preobremenjenosti učnih ur in ne nazadnje v težnji po razširjanju obsega dela posameznih šolskih zavodov. Komaj 56 do 60 odstotkov otrok uspešno konča osemletko. Hkrati pa si prizadevamo, da bi mladino, ki ni končala osnovne šole, zajeli v posebne oblike izobraževanja, kjer naj bi to nadomestila. Podatki povedo, da imajo na srednjih strokovnih šolah tedensko praviloma 40 do 45 ur pouka, so tudi izjeme, kjer imajo do 49 ur pouka tedensko. Prav bi bilo, da se ne bi le komunisti temveč vsi pedagogi na teh šolah vprašali, ali je mogoče, da dobijo njihovi absolventi pri taki obremenitvi solidno znanje, ne da bi to kvarno vplivalo na psihični, telesni in kulturni razvoj mladih ljudi. Podobne primere bi lahko navajali tudi za višje in visoke šole.

Največji razmah in tudi največ ekstenzivnih elementov je doživelo naše višje in visoko šolstvo. Zdaj je v republikah 29 tovrstnih zavodov z 219 usmeritvami in s 15.667 študenti v letu 1964/65, medtem ko je bilo leta 1946 3500 študentov. Količina bi nas lahko navdajala s ponosom, kvaliteta pa žal ne. Osipanje študentov se ni zmanjšalo, temveč povečalo. Leta 1961/62 je po prvem letu študija zapustilo fakulteto 30 odstotkov študentov, lani pa povprečno 45 odstotkov (v ekstremnih primerih celo 68 odstotkov kot na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo). Osipanje pa se nadaljuje tudi pri prehodih v naslednje letnike in tako pride v četrti letnik komaj 35 odstotkov študentov.

Razrešitev nekaterih temeljnih problemov sistema našega šolstva zahteva najširši družbeni angažma. Pri tem delu bo morala priti mnogo bolj do veljave argumentacija, ki bo izhajala iz konfrontiranja strukture in sistema šolstva z realnimi družbenimi zahtevami. Trenutne težave nas ne bi smele siliti k hitrim, improviziranim rešitvam.

Vse to pa demantira miselnost, češ da je reforma, ker ji pač pravimo gospodarska, zgolj stvar gospodarstva.

Sergej Kraigher:

Izdelati jasne koncepte razvoja posameznih področij

Če se vprašamo, kaj je v sedanjih etapi izvajanja reforme še ostalo iz starega sistema in kaj moramo opustiti z nadaljnjim izvajanjem reformnih ukrepov, je najbolj značilno vprašanje cen. Probleme v zvezi s trgovino smo razmeroma hitro postavili na pravo mesto. Ostal pa je še en kompleks ne dovolj razčiščenih vprašanj. Gre za nagrajevanje po delu v pogojih tržnega gospodarstva. Tu je še veliko kolebanja in nejasnosti, ali je možno in ali je združljivo urednicevanje tega načela s tržnim gospodarstvom, z delitvijo dohodka med posamezne gospodarske in družbene dejavnosti po cenah, kakor se na trgu ustvarjajo, in s tem v zvezi tudi dohodka, kot se ustvarja med posameznimi gospodarskimi organizacijami in delovnimi organizacijami družbenih dejavnosti. Velikokrat nas prav to ovira, da bi se zadosti odločno zoperstavili teorijam o komercializaciji našega življenja, da bi se postavili po robu tendencam uravnilovke v naših gospodarskih organizacijah, da bi našli jasen kurs, na kakšen način bi morali

organizirati naše gospodarstvo, da bi zagotovili uresničevanje delitve dohodka po delu.

To nam povzroča tudi težave pri razumevanju vloge plana in planiranja v našem gospodarstvu. Iz teh razlogov se pojavljajo tudi trditve o nasprotju med planiranjem in tržnim gospodarstvom, pojavljajo se dvomi v možnost uresničevanja nagrajevanja po delu. Uresničevanje tega načela pogosto izdajamo iz konkretnih družbenih in materialnih razmer. Zato potem dobiva načelo velikokrat malomeščansko, tako imenovano socialno vsebino. To žene vodo na mlin raznim malomeščanskim in drugim kritikam našega družbenega in gospodarskega sistema in raznih pojavov v našem družbenem in gospodarskem razvoju. Zamrznjene cene pomenijo slabost v našem planiranju, hkrati izražajo našo nesposobnost in nepravilnost v sedanjih okoliščinah, da bi z neposredno logiko cen in z objektivnimi merili povprečnega družbeno potrebnega dela, kakor jih trg postavi, lahko šli v celoti v razširjeno reprodukcijo, v odločitve o razvoju naših odnosov z inozemstvom in na take objektivne kriterije rentabilnosti in nerenabilnosti ter družbene upravičenosti ali neupravičenosti te ali one proizvodnje. Prav zato je nujno, da vsi spremljamo razvoj pogojev našega gospodarstva, kako se usposablja naš gospodarski sistem, da se začne neposredno usklajevanje proizvodnje in kupne moči na trgu. To velja tako za gospodarstvo v celoti kot še posebej za posamezna področja potrošnje in posamezne gospodarske panoge, da bi lahko vzporedno z usklajevanjem odnosov med ponudbo in povpraševanjem na posameznih področjih osvobodili odnose na trgu. V kreditnem in deviznem sistemu so nedvomno še močni administrativni ostanki. Napačno bi bilo pred tem zapirati oči. Ob kritikah pa je treba iskati konstruktivne predloge za osvoboditev odnosov tudi na tem področju in za odstranitev administrativnih ostankov v kreditnem in deviznem sistemu in sicer v tolikšni meri, kolikor to dopuščajo sedanje okoliščine.

V celotnem sistemu investicij in razširjene reprodukcije smo napravili velik korak naprej v primerjavi s stanjem v začetku tega leta. Imamo zakoni o bančnem sistemu in kreditnem poslovanju, ki je osnova za nadaljnji razvoj sistema financiranja razširjene reprodukcije v skladu z utrjevanjem položaja neposrednih proizvajalcev in delovnih ljudi. Vendar smo ravno sedaj priča številnih razprav o tem, kako ta zakon uresničiti. Lahko zasledimo težnjo po zaviranju pobud delovnih ljudi, po centralističnem bančnem aparatu in preko tega težnje po centralizirani kreditni politiki. Na drugi strani pa se pojavljajo težnje, ki kažejo, da obstajajo tudi druge možnosti, ki so bližje našemu gospodarskemu in družbenemu sistemu. Te težnje se namreč zavzemajo za to, da bi se odnos med banko, med komunalnimi bankami in gospodarskimi podjetji formiral na poslovni osnovi, da naj bi se v tem pogledu komunalne banke osamosvojile. Na teh osnovah naj bi se formirali in regulirali odnosi med specializiranimi in komunalnimi bankami in še posebej med Narodno banko ter specializiranimi in komunalnimi bankami. Rešitve nedvomno kaže iskati prav v poslovnem bančnem sistemu.

Ena izmed oblik koncentracije sredstev in sodelovanja na področju razširjene reprodukcije je integracija. To vprašanje je zelo občutljivo in je v središču pozornosti celotne javnosti. Izkušnje, ki jih imamo z dosedanjimi integracijami, posebno z velikimi integracijskimi skupinami, kot je Iskra-Kranj, zahtevajo jasno analizo. Brez teh analiz bomo ostajali preveč pri splošnih ugotovitvah, premalo pa bomo pomagali delovnim ljudem v organih samoupravljanja.

Analizirati bi morali tudi, zakaj nismo dosegli večjega razvoja v demokratizaciji samoupravljanja v posameznih podjetjih na osnovi večje samostojnosti delovnih enot. Zakaj je tu odpor in kako ga lahko premagujemo? Delavec ima zdaj marsikje zelo majhno možnost, da vpliva na delitev dohodka in na razvoj podjetja. Videti je treba, kako stvari urediti, da bo kljub specifičnosti svojega delovnega mesta lahko bolje dojemal podjetje kot celoto in tudi položaj posamezne panoge v celotnem gospodarstvu.

Pomanjkanje jasnih konceptov razvoja povzroča številne težave in slabosti. Za Slovenijo je na primer izrazito odprto vprašanje rekonstrukcije njenega celotnega gospodarstva. Za to rekonstrukcijo, če nečemo ostati le pri paroli, je treba izdelati koncept. Kaj rekonstruirati? Kako racionalizirati? Na kakšnih osnovah razviti energetsko bazo v Sloveniji, na kakšnih odnosih med termoelektrarnami, toplarnami in hidrocentralami, kakšna je vloga plina pri tem, uvoženega in domačega, kaj je v zvezi s tem s projektom Velenja? Kako rekonstruirati kovinsko, tekstilno in usnjarsko industrijo, na kakšne osnove postaviti razvoj lesno predelovalne in kemične industrije?

Seveda ne gre za staro planiranje. To naj bi bili koncepti, ki bi si jih morala izdelati tako republika kot tudi vsaka posamezna delovna organizacija in občina. K izdelavi takih konceptov je treba pritegniti vse zainteresirane faktorje, tiste, katerih razvoj in

eksistenca je od tega odvisna. Podjetjem bi bilo treba nuditi pomoč, ki jo lahko daje družba s svojimi znanstvenimi, ekonomskimi in drugimi instituti, gospodarskimi zbornicami in drugimi činitelji.

Vinko Hafner:

Slovenska industrija je preveč zaprta vase

Slovenska industrija ima kljub težavam v zvezi z reformo vendarle pomembne prednosti v okviru celotne jugoslovanske industrije. Trenutno zasenčijo to ugotovitev morda težave okrog znižanja akumulativnosti in vrsta konceptijsko nerešenih vprašanj. Na področju produktivnosti, kakovosti proizvodov, poslovne sposobnosti ima ta industrija zaradi tradicije in izkušenj nekatere prednosti. Nedvomno je tudi mnogo prispevala k razvoju celotne jugoslovanske industrije. Pomagala je tudi s kadri. Ob vsem tem pa je treba opozoriti na ozek koncept razvoja slovenske industrije v jugoslovanskem prostoru in zaradi tega celo v mednarodni delitvi dela, na katerega vpliva čisto njen zelo omejeni pogled na lasten položaj doma in na širšem območju. Ti pogledi vplivajo tudi navznoter, v tehnologijo in na usmeritev kadrov v delovnih organizacijah. Slovenska industrija je zelo vase zaprta. Težko bi našli republiko, v kateri je manj zastopstev ali obratov ali pa drugih čvrstjših poslovnih vezi z drugimi območji. Redko bi našli tako ozko zaprto trgovino, celo v ožjih okvirih kot je samo republika. Je nekaj primerov uspešne pomoči slovenske industrije, tehnične pomoči, s kadri, z nasveti posameznim delovnim organizacijam v drugih republikah, toda zelo redko te vezi prerastejo v efektne oblike ekonomske in tehnološke kooperacije. Često se slovenska industrija v raznih združenjih konstruktivno bori proti nekaterim centralističnim in birokratskim težnjam, ki se pojavljajo v teh združenjih, sočasno pa ne podpira nekaterih akcij, ki bi utegnile biti pomembne ne le zanjo, ampak za celotni jugoslovanski koncept.

V integracijskih procesih bi se morali komunisti bolj zavzemati za odločitve, ki bi razbijale zaprtost. Seveda ne gre za kakršne koli birokratske koncentracije ali prisiljevanja gospodarstva na nekatere integracije, ki bi bile brez stvarne osnove, temveč za tisto, kar je objektivno nujno tako zaradi tehnologije kot zaradi ekonomskih skupnih interesov.

Leopold Krese:

Huda ovira so administrativni ostanki v sistemu

Med delovnimi ljudmi ni treba skoraj nikogar prepričevati, da je reforma koristna stvar. Slišati pa je tu in tam bojazen, češ ali bo reforma izvedena dosledno. Seveda danes še ni mogoče govoriti o vidnejših materialnih rezultatih reforme, za to je dosti prekratek čas. Pač pa to zaskrbljenost povzroča počasnost pri prilagajanju sistema in odpravljanju raznih očitno škodljivih administrativno tehnokratskih metod upravljanja v gospodarstvu. Ta skrb ni škodljiva in ne bi kazalo zavirati teh razprav in jih takoj proglasiti za antireformistične. Reformo smo šele začeli uveljavljati. Morda za nekatere delovne organizacije šele pride hudo, za nekatere pa ne, oziroma pride šele dobro. To pa je odvisno tudi od tega, kako bodo razni problemi rešeni izven delovnih organizacij. Ni vse odvisno samo od delovnih organizacij. Mnoge rezerve za hitrejši korak v smeri ekonomizacije, rentabilne, racionalne ekonomizacije v smislu širjenja trga in podobno so tudi zunaj delovnih organizacij. Zavzemati se moramo za rešitve, ki bodo hitreje odpravljale administrativne elemente gospodarjenja, za take, ki bodo prisilile delovne organizacije, da iščejo svojo rešitev na trgu in to na velikem zunanjem trgu. Zaradi tega je prepočasno urejevanje nekaterih problemov toliko bolj škodljivo, ker nas nihče na svetovnem trgu ne čaka z odprtimi rokami, ampak se bo tam treba boriti z veliko konkurenco ne samo v kvaliteti, cenah, ampak tudi v dinamiki poslovanja, po katerem naša proizvodnja ravno ne slovi. Zavzemamo se, denimo, za to, da se ne bi delile devize delovnim organizacijam, posameznim panogam, ampak da bi ustvarili takšen režim, da bo imel devize tisti, ki jih bo ustvaril. Če gremo na sistem, da delom deviz razpolagajo podjetja, je treba določiti, s kakšnim delom je v dani situaciji mogoče razpolagati in kolikšen del morajo avtomatično odvajati skupnosti za skupne potrebe. Šele tedaj bomo gospodar-

sko organizacijo postavili na načelo blagovnotržnega menanizma, da same, brez posredništva, odgovarjajo za svojo prosperiteto. Tak sistem bo tudi omogočil, da bomo uredili nenehno kritizirani problem integracije. Samo s propagando in kritiko ne bomo daleč prišli z delitvijo dela in integracijo, marveč bodo delovne organizacije šle vanjo šele tedaj, ko bodo ekonomsko prisiljene. Slovenska podjetja imajo do integracije v jugoslovanskem okviru tak odnos, kakršnega imajo do integracije sploh. Zavzemati se moramo za sistem, ki bo delovne organizacije prisilil, da morajo dobro delati, da bodo samo v tem videle svojo bodočnost. Dokler pa je rešitev tudi v tem, kakšne zveze ima kdo, potem je jasno, da je to lažja pot. Nekateri strokovni kadri, sposobni ljudje, še vedno večino časa porabijo na potovanju od enega do drugega urada, da pač izkoristijo vse administrativne možnosti, ki še obstajajo, namesto da bi se lotevali perspektivnih programov podjetij in ustvarjanja osnov za boljše gospodarjenje.

Kritika je eno glavnih orožij naše demokracije. Za ljudi na odgovornih del. mestih velja, da bi morali, hkrati ko kritizirajo slabosti, razmišljati tudi o tem, kako pomanjkljivosti in napake odpravljati. Ne moremo pa zahtevati od vsakogar, ki kritizira, ki ve, da je nekaj slabo, da mora hkrati še vedeti, kako stvari popraviti, izboljšati. Podpirati in razvijati moramo javno razpravo od delovne organizacije pa do vrha z velikimi potrebnostjo in smislom za pojasnjevanje.

Franc Hočevar:

Število negativnih pojavov se zmanjšuje

Zlasti v prvi fazi so uveljavljanje reforme spremljali tudi nekateri negativni pojavi, ki pa po svojem obsegu niso bili tolikšni, da bi prerastli v večji družbeni problem. Analize teh pojavov povedo, da gre v večini primerov za majhne stvari, ko je, denimo, prišla gospodarska organizacija pred sodišče zaradi nekaj tisočakov. Nekateri primeri tudi niso v neposredni zvezi z gospodarsko reformo; ko so se intenzivirale inspekcijske službe in kontrolirale podjetja, so seveda kontrolirale njihovo celotno dejavnost. Tako je bilo od 25. julija do sedaj kaznovanih več kot 120 podjetij zaradi neurejenega knjigovodstva, ki pa je obstajalo tudi poprej. So pa tudi primeri trdoživih prizadevanj nekaterih gospodarskih organizacij, oziroma njihovih vodilnih uslužbenecv, da bi na nedovoljen način prišli do sredstev. V takšnem primeru pa bi bilo prav, ne samo da so storili sodno kaznovani, ampak da bi prišlo tudi do ustreznih družbenih konsekvenc, da bi se s takimi primeri ukvarjala ne samo sodišča, ampak predvsem tudi kolektivi in organizacije znotraj kolektivov — organizacija ZK, delavski svet in drugi.

V vsej državi se število negativnih pojavov zmanjšuje in smo pravzaprav prešli fazo, ko je bilo treba s kaznovanjem prispevati k discipliniranju nekaterih podjetij, da bi upoštevala ukrepe, zlasti na področju cen, ki smo jih sprejeli v zvezi z izvajanjem gospodarske reforme. Dejavnost inspekcijskih organov, organov za notranje zadeve, tožilstev in sodišč, ki so na ta način pripomogli, da so se spoštovali ukrepi gospodarske reforme, je bila povsem umestna in zlasti v začetku uveljavljanja reforme izrednega pomena. Vsa ta dejavnost pa mora seveda imeti razmeren obseg, da ne bi prehajala svojih meja in celo motila reformnih prizadevanj; taki primeri so bili redki, omejeni na začetek reforme, ker so organi za preganjanje gospodarskih prestopkov zelo hitro našli svoje pravo mesto pri uveljavljanju reforme ter se v glavnem res omejili na takšne primere, ki so res zaslužili, da so jih ti organi vzeli v postopek.

Vida Tomšič:

Reforma zahteva tudi večjo vlogo subjektivnih sil

Dramatičen in dalekosežen poseg, s katerim je reforma spodbudila proces nadaljnega izgrajevanja socialističnih odnosov, postavlja v novo luč in v nove pogoje vse naše dejavnosti. S tem tudi nujno zahteva, da prav tako pregledamo vlogo in delo Zveze komunistov. Tudi za Zvezo komunistov pomeni reforma, da moramo in moremo že znana načela o vlogi ZK v graditvi samoupravljaljske družbe uresničevati sedaj še energičneje in v vsem obsegu. Pomanjkljivosti in slabosti moramo odpravljati predvsem pri sebi. Ena naših slabosti je v tem,

da nismo dovolj hitro izdelovali jasnih osnovnih izhodišč za reševanje aktualnih družbenih vprašanj in s tem, včasih puščamo vtis, kot da naj Zveza komunistov sploh ne bi zavzemala stališč glede nekaterih bistvenih vprašanj.

V splošni atmosferi sproščene razprave in demokratizma se pojavljajo tudi tendence, ki so tuje naši družbi, vendar nanje včasih v javnih razpravah ne reagiramo, ne povemo svojega stališča. Komunisti moramo oblikovati ne samo stališča, idejna izhodišča, ampak tudi ustvarjati atmosfero demokratične razprave, v kateri bodo naša stališča prisotna in bodo vplivala na formiranje javnega mnenja, ne pa da podlegamo mehničnemu pojmovanju demokratizma, češ da se naprednost kaže v tem, da je treba vse objaviti, vse napisati, da je vsaka kritika progresivna in da ji je treba pač podvreči vse obstoječe.

Gospodarska reforma bolj uveljavlja ekonomske zakonitosti, hkrati pa zahteva tudi večjo vlogo subjektivnih sil. Ta njihova vloga je predvsem v tem, da omogočajo proizvajalcu, da bi se lahko orientiral glede celote družbenih vprašanj in se kot samoupravljavec v svojem delavskem svetu in skupščini odločal za napredne rešitve. Ne gre samo za bolj organizirano delovanje komunistov, pač pa predvsem za njihovo jasno idejno-politično orientirano delovanje, kar pa tudi pomeni, da moramo svoja stališča glede nekaterih vprašanj še izoblikovati v boju mnenj. Demokratičnega in javnega procesa izdelovanja stališč se nismo docela navajeni in čisto dopuščamo, da ga spremlja atmosfera neučakanosti, nestrpnosti oziroma zmedenosti sprčo odprto obravnavanih različnih stališč, kar poraja želje po hitrih, to pa običajno pomeni, po administrativnih rešitvah.

Eno izmed vprašanj delovanja komunistov v sedanjih razmerah bi torej moralo biti to, kako omogočiti, da bo prišel do izraza ves intelektualni potencial, vsa iniciativa delovnih ljudi in strokovnjakov, da leta pride do veljave pri formiranju končnih sklepov. Komunisti naj bi na ta, sedanjemu času primeren način omogočili diskusijo, da bi bila ustvarjalna in naj bi s svojo aktivno udeležbo preprečili, da bi nas ne preplavljalo kritikastrsko vzdušje, da bi tako ustvarili možnosti za res svobodno razpravo. Pri tem naletimo na vprašanje kritike v naši družbi. Stalni so poskusi monopoliziranja pravice na kritiko s strani nekaterih, ki niso operativno vključeni v delo in upravljanje. Gre za tezo, da eni delajo in grešijo, drugi, ki neposredno ne nosijo nobene odgovornosti, pa naj bi imeli monopol na kritiko vsega. Kritika pa mora biti dejavna, sestavni del dejavnosti in odgovornosti. Gospodarska reforma je napr. sama po sebi tudi najmočnejša kritika dosedanje prakse; izvedemo jo lahko dosledno le kot samokritiko v delu. S tem, ko je reforma odprla nove procese in omogoča kritično presojo sedanjega v njihovi luči, se nam pa v te procese vsiljuje vsesplošno kritikastrstvo, težnja, da bi se razvrednotilo doseženo in da bi se vse, kar je bilo doslej storjenega, okarakteriziralo kot zmotno in zavoženo. Nasprotni takšnim težnjam se čisto znajdemo na poziciji obrambe tudi ti stega, kar bi morali mi sami v praksi in teoriji kritizirati. Najlaže je na osnovi splošne kritike dobiti aplavz mnogih ljudi, ki trenutno čutijo bolj težave kot pa vidijo bodočnost. Dobiti demagoško popularnost s kritiziranjem in moralizatorskim ocenjevanjem vsega pri nas in kar se zdi na videz zelo junaško, je v resnici kaj malo družbeno napredno dejanje. Povedati, kaj ni dobro, česa manjka, zna vsak. Tisto, kar je težje in kar bi komunisti morali delati, je pa v tem, da hkrati ko kritiziramo, pokažemo, kaj in kako je treba neustrezno premagovati, spreminjati, katera so pota in sredstva za to. Pri tem, ko se bodo vsi ljudje v dejavnem kritičnem odnosu do sedanosti angažirali pri spreminjanju objektivnih pogojev, se bo pokazalo, da je edino dejavna metoda za spreminjanje objektivnih pogojev in premaganje subjektivnih slabosti nadaljnji razvoj samoupravljanja. Dandanes pa se vse preveč razrašča take vrste kritika, ki razorožuje subjektivne sile in jih dezorientira. Treba je zaostri odgovornost tistega, ki kritizira. Seveda je treba pustiti, da vsak človek pove, kadar in s čimer ni zadovoljen. Ne moremo zahtevati, da bo že dajal hkrati tudi recepte, kaj je treba popraviti. Njegova kritika je dragoceno opozorilo. Toda od družbenih delavcev, ki delajo v odločujočih forumih, v tisku in na drugih odgovornih mestih, moramo zahtevati, da stvari poznajo in da se za svoje delo čutijo odgovorni. Seveda pa se bomo morali pri tem vsi potruditi, da več javno in konkretno povemo, do kje smo v našem družbenem razvoju prišli, kje pa šele izdelujemo rešitve in v kakšni smeri.

Pri iskanju novih poti in rešitev pa tudi komunisti ne bomo in ne moremo biti vedno enotni. Konec koncev imajo v skupščinah komunisti različna stališča. To je nujen in potreben boj mnenj, ki lahko omogoča, da najdemo boljše rešitve. Prav tega, da bi se komunisti udeleževali takih razprav in se zavzemali za realizacijo načel v praksi, še ni dovolj in nismo vselej na tako delo dobro pripravljeni. Zveza komunistov pa ima pomen prav v tem, ne da sklepa namesto samoupravnih organov, ampak da omo-

goča komunistom, da se v njih ponavljajo kot faktor, ki omogoča s svojimi, v ZK zgrajenimi načelnimi stališči najti naprednejše rešitve.

V boju proti etatičnemu centralizmu in administrativnemu planiranju smo res čisto ustvarjali iluzije, da bo splošna decentralizacija in da bodo že vse odločitve v posameznem kolektivu ali komuni boljše kot prej. Gre pa za to, da sedaj zgradimo nov sistem demokratičnega dogovarjanja in programiranja za skupne odločitve. Proizvajalci neboje »močne roke« v smislu prejšnjega dirigiranja, želijo pa, da ustvarimo določene stabilne okvire, ki so prvi pogoj za njihovo svobodno akcijo. Gre torej za to, da intenzivno pomagamo dograditi sistem, ki bo omogočal ob upoštevanju trga večjo poslovnost in s tem uveljavil vse možnosti za odločitve samoupravnih teles. Borimo pa se proti vsem tendencam po »močni roki«, ko se je z intervencijami zgoraj ali zunaj kolektiva in čisto s potezo peresa odločalo o usodi kolektivov.

Eno izmed načel, ki smo jih načelno sprejeli, ki ga pa takorekoč v večini njegovih posledic rušimo, je načelo delitve po delu. Pri uveljavljanju tega sicer splošno priznane načela se borimo s konservativnimi in z etatično administrativnimi silami in predsodki.

Praksa kaže, da marsikdaj ne prenesemo konsekvenc tega načela, da proglašamo tistega, ki je pošteno, z delom, pridobil večji osebni dohodek, skoro za nepoštenega, postaja skoraj sumljiv, dajemo mu razne etikete. S tem sami sebi onemogočamo, da bi energično opravili z nezakonitimi in nepravilnimi obogatitvami, ki pa jih je sorazmerno malo. Dosledna uveljavitev delitve po delu terja, da uredimo tako odnose med primarno in sekundarno delitvijo, med gospodarstvom in negospodarstvom kot tudi v politiki osebnih dohodkov. Podatki o osebnih dohodkih kažejo, da imamo pravzaprav zelo uravnilovske odnose, da je težko govoriti o tem, da smo se odločili resno stimulirati novatorja oziroma strokovnjaka, organizatorja proizvodnje, ki bo omogočil vsemu kolektivu boljši dohodek.

Diskutantka je razpravljala tudi o odhajanju nekaterih strokovnjakov v tujino in med drugim omenila, da tiči delen vzrok za ta pojav tudi v uravnilovskem nagrajevanju. Dejala je, da moramo strokovnim kadrom pokazati perspektivo doma. Razen tega je razpravljala tudi o mladini in opozorila, da ne znamo mladim ljudem dovolj prikazati smisla reforme, ki jim odpira perspektivo moderne proizvodnje in družbe. Diskutantka je poudarila, da je prihodnost tistih mladih ljudi, ki ostajajo na vasi, zlasti tudi v modernizaciji kmetijske proizvodnje. Problemov mladine, mladih kmetov, mladih delavcev in mlade inteligence pa ne smemo obesiti na rame samo mladinski organizaciji, ker so to aktualni problemi celotne družbe.

Ivo Tavčar:

Gospodarstvo in negospodarske dejavnosti so si drug drugemu potrebni

Ko smo začeli uveljavljati prvo fazo reforme, je varčevalna v bistvu kratkoročna politika povzročila bojazen med nekaterimi kulturnimi delavci. Ker učinkov kulture ni moč opaziti v kratkem obdobju, se namreč marsikomu zdi kultura precej nepotrebna. Hkrati lahko govorimo tudi o upanju med kulturnimi delavci, to upanje poraja reforma prav za to, ker z njo odpiramo dolgoročneje razvojne vidike in postavljamo celoten družbeni razvoj na objektivnejše temelje. Tako upajo kulturni delavci, da se bo politika podjetij, občin in republike zasnovala dolgoročneje ter bomo tedaj tudi bolje razumeli potrebe prosvete, kulture in znanosti. Iz teh upanj in spoznanj pa nastajajo med nekaterimi kulturnimi delavci tudi nerazumevanja; obstajajo težnje po nekakšnih formulah, ki naj bi razčistile odnos družbe do kulture. Med kulturnimi delavci je čutili pripravljenost za večjo lastno udeležbo pri urejanju vprašanj. Pripravljenost z ene strani je treba spodbujati tudi z druge strani. Postaviti si je treba vprašanje, kako se medsebojno povezuje gospodarstvo in negospodarstvo, kako sta drug drugemu potrebna. Ni dovolj, da se le vprašujemo, ali zmore družbena baza vzdrževati družbeno nadstavbo. To je ena stran vprašanja. Potrošnja ni samo potrošnja, je hkrati tudi proizvodnja, ni proizvodnje brez potrošnje in ne potrošnje brez proizvodnje. V bistvu gre za integritan odnos, ki ga, ko razpravljamo na primer v podjetju, zelo hitro spoznamo. Opazno je, kadkšna je vloga strokovnih služb znotraj podjetja. Zelo hitro postane očitno, da je zlasti od teh strokovnih služb znotraj podjetja odvisen dolgoročen, uspešnejši razvoj podjetja. Začetne finančne težave so

sprožile pri tistih, ki dajejo denar za določene dejavnosti, in pri tistih, ki te dejavnosti opravljajo, razgovore ne samo o tem, koliko bo kdo dal, ampak tudi o tem, zakaj pravzaprav daje in kako naj daje. To vprašanje je danes bistveno. Ne smemo se samo prerekati o tem, koliko in kaj kdo da. Važno je, da vlagamo tja, kjer bodo doseženi največji učinki in tudi ustrezni družbeni odnosi. O tem se pa neradi pogovarjamo. To je slaba stran komunistov, politikov, ki se zelo neradi pogovarjamo o tem, kaj kdo dela. Tu gre pravzaprav za vrednotenje našega dela in določene dejavnosti. Pri vrednotenju in ugotavljanju, kaj nam je in kaj nam ni potrebno, so nujni samoupravni družbeni dogovori, ker ne moremo enostransko odločati, ne da bi to imelo resne posledice in ne da bi se odprla vprašanja o kulturni in nekulturni družbi. Ne gre samo za to, da bi čimveč finančno prihranili, ampak gre v prvi vrsti za zadovoljevanje družbenih potreb, za družbeni razvoj.

Lidija Šentjunc:

Hitreje vsestransko razviti našo družbo - v tem je zdaj vloga mladine

Reforma pomeni konkretizacijo politike VIII. kongresa ZKJ in se ji mora zato prilagoditi tudi vse naše idejno delo. Še zlasti v mladih ljudeh moramo poglobiti znanje o tem, od kod, v katero smer in na kakšen način se razvijajo naši družbeni procesi. Reforma je postavila jugoslovansko gospodarstvo v svetovni prostor, to pomeni, da smo se soočili s sodobno tehnično revolucijo v svetu. Zato je popolnoma jasno, da se ne moremo zadovoljiti z zastarelimi odnosi in obrtniškim načinom dela. Nujno moramo preiti na moderne načine proizvodnje. Pri tem dobiva seveda znanstveno raziskovalno delo prioriteto vlogi.

Priča smo konfliktu med ljudmi, ki so samozadovoljni in zastopajo stare metode obrtniškega dela, in med tistimi, ki želijo moderne proizvodnje in odnose. V mnogih delovnih organizacijah vodstveni kader ne omogoča mladi inteligenci, da bi prispevala k izpopolnjevanju ter spreminjanju proizvodnih konceptov, notranje delitve itd. Mladim proizvajalcem in mladi inteligenci moramo pokazati perspektivo, hkrati pa korenine naše revolucije in vse družbene odnose v naši stvarnosti. Povedati jim moramo, da je njihova naloga, da pomagajo povečati naš narodni dohodek na 1000 in več dolarjev, da hitreje razvijamo našo družbo; to je pravzaprav obolus, ki ga ima zdaj mlada inteligenca do svoje dežele.

Vladimir Zupancič:

Nekateri problemi ob reelekciji

Ni dovolj reči, da je reelekcija in rotacija stvar delovnih kolektivov. Če bi bilo samo to res, potem ne bi o tem razpravljali Socialistična zveza, Zveza komunistov, sindikati. To je stvar nas vseh. Ne da bi se vtkali v konkretne odločitve, se vendar moramo boriti za načela tudi v kolektivih. Ne vedno najbolj ustrezne metode in nekatera še nerazčiščena vprašanja so povzročila določene težave, ki pa jih ne bi bilo, če bi ta vprašanja bolj razčistili. Del vodilnih kadrov v gospodarstvu se je v reformi močno eksponiral in deloval tako, kot od njega zahtevamo tudi v Zvezi komunistov. Prizadeval si je torej izboljševati organizacijo dela, zniževati stroške, zviševati produktivnost. Seveda so morali ti ljudje predlagati delavskim svetom tudi nekatere nesimpatične ukrepe, kakor na primer premeščanje nekaterih ljudi v kolektivu iz pisarne v proizvodnjo in podobno. V kolektivih pa so tudi taki ljudje, ki iz raznih razlogov mislijo drugače. Le-ti zdaj močno obsojajo ravnanje vodstvenih ljudi v gospodarstvu in skušajo storiti vse, da ne bi bil izvoljen tisti, ki se je zelo dobro izkazal.

Po drugi strani pa so tudi taki gospodarski voditelji, ki so okrog sebe postavili bariere, da bi jih ščitila pred silami v kolektivu in izven njega. S popuščanjem na račun delovne discipline in nekaterimi bonitetami pridobivajo na svojo stran ljudi, ki naj bi ob reelekciji glasovali zanje, čeprav kot organizatorji proizvodnje niso dovolj storili. V takih primerih je nujno, da reagirajo subjektivne sile, če je treba, tudi od zunaj.

Albin Vengust:

Pomanjkljivosti pri spodbujanju izvoza

Vključevanje v mednarodno menjavo moramo podpreti z ustreznimi spodbudami. Letošnje boljše rezultate lahko v prvi vrsti pripišemo metodi, ki jo je uvedla Jugobanka ob koncu lanskega leta s tem, da je s podjetji podpisala pogodbe na osnovi koeficienta. To je vsekakor dalo pozitivne rezultate, vendar pa take metode ne morejo biti perspektivne. Potrebno bi bilo najti take spodbude, da ne bi bilo treba zunanega pritiska, pač pa bi nastajala nepretrgana notranja potreba v vseh kolektivih, ki producirajo oziroma izdelujejo ustrezno blago za zunanja tržišča. Carina je danes še vedno fiskalni element, namesto da bi odigravala vlogo izravnalnega fonda med izvozom in uvozom. Stimulacija za izvoz določenih izdelkov, predvsem takih, v katerih je vložena velika količina dela, ni zadostna, medtem ko je za izvoz surovin premočna. Tudi glede ostalih materialnih spodbud ni urejeno. Sele v zadnjem času nekaj več govorimo o deviznem računu, toda doseči moramo, da bo dinar zamenljiv v vseh državah, to se pravi, da bo konvertibilen, ne pa klirinški ali kakršenkoli. To, kar je sedaj, je lahko samo prehodna stimulacijska osnova. V primerih, ko gre za kooperacijske odnose, naletijo delovne organizacije na razne ovire. Nemogoče je na primer prenesti pravico odkupa iz rentacijske kvote na svojega kooperanta. Še vedno se tudi dogaja, da je čas odložitve v banko pa do možnosti aktivizacije, to se pravi, do nakazila, predolg, da traja mesec dni ali celo več mesecev. Retencijska kvota je sorazmerno nizka, posebej še za izdelke, v katere je vloženo veliko dela.

Trditve, češ da ni materialnih osnov za hitreje uvajanje druge in tretje izmene, so neosnovane. Podjetje, ki je sposobno konkurirati na tujem tržišču, bo tudi lahko dobilo surovine.

Če hočemo doseči, da se bomo plasirali na tuja tržišča, zlasti še na tržišča z veliko in uspešno industrijsko proizvodnjo, potem moramo priti tja z zelo sodobno produkcijo in sodobno kooperacijo. Tega pa še ni. Vsa podjetja hočejo proizvajati avtarkično. Stvari se morajo brezpogojno usmeriti v kooperacijo in velikoserijsko proizvodnjo. Če hočemo to doseči, moramo spremeniti miselnost v našem gospodarstvu. To pa hkrati pomeni, da so potrebni ustrezni materialni stimulansi, ki bodo prepričali ljudi, da je treba priti na tuja tržišča s produkcijo, kakršno tam sprejemajo.

Vedno govorimo, češ »produkcija naj da«; ne zmanjšujemo dovolj raznih dajatev, ki obremenjujejo gospodarske organizacije. Vsak izdatek, ki gre iz gospodarske organizacije in ni ekonomsko uspešen v sedanjem ali perspektivnem obdobju, otežkoča tudi uspešnejši nastop na tujih trgih. Vprašanje je, zakaj je v službi družbenega knjigovodstva samo v Sloveniji potrebno 3000 uslužbencev. Določeno število teh uslužbencev je potrebno zaradi prenosa izplačil na denarni obtok. Nerazumljivo pa je, da, recimo, zadnji osnutek predpisa o zaključnih računih zahteva še veliko več podatkov kot doslej. Vseh teh 3000 uslužbencev pa vzdržuje gospodarstvo. S tako prakso bi bilo treba prekiniti kot tudi z visokimi provizijami pri kreditih, z visokimi komunalnimi dajatvami in podobnim.

Marijan Breclj:

Strokovno znanje na prvo mesto

Bolj moramo poudariti vlogo strokovnega kadra. Ugotavljamo, da kvalifikacijska struktura v delovnih organizacijah ne ustreza. Po nekaterih podatkih se je v zadnjih letih v posameznih krajih celo poslabšala. Če pa govorimo o vrstnem redu nalog pri uresničevanju gospodarske reforme, potem spada strokovno delo na prvo mesto. Omeniti je treba tudi nezadostno učinkovitost in zavlačevanje pri opravljanju nekaterih tekočih nalog naših organov in organizacij. Nekateri pomanjkljivosti se ponavljajo v nedogled. Preveč so se nekateri navadili taktiziranja da govorijo o kompleksnih vprašanjih, ki da jih ni možno reševati detajlno, čeprav gre marsikdaj očitno za konkretne rešitve. Nerešena vprašanja obremenjujejo organizacije in vse tiste, ki pričakujejo odločitve; gre za zavestno ali nezavestno taktiko zavlačevanja nekaterih upravnih in drugih organov v času, ko bi se zlasti morali težiti k eksperimentalnosti, k hitremu urejanju problemov.

Tudi v letu 1966 uvoz na podlagi izvoza

Razgovor našega sodelavca z direktorjem jugoslovanske banke za zunanjo trgovino, podružnice za Slovenijo, Tonetom Koprivnikarjem

V gospodarskih organizacijah je bilo v začetku leta precej skeptičnosti zaradi zaostrenega režima dodeljevanja deviz za uvoz reprodukcijskega materiala. Kakšni so po vašem mnenju rezultati tega režima, to je povezovala uvoza z izvozom?

Bistvo letošnjega režima ohranjanja gospodarstva z deviznimi sredstvi je povezovala uvoza z izvozom. Ta režim je bil prilagojen zahtevam našega gospodarstva razvoja, vendar pa zaradi svojih izrazitih administrativnih elementov ni neka trajna oblika deviznega režima.

Uspehi in neuspehi pa niso odvisni samo od režima, temveč tudi od številnih drugih dejavnikov, zato ocena, katere uspehi in neuspehi so bili, je treba šteti kot rezultate režima, ni lahka. V glavnem naj bi v sedanjem razdobju omogočil izpolnitev dveh velikih, za stabilizacijo gospodarstva izredno pomembnih nalog.

Omogočil naj bi čimbolj nemoteno oskrbovanje proizvodnje z uvoznimi surovinami in z drugim reprodukcijskim materialom, drugič pa naj bi spodbujal proizvodnjo za izvoz in s tem odločno in dosledno zmanjševal primanjkljaj v zunanjetrgovinski bilanci ob povečanju obsega izmenjave. Omeniti je treba, da je bilo leto oskrbovanje z uvoznimi reprodukcijskim materialom mnogo bolj težavno in brez večjih ovir, čeprav vseh motenj še ni bilo mogoče odpraviti. Za stabilizacijo na tem področju je izredno pomembno dejstvo, da sedanji režim sicer omejuje uvoz po vrednosti glede na predviden rezultat izvoza, da pa prav zaradi tega preprečuje nepredvideno, nekontrolirano in škodljivo nihanje uvoza in predvsem zadolževanje brez kritja v tuji. Uvoznih poslov, pri katerih ne bi bilo zagotovljeno kritje, ni več. Tudi zaostala

plačila iz preteklega leta, ki so znašala okoli 10 milijonov dolarjev, so bila z letošnjim izvozom že skoraj v celoti pokrita.

Glede vpliva sedanjega režima na povečanje izvoza smo sicer lahko zadovoljni, vendar pa so tukaj, kot je bilo že večkrat poudarjeno, še velike neizkoriščene možnosti. Uvoz v naši republiki pa je bil v celoti zmanjšan in kaže normalno gibanje v primerjavi z izvozom. V devetih mesecih je bil zmanjšan za 9 odstotkov v primerjavi z lanskim istim obdobjem, je pa znatno višji kot leta 1963 in sicer za 51 odstotkov.

Kolikar nam je znano, je bil celoten režim Jugoslovanske banke usmerjen v to, da bi v čim večji meri spodbujal izvoz na tržišče s konvertibilno valuto. Koliko ste v tem uspešni?

Vsekakor smo tudi pri izpolnjevanju te naloge vsaj deloma uspešni. Razmerje med izvozom na konvertibilna in na nekonvertibilna območja je namreč v Sloveniji ugodnejše za konvertibilna, če ga primerjamo z doseženimi rezultati v zveznem merilu. Podjetja, ki so v poslovnem odnosu z Jugobankom, so izpolnila svoje obveznosti za izvoz v devetih mesecih z 99 odstotki, pri čemer naj poudarimo, da so bile te obveznosti v letošnjem letu dokaj povečane. Še ugodnejše rezultate pa so dosegle gospodarske organizacije pri izvozu v vzhodnoevropske države, pri čemer so izpolnile obveznosti s 117 odstotki, medtem ko so izpolnila podjetja izvoz na klirski področja z 98 odstotki. V celoti pa so podjetja izpolnila svoje obveznosti izvozne obveznosti v devetih mesecih s 104 odstotki.

Kakšne so bistvene značilnosti režima, ki ga bo Jugobanka izvajala pri dodeljevanju deviznih sredstev za leto 1966?

O deviznem režimu za prihodnje leto je zvezni sekretariat za zunanjo trgovino že izdal navodila za odobravanje deviznih sredstev za uvoz surovin in reprodukcijskega materiala za leto 1966. Še nadalje bo ostalo v veljavi načelo temeljitega povezovala uvoza z izvozom v obliki medsebojne pogodbe med banko in podjetjem. Kot podlaga za sodelovanje banke z gospodarskimi organizacijami bodo služile pogodbe, ki so bile sklenjene v letošnjem letu. Pri odnosu med uvozom in izvozom bomo morali še naprej paziti, da se bo razmerje izboljševalo v prid zmanjševanja primanjkljaja v plačilni bilanci. Močnejše bo naglašena povezanost uvoza z izvozom glede na valutno področje, tako da bodo načelno na voljo tiste vrste deviz, ki jih bo podjetje ali skupina podjetij samo doseglo.

Pri prihodnjem letu bo merilo za izpolnitev pogodb priliv deviz, ki je doseglo plačilo izvoznega blaga, za uveljavitev tega načela pa bo potrebno prehodno obdobje. Gospodarska organizacija bo izpolnila svoj izvoz in dosegla pravico do uvoza, ko bo tudi izvoz nvočen. V letošnjem letu je namreč podjetje, ki je izpolnilo svoje obveznosti po pogodi z banko tedaj, ko je blago odprelo čez mejo.

Devizni režim za leto 1966 omogoča gospodarskim organizacijam tudi skupinsko sklepanje uvoznih izvoznih pogodb z banko, ustrezno stopnjo sodelovanja med posameznimi podjetji. To velja tako za sodelovanje med proizvodno surovin, proizvajalcev izdelkov in proizvajalci končnih izdelkov kot tudi za sodelovanje med proizvajalci tistih delov, ki so mod seboj poslovno povezani. Ta možnost bo predvsem zanimiva za podjetja, med katerimi obstaja pogodba o kooperaciji. Skupno financiranje uvoza za vse kooperante naj bi preprečilo motnje, ki so se pojavljale tu in tam letos.

Banka bo podpirala in spodbujala vse oblike poslovnega sodelovanja, ki prispeva h krepitvi integracije in kooperacije v gospodarstvu. S skupinskim sklepanjem pogodb naj bi podjetja izkoristila prednosti skupnega izvoza in uvoza blaga, ki ima ugodno ceno na zunanjem trgu, obenem pa naj bi s tem preprečevala izvoz končnih izdelkov.

Jugobanki bodo torej svoje zahteve po deviznih sredstvih lahko sporočale gospodarske organizacije individualno, poslovna združenja in imenu članov združenja, gospodarska organizacija, nosilec skupne kooperacije v imenu podjetij, ki kooperirajo, lahko pa tudi izvozno-uvozna podjetja v imenu določenih skupine proizvodnih podjetij, ki bi se opredelila, da bodo sklenila skupno pogodbo z banko. Devizna sredstva, potrebna za uvoz osnovnih surovin in reprodukcijskega materiala, bo banka prodajala na podlagi sklenjenih pogodb in sporazumov približno tako kot v letošnjem letu.

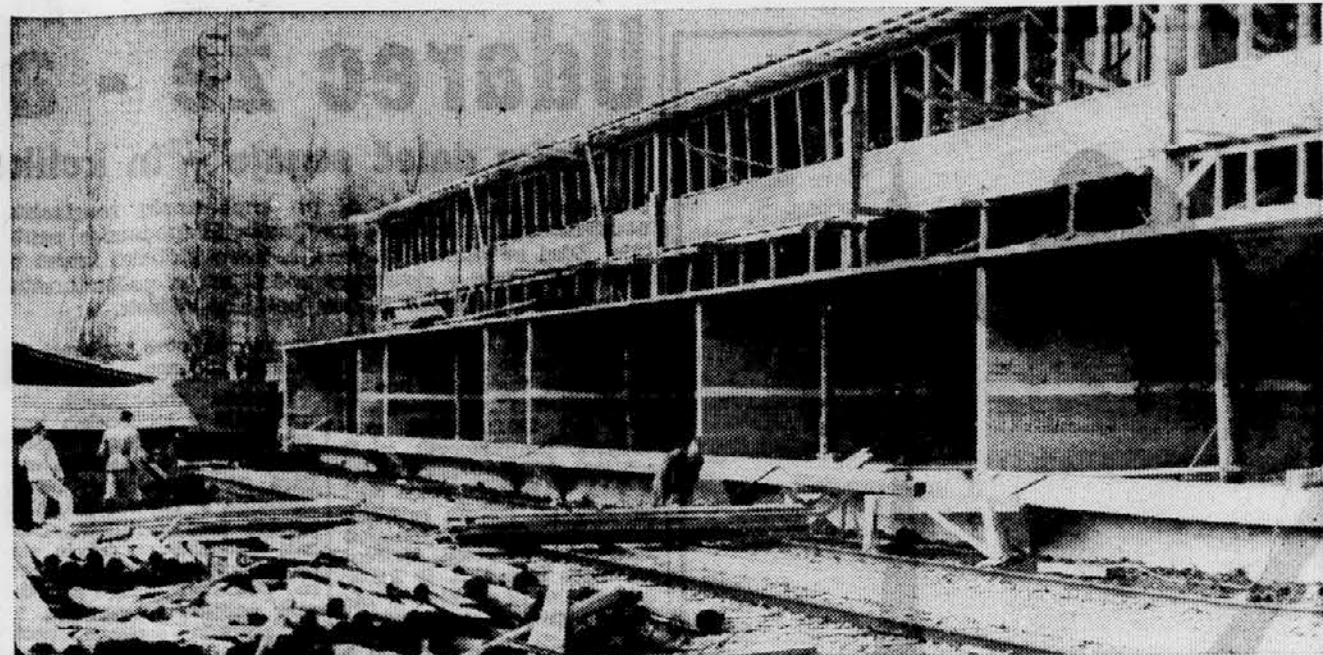
Pogodbo bo sklenila banka z izvozno aktivnimi gospodarskimi organizacijami, t. j. tistimi, ki imajo večji izvoz od uvoza na konvertibilno območje. Pogodbe bo sklepala tudi s podjetji, ki so sicer glede na izvoz na konvertibilno območje pasivna, vendar največ do višine 90 odstotkov pogodbenega izvoza. Za večji uvoz teh organizacij in za uvoz tistih organizacij, ki ne izvažajo, pa bo banka sklenila samo sporazum. Uvoz teh podjetij in onih, ki potrebujejo več uvoza, kot je njihov izvoz, pa bo odvisen od suficita izvoznih aktivnih podjetij.

Banka bo torej posvečala vso pozornost tistim gospodarskim organizacijam, ki izvažajo na konvertibilno območje, ki imajo zaslug pri izboljšanju plačilne bilance in ki poslujejo rentabilno. Velika mednarodna izmenjava daje potencialno realne možnosti tudi za povečanje proizvodnje in polno izkoriščanje zmogljivosti, ki čemur naj bi prispevali tudi dopolnjen režim uvoza z izvozom.

Ali bo sklepanje pogodb med Jugobankom in gospodarskimi organizacijami letos potekalo prav tako, da ne bi prišlo do zastojev v proizvodnji in izvozu v začetku leta 1966, kot je bil to ponekod primer letos?

Naša banka je že septembra poslala vsem gospodarskim organizacijam, ki so se letos sklepale pogodbe, posebna pojasnila o značilnostih deviznega režima za prihodnje leto. Gospodarske organizacije smo tudi glede na lanske slabše izkušnje opozorili, naj čimprej pošljejo podatke. Na žalost pa moram ugotoviti, da se tudi letos mnogo podjetij še ni odzvalo, čeprav je že potekel rok za predlaganje zahtevkov.

A. J.

PRIHODNJE LETO KOČEVSKI SOLARJI V NOVI SOLI — V kočevskih dveh osnovnih šolah je taka gneča, da imajo otroci pouk v dveh ali celo treh izmenah. Zaradi tega so začeli graditi novo šolsko poslopje, ki bo zgrajeno že v začetku prihodnjega šolskega leta. Delavci kočevskega »Zidarija«, ki šolo grade, pravijo, da bo stavba pod streho že letos.

Besede učijo, zgledi — vlečejo

Posvetovanje o trboveljski mladini — Brez obračunavanja stari : mladi

— Mladini marsikaj očitamo. Ob tem pa mi, ki nismo več mladinci, večkrat pozabljamo na zelo staro resnico, da besede učijo, zgledi pa vlečejo. Od mladine moramo zlasti zahtevati, da se izobražuje. Pri tem pa ji moramo pomagati. Pomagati pa moramo mladini tudi pri razvedritvi!

Ta misel se je prepletala v mnogih razpravah na posvetovanju o mladini, ki ga je sklical občinski odbor SZDL v Trbovljah. Prišli so zastopniki mladine, občinske skupščine, družbeno političnih organizacij, društev, pedagogski delavci in drugi.

Marsikaj in marsikje došle so podobne posvetovalne izmenjave, ki so bile izmenjave iz solje v podjetje, medsebojnih oditov o ne razumevanju in delavnosti, češ v mladi bi morali narediti to in to. In obratno! Tega v Trbovljah ni bilo. Pač pa so poskusili ugotoviti, kakšna je mladina, kakšne težave ima in katere težave lahko z malo dobre volje kmalu odpravijo.

Standardne in pavšalne ugotovitve

Najprej nekaj ugotovitev, ki smo jih že večkrat slišali tudi drugje, ne samo v Trbovljah: precejšnji del mladine se za politiko ne zanima in je apatičen, ne sodeluje pri samoupravljanju. Pri večini šolske mladine pesajo delavne navade (domače naloge jih mnogo pije kar v sol, študij pa je površen), odstotek tistih, ki ne končajo osemletke, je prevelik. Mladina ne prenese opominov in svoje učitelje na tihem, včasih pa celo na glas zmerja. Ne zanima se za teološko, saj ima ondodni »Parizana« le nekaj desetlet mladinc in mladincev v svojih vrstah. Preveč pa je teh, ki radi pijejo alkoholne pijače in v gostinah kartajo. In tako dalje.

»Vse to pa je ne drži...«

Razprava pa je osvetlila te ugotovitve še z druge strani.

Večkrat slišimo, da je mladina apatična. To pa ni res! Hodim na sestanke, ker me zanima, kaj se pri nas dogaja in kaj se bo zgodilo. Marsikaj samo zaradi discipline Povem pa vam, da

rad nekaj slišim samo enkrat! Uprira se mi ponavljajoče splošno znanih resnic, ki sem jih že kdove kolikokrat slišal na naših sestankih! Ali se lahko potem čudimo, če pride mladinec na takšen sestanek samo enkrat?

Pravimo, da se mladina ne zanima za samoupravljanje. Toda... Ko pride mladinec iz solje v podjetje, mu navedno samo povejo: »Poslušaj, delal boš to in to, tvoji mojstri pa je...« Kako naj mladinec potem sodeluje pri samoupravljanju, če potrebuje precej časa, da ugotovi, kaj v praksi pomeni ta beseda in da spozna podjetje... In če smo odkriti, bomo tudi priznali, da zelo neradi dajemo mladim konkretne naloge!

»Če se starši zanimajo za otroke...«

V Trbovljah so govorili zelo konkretno. Od vseh otrok, ki obiskujejo osemletko, se jih vpiše v srednje šole vsako leto približno 127! Približno toliko pa jih vsako leto osemletke ne konča. Pri izstopu in iščejo zaposlitve... Testiranje pa je pokazalo, da bi lahko 80 odstotkov otrok, ki ne končajo osemletke, lahko končalo popolno osnovno šolo, ker so toliko inteligentni. Le 20 odstotkov otrok bi moralo obiskovati posebne šole...

Kam naj gre mladinec?

Ko so govorili o mladini v gostinah in pri kartah, je nekdo povedal:

— Če tale se trudimo, da bi v Trbovljah prirejali vsaj mladinski ples, in čeprav je prostor dovolj, plesa ni... Vsi šolski prostori so prenatrpani in solska mladina ni mti nih enega prostora, kjer bi se lahko zbirala... Ali je čudno, če kdo zaide v gostilno?

(Na posvetovanju so ugotovili, da ni nobenih zaprek

za ples in da se je treba le dogovoriti! Torej konec mladinskega plesnega »vzroka« v Trbovljah?)

Svojega sina sem poslal v neko društvo. Opazil sem, da je čedalje manj zaveden! Šel sem gledat nekaj in videl: več kot pol ure so imeli neko športno igro, ki pa je bila prej pretep kot pa igrali Tovarši, ki je vodil, je bil samo dvajset minut z mladinci namesto vso uro! Nered je tisto, kar odbija mladino...

Problem ni majhen! Kajti vedeti je tudi treba, da se otroci, ki ne končajo osemletke, v podjetjih zelo branijo. Prvič zato, ker so premladi in drugi — ker so preslabotni za fizično delo. Izjema je Strojna tovarna!

— Da, mi smo sprejeli vse, ki so se prijavili. Toda, ob prvi redovni konferenci smo ugotovili slab učni uspeh! Nekateri imajo tudi po osem nezadostnih! Ko smo jih vprašali, zakaj, so nam odgovorili: »Mene to ne zanima! Prišel sem zato, ker drugam nisem mogel!«

Kam naj gre mladinec?

Ko so govorili o mladini v gostinah in pri kartah, je nekdo povedal:

— Če tale se trudimo, da bi v Trbovljah prirejali vsaj mladinski ples, in čeprav je prostor dovolj, plesa ni... Vsi šolski prostori so prenatrpani in solska mladina ni mti nih enega prostora, kjer bi se lahko zbirala... Ali je čudno, če kdo zaide v gostilno?

(Na posvetovanju so ugotovili, da ni nobenih zaprek

za ples in da se je treba le dogovoriti! Torej konec mladinskega plesnega »vzroka« v Trbovljah?)

Svojega sina sem poslal v neko društvo. Opazil sem, da je čedalje manj zaveden! Šel sem gledat nekaj in videl: več kot pol ure so imeli neko športno igro, ki pa je bila prej pretep kot pa igrali Tovarši, ki je vodil, je bil samo dvajset minut z mladinci namesto vso uro! Nered je tisto, kar odbija mladino...

Problem ni majhen! Kajti vedeti je tudi treba, da se otroci, ki ne končajo osemletke, v podjetjih zelo branijo. Prvič zato, ker so premladi in drugi — ker so preslabotni za fizično delo. Izjema je Strojna tovarna!

— Da, mi smo sprejeli vse, ki so se prijavili. Toda, ob prvi redovni konferenci smo ugotovili slab učni uspeh! Nekateri imajo tudi po osem nezadostnih! Ko smo jih vprašali, zakaj, so nam odgovorili: »Mene to ne zanima! Prišel sem zato, ker drugam nisem mogel!«

Kam naj gre mladinec?

Ko so govorili o mladini v gostinah in pri kartah, je nekdo povedal:

— Če tale se trudimo, da bi v Trbovljah prirejali vsaj mladinski ples, in čeprav je prostor dovolj, plesa ni... Vsi šolski prostori so prenatrpani in solska mladina ni mti nih enega prostora, kjer bi se lahko zbirala... Ali je čudno, če kdo zaide v gostilno?

(Na posvetovanju so ugotovili, da ni nobenih zaprek

za ples in da se je treba le dogovoriti! Torej konec mladinskega plesnega »vzroka« v Trbovljah?)

Svojega sina sem poslal v neko društvo. Opazil sem, da je čedalje manj zaveden! Šel sem gledat nekaj in videl: več kot pol ure so imeli neko športno igro, ki pa je bila prej pretep kot pa igrali Tovarši, ki je vodil, je bil samo dvajset minut z mladinci namesto vso uro! Nered je tisto, kar odbija mladino...

Problem ni majhen! Kajti vedeti je tudi treba, da se otroci, ki ne končajo osemletke, v podjetjih zelo branijo. Prvič zato, ker so premladi in drugi — ker so preslabotni za fizično delo. Izjema je Strojna tovarna!

— Da, mi smo sprejeli vse, ki so se prijavili. Toda, ob prvi redovni konferenci smo ugotovili slab učni uspeh! Nekateri imajo tudi po osem nezadostnih! Ko smo jih vprašali, zakaj, so nam odgovorili: »Mene to ne zanima! Prišel sem zato, ker drugam nisem mogel!«

Kam naj gre mladinec?

Ko so govorili o mladini v gostinah in pri kartah, je nekdo povedal:

— Če tale se trudimo, da bi v Trbovljah prirejali vsaj mladinski ples, in čeprav je prostor dovolj, plesa ni... Vsi šolski prostori so prenatrpani in solska mladina ni mti nih enega prostora, kjer bi se lahko zbirala... Ali je čudno, če kdo zaide v gostilno?

(Na posvetovanju so ugotovili, da ni nobenih zaprek

za ples in da se je treba le dogovoriti! Torej konec mladinskega plesnega »vzroka« v Trbovljah?)

Svojega sina sem poslal v neko društvo. Opazil sem, da je čedalje manj zaveden! Šel sem gledat nekaj in videl: več kot pol ure so imeli neko športno igro, ki pa je bila prej pretep kot pa igrali Tovarši, ki je vodil, je bil samo dvajset minut z mladinci namesto vso uro! Nered je tisto, kar odbija mladino...

Problem ni majhen! Kajti vedeti je tudi treba, da se otroci, ki ne končajo osemletke, v podjetjih zelo branijo. Prvič zato, ker so premladi in drugi — ker so preslabotni za fizično delo. Izjema je Strojna tovarna!

— Da, mi smo sprejeli vse, ki so se prijavili. Toda, ob prvi redovni konferenci smo ugotovili slab učni uspeh! Nekateri imajo tudi po osem nezadostnih! Ko smo jih vprašali, zakaj, so nam odgovorili: »Mene to ne zanima! Prišel sem zato, ker drugam nisem mogel!«

Kam naj gre mladinec?

Ko so govorili o mladini v gostinah in pri kartah, je nekdo povedal:

— Če tale se trudimo, da bi v Trbovljah prirejali vsaj mladinski ples, in čeprav je prostor dovolj, plesa ni... Vsi šolski prostori so prenatrpani in solska mladina ni mti nih enega prostora, kjer bi se lahko zbirala... Ali je čudno, če kdo zaide v gostilno?

(Na posvetovanju so ugotovili, da ni nobenih zaprek

za ples in da se je treba le dogovoriti! Torej konec mladinskega plesnega »vzroka« v Trbovljah?)

Svojega sina sem poslal v neko društvo. Opazil sem, da je čedalje manj zaveden! Šel sem gledat nekaj in videl: več kot pol ure so imeli neko športno igro, ki pa je bila prej pretep kot pa igrali Tovarši, ki je vodil, je bil samo dvajset minut z mladinci namesto vso uro! Nered je tisto, kar odbija mladino...

Problem ni majhen! Kajti vedeti je tudi treba, da se otroci, ki ne končajo osemletke, v podjetjih zelo branijo. Prvič zato, ker so premladi in drugi — ker so preslabotni za fizično delo. Izjema je Strojna tovarna!

— Da, mi smo sprejeli vse, ki so se prijavili. Toda, ob prvi redovni konferenci smo ugotovili slab učni uspeh! Nekateri imajo tudi po osem nezadostnih! Ko smo jih vprašali, zakaj, so nam odgovorili: »Mene to ne zanima! Prišel sem zato, ker drugam nisem mogel!«

Kam naj gre mladinec?

Ko so govorili o mladini v gostinah in pri kartah, je nekdo povedal:

— Če tale se trudimo, da bi v Trbovljah prirejali vsaj mladinski ples, in čeprav je prostor dovolj, plesa ni... Vsi šolski prostori so prenatrpani in solska mladina ni mti nih enega prostora, kjer bi se lahko zbirala... Ali je čudno, če kdo zaide v gostilno?

Zabeleženo

Od 800 ton na nič

Kmetijska zadruga »Jelovica« v Radonljici je še pred šestimi leti odkupila od kmetov 800 ton krompirja, letos pa ga ni dobila niti eno tono. Ali pri njih krompir ne uspeva več tako kot včasih?

V zadruzi pravijo, da letošnji mali pridelek krompirja na njihovem območju ni le posledica neugodnega vremena, ampak tudi drugih slabosti. Ko je bilo mnogo krompirja, ga kupci niso znali prav ceniti. Pridelovalci so ga morali včasih prodajati po tako nizki ceni, da ni krila njihovih pridelovalnih stroškov, oziroma ni bila uskladenjena s cenami drugih kmetijskih pridelkov. Saj je še lansko jesen bila začetna odkupna cena le 20 din za kilogram. Kmetije so omejevali pridelovanje krompirja. Za drugi so ga prodali vsako leto manj, letos pa čisto nič.

Zasebni pridelovalci krompirja pravijo, da do kupcev niso nič stali, kot so včasih bili kupci do njih, če jim prodajajo krompir po 100 din kilogram. Ceno določa trg. Zakaj ne bi prodali krompirja po trikrat ali štirikrat višji ceni kot lani, če kupci plačajo toliko. Lani je bila cena krompirja močno porasla od začetne odkupne, po kateri so ga prodali le tisti zasebni pridelovalci, ki so sodelovali s kmetijsko organizacijo ali so nujno potrebovali denar.

V zadruzi »Jelovica« pravijo, da sedanja tržna cena krompirja, po kateri ga prodajajo zasebniki gostiščem in drugim velikim ter zasebnim potrošnikom brez posredovanja zadrug, precej presega pridelovalne stroške. Zadruga je prodala vse svoj pridelan krompirja po 70 din kilogram. (Nekatere kmetijske organizacije v Sloveniji so prodale lastni pridelek krompirja še po nižji ceni — npr. kmetijski kombinat Zalec po 60 din — da bi zagotovile delavcem oziromko po zmožni ceni.) Ni pa pridelala toliko krompirja, da bi krila vse potrebe. Zato tudi ni mogla zadržati cene na taki ravni.

Ob sedanji visoki ceni krompirja — in pomankanj, ki ga krijemo z uvozom — pa stišimo pri pridelovalcih resne priporočila predloge. Pravijo, da je na letošnji pridelek krompirja v precejšnji meri vplivalo razen neugodnega vremena pomladansko potiskanje odkupnih pogodb cen navedol. Še letošnji pomlad je prevladalo mnenje, naj bo odkupna cena krompirja iz pogodbenega sodelovanja le okrog 30 din za kilogram — slabše sorte nekaj din manj, najboljša jedina nekaj din več. Mnogi pridelovalci se s takšno ceno niso strinjali, trg pa je negiral tudi poznejše dogovore o 40 ali 50-odstotnem zvišanju od kupne cene zaradi splošnega porasta cen in predvidenega malega pridelka. Potrošnikom bo moč nuditi dovolj krompirja po ugodni ceni le takrat, če bodo v pogodbeni odkupni ceni upoštevali pridelovalni stroški in ustrezno razmerje cen med vsemi kmetijskimi pridelki. Z zajamčeno najnižjo ustreznno odkupno ceno krompirja, bo moč pridelovalni tako organizirati, da tudi ob slabih letih ne bo večjega pomankanja. Ta krat bo »nemerna« cena krompirja za potrošnike precej nižja od sedanje, ki jo določa trg; a tudi pridelovalci bodo zadovoljni.

J. PETER

Ljudska knjižnica Grosuplje

razpisuje za šolsko leto 1965/66

STIPENDIJO na pedagoški akademiji — skupina knjižničarstvo

Prošnje sprejema Ljudska knjižnica Grosuplje do 30. XI. 1965. 9699

Obveščamo naše cenjene odjemalce, da dobijo pravilno licencirani

RUF material v slovenskem jeziku, tudi katice in dnevnike samo pri

INFORMATORJU in to preko našega predstavnika za Slovenijo, tov. Franca Vilharja, Ljubljana, Trstenjakova 4, telefon 316-633.

INFORMATOR ZAGREB, Masarykova 1. 9497

Gostinstvo naj bi poslovalo bolj elastično, kot je doslej

Novi pogoji terjajo od gostincev boljše organizacijo dela

Gostinska podjetja so se znašla po izvajanju gospodarske reforme pred nekaterimi novimi ekonomskimi razmerji, ki jih silijo bolj kot doslej k intenzivnejšemu iskanju notranjih rezerv. Med drugim so se podražila tudi živila in storitve, kar je znatno povečalo stroške gostinskih gospodarskih organizacij. Z novo pariteto dolarja pa so bile odpravljene tudi dosedanje davčne olajšave, ki jih je dobivalo gostinstvo na osnovi ustvarjenega deviznega priliva.

Zivila so se v avgustu letos podražila za 23 odstotkov v primerjavi z julijem, kurivo za 64 odstot., higienske potrebščine pa za 38 odstotkov. Večkratno so se podražile tudi komunalne storitve in to razliko v posameznih občinah.

Statistični podatki pa kažejo, da cene gostinskih storitev v celoti niso presegle primernih okvirov. Skupno so se te cene povečale za 21 odstotkov. Najbolj so se podražile prenočitve in to za 59 odstotkov, medtem ko se je hrana podražila za 24 odstotkov, alkoholne pijače za 15 odstotkov, brezalkoholne pa za 19 odstotkov.

Gostinstvo na splošno ni podražilo svojih storitev za toliko, za kolikor so se povečali stroški. Ta dejavnost je namreč močno odvisna od kupne moči gosta, zaradi česar ne more tako povečati svojih cen, kolikor bi to terjale notranje kalkulacije posameznih podjetij. Več na potrošniških postavah v svojih družinskih proračunih iz

datke za gostinske storitve na zadnje mesto in se jim, kadar hočejo varčevati, tudi najprej odrečejo. Tisti del gostinstva, ki posluje pretežno z inozemskimi gosti, pa ima glede tega nekoliko drugačen položaj. Gre predvsem za velike hotelske hiše in sezonska podjetja. Te organizacije niso toliko odvisne od kupne moči gosta, pač pa bolj od ravni cen, kakršne veljajo za podobne storitve v inozemstvu. Nad to raven ne morejo, ker v tem primeru ne bi bili več konkurenčni in bi gostje odhajali drugam. Vendar pa je ta del gostinstva lahko dvignil cene za 66 odstotkov, se pravi za toliko, kolikor mu je dovoljevala spremenjena pariteta dolarja. Cene v hotelskih cenikih so bile še tako objavljene v dolarjih, in cene (dolarske) se niso spremenile. Penzion, ki je stal na primer pred novo pariteto štiri dolarje, stane danes prav tako štiri dolarje. Povečal se je samo dinarski zmesek, ki je znašal prej

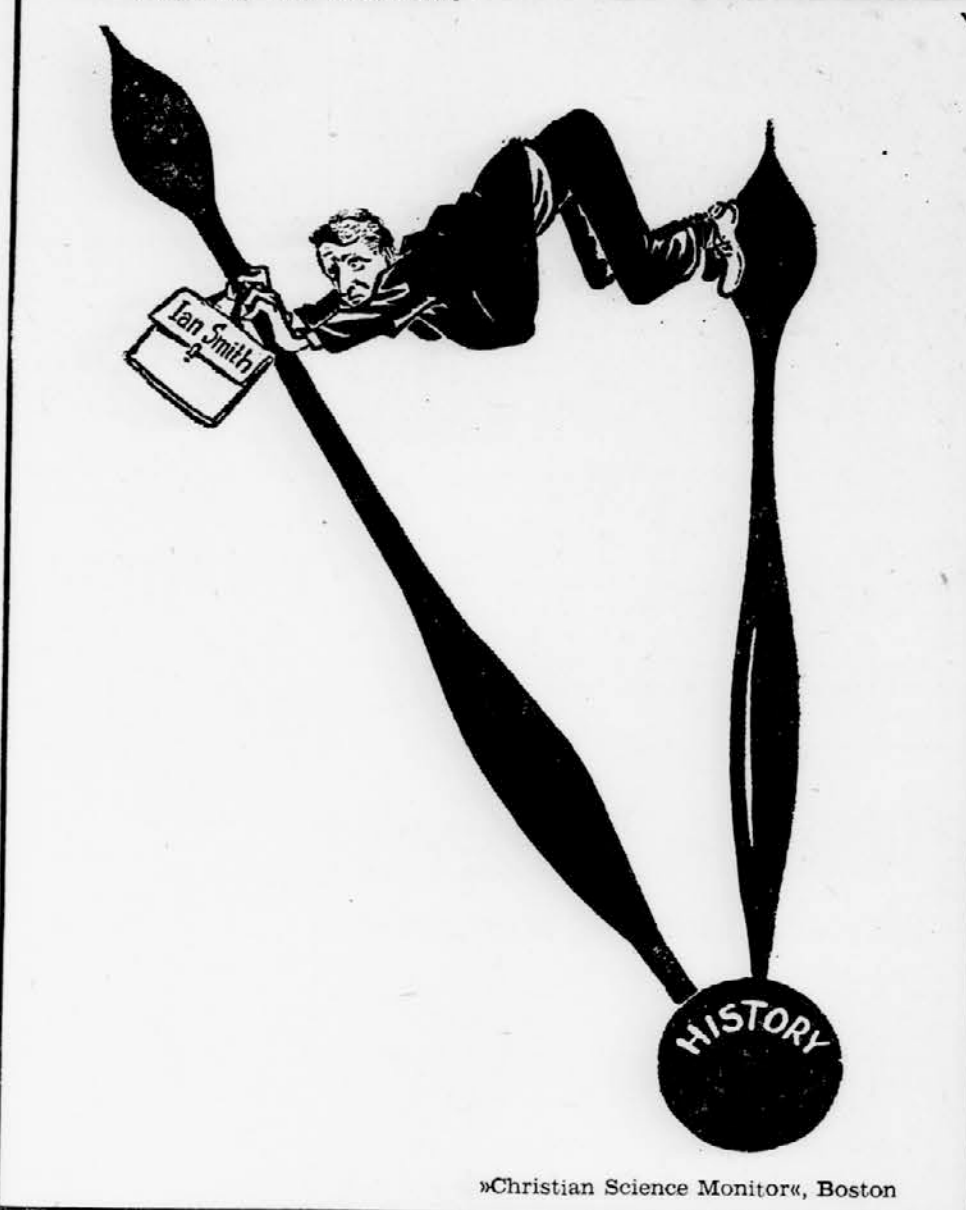
3000 din, zdaj pa 5000 din ali za 66 odstotkov več. S tem se za inozemske goste ni v hotelu ničesar spremenilo. Njegov bivanje v Jugoslaviji je še celo pocenilo; cene izvenpenzijskih storitev v restavracijah, gostiščih in drugih lokalih, cene blaga v trgovinah in cene raznih storitev so zanj kljub podražitvi še vedno nižje, kot so bile poprej.

Z gospodarsko reformo so bile odpravljene tudi dosedanje davčne olajšave (devizna premija), ki so jih dobivale gostinske gospodarske organizacije od ustvarjenega deviznega priliva. Gostinstvo je zaradi učinkite davčne olajšave nekaj na slabšem, kot je bilo doslej; zlasti pa so prizadete tiste gospodarske organizacije, ki poslujejo pretežno z inozemskimi gosti, čeprav ta prizadetost ni posebno velika. Vrednost v tej panogi ustvarjenega dolarja je znašala skupaj z devizno premijo 1290 dinarjev, medtem ko dobijo zdaj, z novo pariteto, 1250 dinarjev. Sicer pa je številka relativna, ker je bil del davčne olajšave (22 odstotkov) vezan na gostinstvo samo kot kredita, minimalno obrestno mero. Kljub vsemu temu pa je došlo gostinstvo v finančnem pogledu nekoliko večji manjšini, kar se je nevarski prostora, kar se je pokazalo tudi pri oblikovanju cen za leto 1966. Skoraj po-

lovica gostinskih podjetij je sledila pozivom republikanih in zveznih organov in je določila dolarske cene za prihodnje leto nekoliko nižje od letošnjih.

Nekoliko manj ugoden je položaj glede cen v predseznalni in sezonski gostinstvi, naj čimprej pošljejo podatke. Na žalost pa moram ugotoviti

ČAS SE NE USTAVI

»Christian Science Monitor«, Boston

Gospodarski stiki s Poljsko

Lani je blagovna izmenjava dosegla skoraj 100 milijonov dolarjev

Poljska spada med tiste socialistične države, s katerimi Jugoslavija razvija najrazličnejše oblike gospodarskega sodelovanja. K razvoju teh gospodarskih stikov prispevajo hkrati tudi dobri in prijateljski odnosi na ideološkem in političnem tlorisu.

V tej luči se nam kaže tudi blagovna izmenjava, ki se zadnjih nekaj let nenehoma povečuje in razširja. Tako je na primer vrednost medsebojne blagovne izmenjave v letu 1957 znašala nekaj nad 35 milijonov dolarjev, lani pa 100 milijonov dolarjev. Lani je dosegla skoraj 100 milijonov dolarjev, letos pa bo, kakor kaže, presegla 110 milijonov dolarjev.

Z namenom, da bi razširili in zboljšali gospodarske odnose, so leta 1955 ustanovili jugoslovansko-poljsko komisijo za znanstveno-tehniško sodelovanje, leta 1959 pa se osnovali tudi jugoslovansko-poljski odbor za gospodarsko sodelovanje, ki ga vodi po imenu član vsake vlade, kar pomeni pomembnost tega obora.

Na zasedanjih odbora, ki se imenujejo sestaja v Beogradu in v Varšavi, proučujejo gospodarske odnose med državama, povzemajo rezultate gospodarskega sodelovanja v minule obdobju in ugotavljajo možnosti za nadaljnje razširitev in poglobitev tega sodelovanja. Glede na te rezultate potem sprejemajo ustrezne sklepe, priporočila in predloge, tako da bi se sodelovanje čim bolj plodno razvijalo.

Komisije in strokovne skupine se ukvarjajo tudi z vsemi vprašanji, ki se porajajo v gospodarskem sodelovanju. Tu gre predvsem za kooperacijo in specializacijo v proizvodnji, za blagovno izmenjavo ter izmenjavo izkušenj na področju planiranja, v industriji, kmetijstvu, transportu, finančah in podobno.

Leta 1958 so ustanovili tudi jugoslovansko-poljsko trgovsko zbornico v Beogradu oziroma poljsko-jugoslovansko trgovsko zbornico v Varšavi. Njuno delo je v tem, da navezujejo gospodarske stike in iščejo možnosti za čim širšo blagovno izmenjavo med državama.

Posebna pomena za razvoj gospodarskih odnosov med Jugoslavijo in Poljsko naj bi bili zlasti rezultati industrijskega sodelovanja v okviru strojne industrije, črne in barvaste metalurgije, elektrotehnike in kemijske industrije. To sodelovanje je za zdaj še v začetni razvojni fazi.

Rolović predaval v Tokiu

Jugoslovanski veleposlanik v Tokiu Vladimir Rolović je na univerzi Nison v Tokiu, eni izmed največjih v obeh šol na Japonskem, predaval o zunanji politiki Jugoslavije in o politiki mirobilne ekokostnosti. Predavanje je bilo v okviru serije predavanj, ki so jih te dni priredili na tej univerzi o aktualnih mednarodnih političnih in gospodarskih problemih.

Profesorji in študentje so pokazali veliko zanimanje za politiko Jugoslavije in so po predavanju zastavili več vprašanj o posameznih problemih.

Medsebojni stiki in sodelovanje gospodarskih organizacij so omogočili, da se razširi industrijsko sodelovanje in se povečalo medsebojno dobavo, zlasti proizvodov strojne industrije, naprav za rudarstvo, opreme za livarne in kovačnice, strojev in opreme za železarnice, raznih vrst orodja in pripomočkov, opreme za železnice, nadalje motorjev za notranji izgorevanje in podobno.

Kar se tiče strojev in naprav za rudarstvo, so dosegle konkretne rezultate: sodelovanje med našimi podjetji »Geomašina«, »14. oktobar« in »Strojna tovarna Trbovje« ter poljskima podjetjema »Centrozap« in »Prozamat« zajema ne samo proizvodnjo, ampak tudi ustanavljanje skupnih projektantskih skupin, ki bi v prihodnje proučevale tehnologijo proizvodnje in notranje transporta v premogovnikih.

Med tovarno »Ivo-Lola Ribara« in »Centrozapom« je bila sklenjena pogodba o sodelovanju pri projektiranju, proizvodnji in montaži naprav za livarne in kovačnice. K tej pogodbi bosta pristopili tudi podjetji »Rade Končar« in »Metaltina«.

V okviru proizvodnje orodnih strojev in orodja se obseg dobav povečuje iz leta v leto, za kar se je zahvaliti prizadevanjem tako jugoslovanskih kot poljskih proizvajalcev, da bi se specializirali v proizvodnji in razdelitvi proizvodov.

Kar se tiče dobav strojev in opreme za jugoslovanske železarnice, je v načrtu, da bo v prihodnje pri tem v večji meri udeležena jugoslovanska strojna industrija, posebno pa elektrotehnika.

Tudi v proizvodnji traktorjev goseničarjev so dosegli zadovoljive rezultate. Tako ima »14. oktobar« v Kruševcu že završene kooperantske odnose s poljsko industrijo in zdaj preizkuša traktorje goseničarje, izdelke podjetja »14. oktobar«, z vgrajenim poljskim motorjem »Wolva« s 160 KM. Če se bodo poskusi obnesli, bo ustvarjena možnost, da bodo s temi stroji oskrbovali tako jugoslovanske kakor tudi poljske tržnice, razen tega pa bi jih bilo mogoče izvažati še na druga tržišča.

Podobne zgleda najdemo tudi v proizvodnji drugih izdelkov. Z zdaj se pogajajo o sodelovanju v proizvodnji avtomobilov.

Z namenom, da bi se čim bolj uspešno razvijalo industrijsko-tehniško sodelovanje, so ustanovili mešano jugoslovansko-poljsko komisijo za industrijsko sodelovanje, ki jo vodi pomočnik ministrov obeh držav. Razen tega ima Jugoslavija v Varšavi center za industrijsko sodelovanje, ki pomaga podjetjem v medsebojnih stikih v okviru industrijsko-tehniškega sodelovanja. Od nedavnega je ta center razširil svoje delo tudi na druge oblike sodelovanja, predvsem v blagovni izmenjavi.

K tako uspešnem razvoju in povečanju blagovne izmenjave

njave ter k plodnim rezultatom v gospodarskem sodelovanju med našima državama nedvomno tudi veliko prispevajo naši oziroma udeležba naših podjetij na sejmih na Poljskem ter poljskih podjetij na sejmih v naši državi. Pri ogledu sejmskih vzorcev — strojev in drugega industrijskega blaga — se gospodarski stiki na kraju samem seznanjajo s tehničnimi dosežki v gospodarski panogi proizvodnje, ki razstavlja. Znano je, da so sejmji v Poznanju, Beogradu in Zagrebu kakor tudi nekateri drugi specializirani sejmji in razstave prežet iz pregled gospodarskih dosežkov.

Letosnji sejm v Poznanju, na katerem so bila jugoslovanska podjetja zastopana s številnimi novimi stroji in napravami, je prav tako pripomogel k temu, da so se poljski gospodarstveniki in poslovni ljudje temeljiteje seznanili s proizvodnimi in izvoznimi možnostmi jugoslovanske strojne industrije in industrije sploh.

Redno sodelovanje poljskih zunanjetrgovinskih central na beograjskem sejmu, zagrebškem velesejmu in drugih sejmih v Jugoslaviji pa v veliki meri omogoča, da jugoslovanski gospodarstveniki bolje spoznajo možnosti poljske industrije.

V zadnjem času postaja praksa, da na teh sejmih redno delajo številne skupine strokovnjakov, ki izmenjavo izkušnje in tako prispevajo k boljšemu obojestranskemu seznanjanju s tehničnimi dosežki in možnostmi industrijskega sodelovanja. Pri tem prirejajo številna strokovna predavanja in simpozije. O vsebini dela teh skupin

pin dovolj pričajo že sklenjeni protokoli kakor tudi kupoprodajne pogodbe.

(PRIVREDNI PREGLED)

Z LANSKEGA OBISKA PREDSEDNIKA TITA NA POLJSKEM — V Krakovu so našega predsednika pričakali v narodnih nošah.

Foto: V. Jare

Ugrabitev Ben Barke v Parizu

Kdo? Zakaj? Kako?

2. nadaljevanje

Atentat v Zenevi

Notranji minister Ukfir pripravi uspešno in budnost zadovoljive rezultate. Tako ima »14. oktobar« v Kruševcu že završene kooperantske odnose s poljsko industrijo in zdaj preizkuša traktorje goseničarje, izdelke podjetja »14. oktobar«, z vgrajenim poljskim motorjem »Wolva« s 160 KM. Če se bodo poskusi obnesli, bo ustvarjena možnost, da bodo s temi stroji oskrbovali tako jugoslovanske kakor tudi poljske tržnice, razen tega pa bi jih bilo mogoče izvažati še na druga tržišča.

Podobne zgleda najdemo tudi v proizvodnji drugih izdelkov. Z zdaj se pogajajo o sodelovanju v proizvodnji avtomobilov.

Z namenom, da bi se čim bolj uspešno razvijalo industrijsko-tehniško sodelovanje, so ustanovili mešano jugoslovansko-poljsko komisijo za industrijsko sodelovanje, ki jo vodi pomočnik ministrov obeh držav. Razen tega ima Jugoslavija v Varšavi center za industrijsko sodelovanje, ki pomaga podjetjem v medsebojnih stikih v okviru industrijsko-tehniškega sodelovanja. Od nedavnega je ta center razširil svoje delo tudi na druge oblike sodelovanja, predvsem v blagovni izmenjavi.

K tako uspešnem razvoju in povečanju blagovne izmenjave

kraljevi govor ni zadostno jamstvo.

»Vlada nacionalne enotnosti« bi morala zjeti vse politične sile maroškega nacionalnega življenja.

»Notranji minister general Ukfir bi se moral odločiti, da straniti iz neposredne bližine dvora; prav tako bi visli minister za gospodarstvo Laghazai, ki ga ima Ben Barka za izrazito ameriškega človeka.

Po sestanku v Düsseldorfu je Ben Barka vrnil v Zenevo. Dvajset dni kasneje je štirinajst »neznanih« ljudi dobesedno oblegalo njegovo stanovanje. Imel je ravno še dovolj časa, da se je rešil s pomočjo alžirskih veleposlanika. Ni nobenega dvoma, da je atentat zasnoval general Ukfir.

Hasan II. ni sprejel tretjega pogoja, ki ga je postavil Ben Barka. Kralj je bil prepričan, da lahko odpre »leva vrata« tudi brez sodelovanja šefa opozicije, to je brez Ben Barka. Med Unijo nacionalnih progresivnih sil (UNEP) in med sindikati je namreč vedel, da se nekatere države, katerih pomoč »Maroko« ne more pogrešati, svezano razpoloženo do Ben Barka. Toda tokrat Hasan ne popušta.

Maja letos, to je mesec dni po govoru, v katerem je kralj razglasil, politično amnestijo, je dobil maroški veleposlanik v Parizu princ Mulaj Ali nalog, naj se v Düsseldorfu sestane z Ben Barko. Vodja maroške opozicije postavi tri pogoje za to, da bi se vrnil v domovino.

● Kralj mora podpisati zakon o amnestiji; samo

terimi je postregel general Ukfir: dobil jih je od Američanov. Često po krivem obtožujejo ameriške obveščevalne službe in se posebej CIA, toda tokrat so utemeljeni razlogi za domnevo, da se je general Ukfir na strogo poslužil informacij, ki jih je prejel prav od CIA.

Dosje CIA

Mapa podataka o Ben Barki se je naglo oddebelila od oktobra lani, ko je Ben Barka odšel v Havano, da bi pripravil konferenco lačnih s treh kontinentov, konferenco, ki je vzbudila toliko razburjenje v Združenih državah; podatki so bili tako narave, da je Hasan II. skoraj prekinil vse gospodarske stike s Castrom. Ti stiki so važni tako za Maroko kot za Havano, kajti Maroko kupuje velike količine kubanskega sladkorja po zelo ugodnih cenah. Dejstvo je, da je Ben Barka v očeh ameriške obveščevalne službe skrajno nevaren človek.

»ki z znanimi finančnimi sredstvi organizira subverzijo v najbolj oddaljenih kotičkih tretjega sveta«. Kazalo je namreč, da mu bo v Havani uspelo organizirati sestanek ne samo Afrike in Azije, ki je že drugič doživel neuspeh v Alžiru, marveč tudi Latinske Amerike. Za Združene države bi bil to škandal vseh škandalov.

Prav tako je neizpodbitno dejstvo, da je general Ukfir v zadnjih mesecih storil vse,

kar je bilo v njegovi moči, da bi ameriški propagandi v Maroku olajšal delo. Ta bivši oficir francoske armade ni prav nič prikrival, da se ne strinja s francosko anti-NATO politiko. Pogosto je v spremstvu uslužbenca ameriškega veleposlanstva potoval po deželi in dajal besedo na javnih zborovanjih tudi njim, da bi opozorili na pomen moči, ki jo Amerika daje najbolj revnemu delu prebivalstva. Seveda pa to znenkrat je ni dokaz, da je general Ukfir neposredno odgovoren za ugrabitev v Parizu, ali da so Združene države v kaki zvezi s to ugrabitvijo. To da ti elementi nekoč pojasnijo, zakaj tako razburjenje v Elizijski palači. To pa se ni vse.

Vse osebe, ki so jih v Parizu aretirali in obtožili, da so v neposredni zvezi z ugrabitvijo, so ali funkcionarji maroške vlade ali pa sorodniki generala Ukfira. Najvažnejši med njimi je človek tridesetih let Gali El Mahi. V tisku so ga predstavili javnosti kot študenta na visoki šoli za ekonomsko vede. V resnici pa je to komisar maroške policije.

Njegova naloga je bila, izvesti načrt o ugrabitvi, ki ga je napravil v uradih maroškega notranjega ministra v Rabatu. Javno je bil brez dokazov nič ne izreče tako težke obtožbe; toda dokazi so tu,

Študent — komisar

El Mahi je pred dvema mesecema prišel v Pariz kot študent na visoki šoli za ekonomske vede, prej pa je bil član opozibne službe maroške policije v Franciji. Lani se nikomur ni prišlo na misel, da bi ga spreminili v študenta. Bil je visok funkcionar na maroškem veleposlanstvu; njegova uradna naloga je bila, urejati socialne probleme, in pod to diplomatsko firmo se skrivali komisar posebnih policijskih brigad, ki je imel nalogo, nadzorovati Maročane v Franciji, posebno tiste, ki so pripadali opoziciji.

Ko je general Ukfir postal notranji minister, je poklical El Mahija, da bi prevzel vodstvo njegovega posebnega sekretariata. Ukfir je imel vse razloge, da je brez pridržkov zaupal El Mahiju; oče mladega komisarja je namreč v francoski vojski skupaj z Ukfirom služil v istem polju. Ukfir je skrbel za vzgojo prijateljevega sina, potem pa je po skrbel, da je hitro napredoval v policijski službi. Razen tega pa se je El Mahi poročil z neko generalovo sorodnico.

V novi koži

Pred nekaj meseci pa je prišlo do nesglasilj med mladim komisarjem in njegovim visokim pokroviteljem.

(nadaljevanje sledi)

Udarec že - a kako močan? Sedem dni

Kako daleč segajo - in koliko stanejo - ukrepi proti Rodeziji

Kitajska pred OZN

Britanska vlada je takoj po enostranski razglasitvi neodvisnosti v Rodeziji uveljavila gospodarske sankcije. Z zdaj se odpira vprašanje, kako globoko lahko ti ukrepi zaračajo v strukturo rodezijskega gospodarstva in kolikšen je lahko njihov politični učinek.

Rodezija se razprostira po ozemlju, ki meri 389.300 kv. kilometrov (nekaj več kot 1,5 jugoslovanske površine). V njej živi 220.000 belih »setlerv« (naseljenec) in 4 milijoni Afričanov. Proti tej državi, v kateri imajo beli setlerji po lastnih izračunih enega najvišjih življenjskih standardov na svetu, Afričani pa enega najnižjih, je Britanija za sedaj uveljavila naslednje gospodarske ukrepe:

prvič, prepoved trgovine z orožjem, tobakom in sladkorjem;

drugič, izključitev iz šterlinskega območja;

tretjič, »zamrzavanje« 20 milijonov funtov rodezijskega dohodka v londonskih bankah.

Od teh ukrepov sta najhrajše najbolj učinkovita prepoved trgovine s tobakom in izključitev iz šterlinskega območja. Lani je Rodezija izvozila v Britanijo za 24 milijonov funtov (67,2 milijona dolarjev) tobaka, ki tvori 72 odstotkov njenega izvoza na britanski trg. Izključitev iz šterlinske cone pa pomeni, da se je za Rodezijo zaprl londonski trg kapitala. Razen tega bodo nujno nastopile hude težave pri financiranju trgovine.

Seveda pa se bo s tem zamajalo tudi zaupanje v trdnost rodezijskega funta, kar

utege občno vplivati na plačilno bilanco.

Blokada rodezijskega dohodka v londonskih bankah Rodezijo kaipa precej prizadeva, z britanskega stališča pa je malce dvorezna. Britanija si namreč že dolgo na vso moč prizadeva obdržati londonskemu Cityju vlogo svetovnega bankirja vsaj za Commonwealth, pri čemer politična motivacija, ki je sprožila sankcije proti Rodeziji, razbija tako imenovano poslovno nepristranost tega banknega centra.

Zanimivo je, da Britanija za začetek ni prekinila trgovine z nafto. To bi v precejšnji meri ohromilo rodezijski cestni in zračni promet ter prizadelo vojaško motorizacijo. Toda v trgovino z nafto, za katero pravijo, da je »kompleksne narave«, je zapleten svetovni naftni kartel, v katerem ima glavno besedo ameriški kapital. Za City je to delikatna zadeva in so z njo za sedaj raje počakali.

Ze našti primeri, se bolj pa ukrepi, po katerih niso segli, kažejo, da so britanska dejanja skrbno pretehtana. Katere možnosti so se odprte? V razpravah pred enostransko razglasitvijo neodvisnosti so dostikrat omenjali trgovinske sankcije, ki jih je Rodezija uživala v menjarji s Commonwealthom. Če bi jih ukinitili, bi cena rodezijskega tobaka, ki ga izvažajo v druge članice Commonwealtha, skokoma za polovico. Dobršen del rodezijskega izvoza sladkorja, ki velja letno 4 milijone funtov (11,2 milijona dolarjev) prav tako odhaja v države Britanske skupnosti. Tamkajšnje olajšave skoraj podvojijo dohodek od tone sladkorja, ki ga je te olajšave odpadle, bi Rodezija po približnih ocenah in ob sedaj

njem obsegu izvoza izgubila milijon funtov (2,3 milijona dolarjev).

V primeru, da Britanija popolnoma zajezi trgovino z Rodezijo, bi leta izgubila letno 30 milijonov funtov (75 milijonov dolarjev) ali četrto svojega izvoznega trga. S tem bi se rodezijski družbeni produkt zmanjšal za eno desetino — dovolj, da bi v tamkajšnjem gospodarstvu zavladala ostra recesija. Vendar pa bi po teh ocenah Britanija hkrati izgubila okrog 35 milijonov funtov (88 milijonov dolarjev) izvoznega dohodka londonski City za velik del dohodka iz bančništva, zavarovalstva in pomorskih prevozov, kar znaša letno morda celo 30 milijonov funtov. Ostr enostranski nastop bi torej Britanijo v celoti lahko stal kakih 65 milijonov funtov ali 182 milijonov dolarjev letno.

Omeniti velja seveda tudi britanske investicije v Rodezijo. Te veljajo sedaj okrog 200 milijonov funtov (500 milijonov dolarjev). Tri četrtine tega kapitala leži v farmah in rudnikih, v prometu in industriji. Del investicij je bil naložen neposredno, del pa prek južnoafriških družb, ki so delno ali v celoti britanska last. Natanečen obseg čisti dohodka, ki ga prinašajo te naložbe, ni znan, vsekakor pa je jasno, da njegov

politični pomen in vpliv ni majhen.

Naposled se Zambija, Ta država (nekdanja Severna Rodezija) uvaža z Rodezijo polovico vsega v tujini kupljenega blaga, zlasti pa večino industrijskih izdelkov; jeklo, premos, obutev, tekstil, meso in cigarete prihajajo skoraj samo od tod. Dve glavni železnici, po katerih Zambija izvažajo svoj baker — nanj je vezana večina razvojnih načrtov — potekata čez Rodezijo (to je znana benguelska proga) in čez portugalsko kolonijo Mozambik. Zambija sicer kupuje četrtno vsega rodezijskega izvoza, hkrati pa je, kot vidimo, življenjsko odvisna od rasističnega in sovražno razpoloženega sosedja. Da bo vozil se bolj zapleten, je za zambijski baker najbolj zainteresirana Britanija. Zamišljal o letalskem mostu, ki naj bi ga v sili organizirali Britanci — nemara skupaj z Američani — lahko reši Zambijo iz zagate samo delno in le za kratek čas, medtem ko bi v daljšem razdobju skoraj gotovo prevladalo mnenje, da je taka rešitev predraga.

Rodezijski izbruh je tako tudi po gospodarski strani spletel enega zelo zamotanih vzlovov v mednarodnih odnosih.

DUSAN DOLINAR

Kronologija dogodkov

1962

DECEMBER — Rodezijska fronta Winstona Fielda, ki se bori za razveljavitev ustave iz leta 1961, premaga na volitvah Združenega parlamenta. Njegov vodja, Nkomo Sira Edgar Whitehead, 1963

MAREC — Britanski zunanji minister Bualer predlaga odepcevi Severne Rodezije. V odgovor Field slovesno zahteva neodvisnost. Grozi, da se sicer ne bo udeležil referende o odepcevi v Victoria-Falau.

MAY-JUNI — Izmenjava pism med Butlerjem in Fieldom. Field pride na konferenco, vendar zahseva, naj Rodezija dobi neodvisnost hkrati z Nyassalandom in Zambijo.

SEPTEMBER — Velika Britanija glasuje proti resoluciji OZN o Rodeziji, če pogajanja ne bi bila uspešna. Državni minister za odnose s Commonwealthom obišče Salisbury.

OKTOBER — Ian Smith, tedanji finančni minister, pride v London na pogajanja o neodvisnosti na pogajanja z Nkomom Douglasom Homeom. Field ne postavlja skrajnega roka.

APRIL — Field poda ostavko, zamenja ga Ian Smith, ki obljubi, da bo nadaljeval njegovo politiko. V London pride delegacija OZN, ter zahteva razveljavitev rodezijske ustave. Smith zavrne posredovanje Commonwealtha.

JUNIJ — Smith se noče udeležiti konference premierov držav Commonwealtha.

AVGUST — Vlada prepove afrški nacionalistični svranci. Vodi telja Afriške ljudske stranke Zimabawe (ZAPU) Joshua Nkomo in Afriške nacionalne stranke Zimabawe (ZANU) Ndadabangani Sitaio zapro.

SEPTEMBER — Smith in Home se v Londonu sporazumejo, da je treba proučiti mnenje vseh Rodezijske o neodvisnosti. Smith obljubi, da ne bo prišlo do enostranske razglasitve.

OKTOBER — Britanska vlada zavrne plemeniti pogovarjev, češ da ne izražajo mnenja vseh afrškega prebivalstva; posredovale komisije Hugh Beadla, da ne bi Wilsonovo valio majo za neodvisnost. Premier Wilson opozori Smitha, da bi bila enostranska razglasitev neodvisnosti izdaja in da bi britanska vlada na tak korak ostro odgovorila.

NOVEMBER — Rodezijska vlada razglasi izjemno stanje za tri mesece.

NOVEMBER — Smith zavrne Wilsonov predlog o ponovnih pogovorih na Maltu. Hkrati prepove vsa posredstva komisije Hugh Beadla, da ne bi Wilsonovo valio majo za neodvisnost. Premier Wilson opozori Smitha, da bi bila enostranska razglasitev neodvisnosti izdaja in da bi britanska vlada na tak korak ostro odgovorila.

NOVEMBER — Rodezijska vlada razglasi izjemno stanje za tri mesece.

NOVEMBER — Rodezijska vlada razglasi izjemno stanje za tri mesece.

1965

FEBRUAR — Minister za odnose s Commonwealthom Arthur Bottomley in lordkancler Gardiner se v Salisburyju sestane s predstavniki belcev, člani vlade, plemeniti pogajatelji ter z Nkomom in Sitolom. Ki zahtevata ustanovitve vešinske vlade, preden bi razglasili neodvisnost.

APRIL — Arthur Bottomley ponovno opozori rodezijsko vlado na posledice enostranske razglasitve neodvisnosti.

MAY — Smithova stranka dobi na volitvah vseh petdeset abelhih poslaniških sedežev.

JUNIJ — Na zahtevu premierov Commonwealtha Britanija obljubi, da bo sklenila brez pogovov, britanska vlada postavlja štiri pogoje, predvsem bi moral biti sporazum sprejemljiv za vse rodezijsko ljudstvo.

SEPTEMBER — Rodezijska vlada, ki je v nasprotju s predlogi imenitja Harryja Redmuna za svojo neodvisnega diplomatskega predstavnika v Lisbonu.

4. — 11. OKTOBER — Smith se v Londonu seane s premierom Wilsonom, ministrom za odnose s Commonwealthom Bottomleyem ter voditeljem konservativne stranke Heathom. Smith zahteva neodvisnost brez pogovov, britanska vlada postavlja štiri pogoje, predvsem bi moral biti sporazum sprejemljiv za vse rodezijsko ljudstvo.

18. OKTOBER — Smith odkloni Wilsonov predlog o posredovanju misije Commonwealtha.

20. OKTOBER — Smith predlaga razglasitev neodvisnosti na osnovi ustave iz leta 1961.

25. — 30. OKTOBER — Wilson se v Salisburyju seane s Smithom, člani vlade, plemeniti pogovarji in voditelji afriških nacionalistov. Wilson in Smith se sporazumevata o ustanovitvi kraljevske komisije, ki naj bi proučila sedanjo rodezijsko ustavo, vendar se njuni mnenji o ciljih te komisije razhajata. Wilson preiti z gospodarsko blokado, če bi Smith enostransko razglasil neodvisnost.

3. NOVEMBER — Britanska vlada ne more doseči soglasja glede ustanovitve kraljevske komisije.

5. NOVEMBER — Rodezijska vlada razglasi izjemno stanje za tri mesece.

8. NOVEMBER — Smith zavrne Wilsonov predlog o ponovnih pogovorih na Maltu. Hkrati prepove vsa posredstva komisije Hugh Beadla, da ne bi Wilsonovo valio majo za neodvisnost. Premier Wilson opozori Smitha, da bi bila enostranska razglasitev neodvisnosti izdaja in da bi britanska vlada na tak korak ostro odgovorila.

10. NOVEMBER — Rodezijska vlada razglasi izjemno stanje za tri mesece.

10. NOVEMBER — Rodezijska vlada razglasi izjemno stanje za tri mesece.

Rodezijski dogodki so nekoliko potisnili v ozadje petdnevno razpravo v OZN o kitajskem zastopstvu. Debatu se bo nadaljevala tudi v tednu, ki je pred nami. Se vedno namreč niso pripravili osnuttka resolucije, o katerem naj bi glasovala generalna skupščina. Med 42 dosedanjimi govorniki jih je 29 brez pridržkov zagovarjal sprejem LR Kitajske v OZN.

Simptomatična je novica, da posveča kitajski tisk izredno pozornost poteku razprave ter na široko piše o vseh argumentih in stališčih, naklonjenih Pekingu. Opažajo, ki spremljajo ta preobrat, seveda ne vidijo v tem spremembo kitajskega stališča do OZN. Sodiijo, da gra brčias zgolj za taktično potezo ali pa — v najboljšem primeru — za dokaz, da v Pekingu ni bilo enotnosti, ker se tice ocene o uместnosti ekstremističnih stališč, ki jih je izrekel Cen Ji na svoji tiskovni konferenci.

Peking trenutno samo registrira devalo in se ne spušta v komentiranje ali ponovno pojasnjevanje svojih stališč. Morda s takšnim ravnanjem vendarle noče oteževati položaja držav, ki so letos nastopile kot pobudniki, vzhle čit vrsti kitajskih korakov, ki jih prav gotovo ni bilo mogoče razlagati kot »priporočilno pismo«.

„Agroservis“ na novi poti

Proizvodno sodelovanje namesto celovske samozaverovanosti

Zdaj najbrž tudi v kolektivu „Agroservis“ iz Ivančne gorice ni nikogar, ki ne bi sam pri sebi priznal, v kako tesnem sorodstvu je dejstvo, da je letos konec oktobra občinska skupščina Grosuplje uvedla v podjetju priložno upravo, z dejstvom, da pride iz njihove livarske peči, v katero so vložili 5000 kg litine, v skladišče le 1500 do 2000 kg odlitkov, medtem ko grede vsi ostali odlitki v škarto.

Najbrž pa tudi zdaj je ni še vsem v kolektivu povsem jasno, da uprave in proizvodnje v tovarni kovinske stroje in livarni pač ne morejo voditi in usmerjati blivi krojači, železničarji ali slaščičarji... Do prisilne uprave je imelo to podjetje s 115 zaposlenimi v obratih mehanike, nega servisa, ključavničarstva s strugarstvom, v kotlarski skupini in livarni le — enega tehnik!.

Podjetje je že leta 1964 začelo v težave in začelo poslovati na skrajni meji rentabilnosti. Tedaj jih je obiskala prva komisija. Njena priporočila, da naj pridejo v podjetje strokovnjaki, da naj uvedejo hitro proizvodno evidenco, da bo vsak delavec vedel, koliko je naredil in za koliko, in s takšno stopnjo ekonomičnosti dela njegova enota — vsa ta in še druga priporočila je delavski svet

potrdil. Izvajal pa jih ni nihče. Direktorja so sicer imenovali, a značilna skupina vmojstrov je v resnici odlašala odločanje v svojih rokah. Novi strokovnjaki niso prišli v podjetje. Iz teh al' onih »razlogov«. Namesto ti- soot ton odlitkov letno, ki bi jih livarna lahko vili, če bi delala v več izmenah in z manjšim izmetom, se je me- sečno povprečje odlitkov ce- lo zmanjšalo za 2,5 tone. Li- varna je v letošnjih osmih mesecih proizvedla le 228,8 tone odlitkov. Niso bili naj- bolje izdelani. Komercialna služba je ostala slabo ure- jena. Podjetje je se naprej hudo zmanjšalo dobavne ro- ke... Čeprav je bilo že po- jasn, da je prihodnost pod- jetja le v proizvodnem sodelovanju s kakim sorod- nim, bolje vpeljanim podjet- jem — in dvoje takih pod- jetij v Ljubljani se je za so-

delovanje zanimalo — se vo- dišna skupina v podjetju ni hotela »prodati«.

Tako je letos prišla v pod- jetje komisija in drugo. Pod- jetje je doseglo le sedem mi- lijonov čistega dohodka. Sa- mo, anuitete pa bodo v pri- hodnjem letu znašale nad 14 milijonov dinarjev. Proizvod- nja je šla dalje rakovo pot.

Skupščina je izglasovala prisilno upravo.

Zdaj ne kaže več pogrevati starih razprtij. Proizvodno evidenco in komercialno služ- bo je treba čimprej osvojo- ti celovskih spon vmojst- stva. To ne bo lahka nalo- ga. Ker pa trg potrebuje iz- delke, kakršne delajo v Agro- servisu, je to izvedljiva na- laga.

Vendar pa v tej zvezi zle- pa ne bom pozabil tudi be- sed predsednika krajevnega odbora Stične kmetske Se- me- ta. Takole je povedal svojo misel o tovarni: »Največja znanost v tovarni je — po- štenje! Če bodo vodilni po- prišli in svoja dejanja in be- sedne podpiri z dobro stro- kovnostjo, potem jih bodo tudi delavci poslušali in dali od sebe vse...«

NOVE HIŠE TU — NOVE HIŠE TAM — V Grosupljem rasto hiše in hišice kot gobe po dežju. Samo na Mrzlih njivah je v zadnjem letu zrastle okoli sedemdeset novih. Tudi nad priključkom k avtomobilski cesti, ki ga kaže posnetek, se je vrsta hiš razpotegnila že zelo daleč.

Globoko zaorane nove brazde

V Agrokombinatu KZ Grosuplje so vse pospravili in posejali

»Zorjejo dobro, posejejo pa tudi — samo pospraviti ne znajo.« so govorili ljudje za Agrokombinat KZ Grosuplje. Letos tega očitka ne slišiš več. Letos se je kombinat odrezal. V kratkem času so pospravili 1300 va- gonov silaze in pridelek z 250 hektarov. »Z brazdo smo sledili spravi,« so nam povedali. Se pravi, da so njive takoj posejali, ko so bili stroji še na strnišču. Traktorji so delali dneve in noči. Ljudje niso gledali na čas. Ta skupna akcija je zblizala kolektiv. Sploh se je na posestvu marsikaj spremenilo.

Grosupljski Agrokom- binat je šel po poti organ- skega razvoja in ga zato ni prizadelo nesporazume med številom živine in ze- mlje, kot je nekatera dru- ga posestva, ki morajo ku- povati krmo. Grosupljski kombinat ima 2.300 hekta- rov zemlje in čeprav ni vsa

rodna, pridelala na njej 70 odstotkov krme za svojo živino. Zato so pri njih stroški pitanja manjši.

Telički krijejo

»hekonsko izgubo«

Posestvo redi na hektar obdelovalne zemlje približ- no tri živinčeta. Ima 620 krav in pošilja letno v Ljubljano okrog 2 milijona litrov mleka. Zdaj imajo v pitalskih 2.500 telet, med- tem ko so jih lani pitali 1220. Največ telet imajo v svinjari v Stični. Pri be- komih v teh svinjarih so imeli namreč 62 milijonov izgube in zato so obdržali le 1.800 prašičev, ostale hle- ve pa so napolnili s telič- ki. Tako telički krijejo »be- konsko izgubo...« Razen tega daje tudi kolektiv 4 odstotke osebnega dohodka za kritje te izgube.

Teleta dobiva posestvo deloma iz kooperacije z okoliškimi kmeti, večji del pa iz kmetijske zadruge Marija Bistrica na Hrva- škem, kjer jim hrvaški kmetje spajo do 170 kilo- gramov tudi do 1.600 telet letno. Po pogodbi z zadru- go jim posestvo pošilja kr- mila, nazaj pa vozi teličke.

Se nekaj je značilno za grosupljski agrokombinat: obdržal je gozdarski obrat. Ko so kmetijske zadruge Marija Bistrica na Hrva- škem, kjer jim hrvaški kmetje spajo do 170 kilo- gramov tudi do 1.600 telet letno. Po pogodbi z zadru- go jim posestvo pošilja kr- mila, nazaj pa vozi teličke.

Se lahko shajala. Pa smo seuredili za to, kar seze pre- store in dali za njihovo pre- more okoli 2 milijona dinarjev. Zdaj, ko mladina klub ima, — pa nima pravega progra- ma.

Skratka, dokaj očitno je, da v Grosupljem se bolj kot veliko dvorano pa magne- tone in druge pripomočke za kulturno udejstvovanje po- gresajo prizadevanje organiza- torje kulturnega dela. Veliko izobraženec, ki dela v Gro- supljem, stanuje v Ljubljani. In tudi obratno: iz grosupl- ske občine se dnevno vozi v Ljubljano okoli 3.000 ljudi — skoraj četrtina vseh občanov.

Razen tega pa so še vsespis- na tekma za postavljanje za- služki, dobre zveze z bližnjo Ljubljano in pa številni te- vizorji v jedru načeli živo, samostojno kulturno delo- vanje tako kot v prenekatem slovenskem kraju tudi v Gro- supljem.

Dvakrat smo obiskali raz- stavo urbanističnih načrtov Grosuplja, ki je bila v dvo- rani občinske skupščine od- prta že mesec dni. Nikoli ni- smo nalezli niti na enega obiskovalca, pa tudi v knjigi pripomb ni bila zapisana niti ena sama pripomba. Narobe pa smo za vogali na rovaš urbanizma in podobnih za- ved sišli marsikatero pikro. »Nobenega reda ni pri nas. Hiše so posejane po nekda- njih travnikih in njivah kot jurčki po gozdu, še vedno pa rastejo nove in nove hiše in hišice...«, se je jeze Grosu- pljčan.

Res je, da se širša razpra- va o urbanističnih načrtih šele začela in da bodo o njih lahko povedali svojo be- sedno zbori volivcev. Da se le ne bi tudi tedaj Grosupljčan- i preveč oklepali stare nava- de in za vogali tudirali na levo in desno, javno in na- ravnost pa ne bi povedali, kako bi bilo treba po njih- ovo bolj prav ravnati!

Pa tudi sami bi lahko kaj več storili. Vsaj okoli svojih hiš in pragov bi lahko od- stranili razno navlako, ki zdaj kazi videz živahno raz- vijajočega se kraja.

Pa tudi sami bi lahko kaj več storili. Vsaj okoli svojih hiš in pragov bi lahko od- stranili razno navlako, ki zdaj kazi videz živahno raz- vijajočega se kraja.

Štab je vse pripravil

»Spravilo silaze in dru- gih pridelkov smo odložili in ga združili s setvijo.« pripoveduje direktor agro- kombinata inž. Vilko Pleš- nar. »Lepo vreme v okto- bru nam je to dovoljevalo, čeprav smo precej tvegali. Potem smo združili vse si- le ter opravili obilo naer- krat. Kolektiv je pri tem pokazal veliko prizadev- nost in požrtvovalnost.«

Sama požrtvovalnost brez dobre organizacije pa najbrž ne bi obrodila uspe- ha. Zato so imenovali ak- cijski štab, v katerem so bili odgovorni ljudje za tehnične posle, kmetijsko proizvodnjo in mehaniz- cijo. Štab je načrtoval iz- dneva v dan. Ljudje in traktorji so bili razpore- ni tako, da skoraj ni prišlo do zastoj. Delali so po- dnevi in ponoči. Servisna služba je bila vedno pri ro- ki, če se je kakšen stroj pokvaril.

»Stabno vodenje akcije je pokazalo nove kvalitete.« je zaključil direktor. »Lju- di so se spoznali med se- boj in organizacija dela je bila brezhibna. V začetku smo natančno povedali: fantje, toliko in toliko ku- ruze je zunaj in jo mora- mo v tem in tem času po- spraviti. Tako so vedeli, za kaj gre. Vsak večer smo pri večerji obvestili delav- ce o načrtu za prihodnji dan. Delavci so sodelovali s predlogi, kako bi ta na- črt izpeljali najbolje.«

Slo je za čas. Nič ne- bi zatrdno vedel, kako dolgo bo držalo lepo vreme. Vsak dan so kilcali hidrometeo- rološki zavod. Med radijs- kimi vremenskim poročil- li so vsi delavci utihnili... Rezultat akcije: med končanim spravilom in za- ključni jesensko setvijo je bilo samo dva dni razlike. In vse je pospravljeno. Agrokombinat KZ Grosu- plje je zaoral novo brazdo.

»Kaj ni nobene kulturne in družabne dejavnosti v Smar- ju?«

»Je — pevski zbor. Po- prečna starost pevca je 40 let... Včasih je naše kul- turno prosvetno društvo na-

Delamo, odbora pa nimamo...

Kaj žuli krajevno skupnost Šmarje pri Grosupljem

Krajevna skupnost Šmarje pri Grosupljem ima 970 Prebivalcev. Razen Šmarja je v okviru te skupnosti še 13 vasi in zaselek. Okrog 570 ljudi se vozi od tod na delo v Ljubljano. Ljudje se borijo za gradbeno do- voljenja: v kratkem času je zrastle v samem kraju 19 no- vih hiš. Nekaj tudi na »ernok«... Včasih je bilo v kraju osem gostiln, danes je samo ena. Šmarjani kupujejo grozdje in sami stiskajo vino. Sicer pa smo s pred- sednikom iniciativnega odbora krajevnega skupnosti Francetom Marnom govorili o drugih rečeh.

»Slišimo, da je vaša kra- jevna skupnost zelo delav- na.«

»Ja, letos smo na travni- ku pred šolo naredili kopa- lski bazen in igrišče. Bazen je bila dolgoletna želja Smar- janov. Zato smo zbrali dve- letna sredstva, ki nam jih je dala občina bivšemu kraje- vemu odboru, in to je zneslo 870.000 dinarjev. Dobili smo še dodatnih 300.000 din in s prostovoljnimi delom naredili bazen 8x16 metrov. Na uho: gradili smo ga na »ernok«, ker bi drugače veljala dovoljenja in načrti več, kot smo imeli denarja. Objekt je zdaj vreden najmanj 5 milijonov din. Torej smo denar koristno uporabili. Zmanjkalo pa nam je denarja za dograditev ka- bin in bazena za najmanjše. To bomo uredili drugo leto.«

»Čudno: delate, imate pa še odbora krajevnega skup- nosti.«

»Pobudo so dale družbeno politične organizacije in dru- štva. Nismo čutili potrebe, da bi imeli odbor krajevnega skupnosti. Te dni pa se bo- mo sestali in izvolili ta od- bor.«

»Katera organizacija se je pri delih najbolj izkazala?«

»Skoraj bi rekel — upo- kojenci, če upoštevamo, da so to starejši ljudje. Mladi- na je bila v začetku zelo de- lavna, pozneje pa jim je vo- lja uplahlila in smo do kon- ca držali samo starejši. Mla- dina študira v Ljubljani in išče tam razvedrilo.«

»Kaj ni nobene kulturne in družabne dejavnosti v Smar- ju?«

»Je — pevski zbor. Po- prečna starost pevca je 40 let... Včasih je naše kul- turno prosvetno društvo na-

stopalo povsod in imelo ve- liko uspehov, potem pa je vse zamrlo zaradi spora okrog prosvetne dvorane. Če- prav je bilo že ne vem kolo- ko komisij in smo se zdaj v Agrokombinatu vse lepo sporazumeli, je danes še ve- dno v dvorani skladišče, v garderobah pa stanujejo de- lavci kombinata. Šmarjani imajo veselje do žive umet- nosti, dvorana je bila vedno polna. Imamo sicer klub v gasilskem domu, ki pa ne ustreza.«

»In program vaše krajevne skupnosti za prihodnje leto?«

»Kot že rečeno, najprej bo- mo dokončali kabine in ba- zen za otroke. Nato je na vrsti kanalizacija, potem pa imamo še eno zamisel: z na- menskim posojilom bi radi zgradili paviljon za trgov- ske prostore in ga oddali v najem najboljsem ponudni- ku. Kar sklenemo, smo spo- sobni narediti, ker imajo ob- čani veliko smisla za skupne akcije.«

Zaradi dvorane v zadru- nem domu v Smarju je na- nesla pozneje beseda tudi pri predsedniku občinske skup- ščine Ivanu Ahlinu. Tako je zaključil:

»Nikjer v občini nimamo takega problema kot v Smar- ju. Moramo pa pogledati dej- stvom, v oči amaterizem za- nima. Vzdrževanje domov je drago in kmetijske organiz- acije same zahtevajo, da jih prevzemajo krajevne skupno- sti. Zato bo o tem proble- mu razpravljala občinska skupščina. Moramo dosledno urediti problem vseh združ- nih domov, ne samo v Smar- ju.«

Napisala: B. FINZGAR, M. REMEC

Slišali so pozive in prišli

Velik odziv krvodajalcev na vabilo zavoda za transfuzijo krvi

LJUBLJANA, 13. nov. Zavod za transfuzijo krvi in Rdeči križ Slovenije sta včeraj in danes dopoldne preko Lju- bljanskega radia pozivala krvodajalce, naj jih čimveč pride odvezti kri, ker so zaloge krvi pri kraju.

Kaj se je zgodilo? So mor- da potrebe po krvi trenutno večje zaradi kakšne večje ne- sreče? To je prav gotovo po- mislil vsak, ki je slišal te po- zive. Zato smo povprašali na zavodu za transfuzijo krvi, zakaj je prišlo do teh nujnih

GORNJA RADGONA

Danes mladinska konferenca

V Gornji Radgoni bo da- nes, 14. nov. občinska konfe- renca Zveze mladine radgon- ske občine. Med drugim bo- do na konferenci obravnavali politično in vzgojno delova- nje mladih v šolah, v delov- nih organizacijah, v kmetijs- kih. Zadnje mesece se je med občinskimi mladinskimi komiteji Murska Sobota, Lendava, Ljutomer in Gornja Radgona razvilo tesno sode- lovanje. Ta nova oblika iz- menjave izkušenj med vod- stvi posameznih občinskih komitejev bo veliko pripomo- gla k aktualnosti in enotni usmeritvi dela z mladino. Pred konferenco so mladinci priredili področne sestanke z delegati.

IKA

JESENSKO JUTRO V MARIBORU — Zivahen promet pri starem mostu, ko ljudje spešijo na delo. Foto: M. Kos

Prispevali so

Namesto vencev na grobo- ve umrlih so darovali v sklad za novo bolnišnico v Ljublja- ni.

Minka Gavrančič, Zagreb, Mose Pljadic 13 (namesto cvet- ja na grob staršev za dan mrtvih) 1.900 din; namesto v- enca na grob umrliemu prof. dr. Krstu Cazaufu poklanjanje službeni kolegi njegovega sina Srdjana 12.000; sindikalna po- družnica »Slovenija projekt« (za pok. dr. Krsta Cazaufu) 10.000; Vanda Povhe, Lj., Gal- lusovo nabrežje 11 (za pok. Marijo Zelenik iz Lj., Mencin- gerjeva ulica) 2.000; osnovna šola Vide Pregare, Lj., Baso- viška 1 (za pok. Vero Školar- jo) 1.500; prispevek stanova- cev bloka 108 Sentvid (za pok. Kati Owen) 16.800; kolektiv os- novne šole »Primoža Trubar- ja« Laško (za pok. Irmo Pri- možič) 5.400; kolektiv Nukle- arnega inštituta »Jožef Stefa- na« v Ljubljani (za pok. Fra- na Rada Osredkarja) 72.850;

stanovalec IV. bloka ulice Zorke Kvedrove Šiška (za po- kojno Franciško Kveder) 4.750 din; člani delovne skupnosti izobraževalnega centra Lito- stov, Lj., Djakovičeva 53 (za pok. sodelavca Cirila Tomlin- ca) 25.800; sindikalna podruž- nica ZD dr. Miha Kamin, Ljubljana-Moste (za pok. oče- ta uslužbenke Mojce Černe) 10.000; CP »Delov- Triglavsko tiskarna (za pok. Franca Šter- na) 8.000; stanovalec hiše Mi- klošičeva 13 (prispevek) 4.900; Poko, Zeni (za pok. Pavla Kreutzerja iz Ljubljane) 7.000; uslužbenec vzgojno varstve- nega zavoda »Jelka« (za pok. Ivočič iz Kotorja) 5.256; Dra- gica Jelenič, Beograd, Suma- tovačka 26 (za pok. Rada Osredkarja, Lj., Medvedova 12) 5.000; fakulteta za elek- trotehniko Lj., (za pok. dr. Marijana Borštnarja) 30.000; mladinska organizacija VI. gi- mnazije Ljubljana-Moste (na- mesto cvetja na grobove pa-

dlih) 46.260; Avgust Zagrad- nik, Lj., Prešernova 34 (za pok. Rada Osredkarja) 5.000; družina Mencej, Lj., Medve- dova 3 (namesto cvetja ob dnevu mrtvih) 5.000; družina Kobal, Lj., Gerbičeva 50 (za pok. Marijo Kobal) 10.000; Ratko Heinrichar, Boh. Bistri- ca 183 (za pok. doc. ing. Car- men Jež-Gala) 5.000; Roža Fux, Lj., Šišenska 33/I (za pok. doc. ing. Carmen Jež-Gala) 5.000; prof. dr. Bogdan Bre- celj, Lj., Gorupova 18 (name- sto cvetja na grobove padlih in umrlih dr. Aleša Stano- vika, dr. Vladimira Milavca, dr. Slavka Preveca, dr. Igorja Lunacka in prof. dr. Božidar- ja Lavriča) 5.000; Marjan, Fe- dor in Tatjana Accetto, Lj., Titova 66 (za pok. Rada Osredkarja) 7.500; krajevni odbor RK Črnuče (v spomin padlih borcev) 5.000; Jarh Kramžar Danica, Ljutomer, Kolodvorska 16 (za pok. prof. dr. Marijana Borštnarja) 5.000; dr. Anton Grad (prispe- vek) 14.000; Vado Zupan, Lj., (namesto dveh vencev) cvetja na grob svojcev) 5.000; družina Nik Lukman, Lj., Rožna dol. C VII/32 (za pok.

breta Rada Osredkarja) 12 tisoč; Sindikalna podružnica CK ZKS in GO SZDL Slov. Lj., (namesto dveh vencev 14.000; namesto cvetja na grobove svojcev ob dnevu mrtvih) 10.000; dr. Joža Bohinc z ženo Rožico in dru- žina Milka Bohinc 20.000; ing. Marko Lindtner, Lj., Ja- mova 15 (za pok. Stefanijsko Lindtner) 3.000; maloprodaja TOKO Domžale (prispevek) 15.000; Alenka Glazer, Ruše 74 (za pok. doc. ing. Carmen Jež-Gala) 8.000; Emica in Ro- bert Akcin, Lj., Njoseva 6 (namesto na grob pokojnih svojcev) 5.000; Silva Pretnar, Lj., Stari trg 4 (za pok. doc. ing. Carmen Jež-Gala) 3.000; družina Hočevar (za pok. Ho- čevar Jožeta) 3.000; kolektiv Triglavsko tiskarna in račun- novodstvo CP »Delav« (za pok. Karolino Majcen) 20.700; domski oskrbovanci in del uslužbenecv Doma na Bokal- cah (v počastitev spomina pokojnih svojcev) 44.600; vzgojni zavod Janeza Levca, Lj., Karlovska 18 (v počasti- tev spomina sodelavca prve- ga psihiatra v tem zavodu dr. Marijana Borštnarja) 5.000;

Iz sodnih spisov zadnjih dni

Ob Dolenjski cesti stoji manjša hiša, navadna bela hiša z vrtnikom in ograjo in vsem, kar sodi zraven. V prvem nadstropju prebivajo last- niki, mlad zakončnik par pa v pritlič- ju. Vsi so še mladi in nadobudni in ponašajo se še tudi s prvim narača- jem: tisti v prvem nadstropju in tisti v pritličju tudi.

Potem se je nekada dno začelo. Morda je občan v prvem na- dstropju preglasno potegnil za veržico v stranišču, morda je občan v pri- tičju prepih zaloputnil predsonna- vrata. Kdo neki bi se spominjal?

Skratka — začelo se je. Kmalu potem namreč z vrati ni lupotal le veter in besede, s katerimi so se jeli meniti, so zaznamovane v pravopisu

Za stanovanje gre

z zvezdico ali pa tudi z dvema. Za- čela se je preizkušnja živcev.

Potem so se navsezadnje vsi sku- paj znašli v ozki pisarni dobrodušne- ga sodnika v pritličju ljubljanskega sodišča.

Janž Pokljukar toži Matica Brez- zovarja, Matic Brezovar toži Pepeta Petelina. Matica Petelin toži Polono Brezovar, Polona Brezovar toži Pe- peto Petelina, Pepe Petelin toži Ja- neza Pokljukarja. Morda toži še kdo, koga, kajti v tistem hipu se mi je zadeva začela nekoliko mešati.

Posadili so me ob drobno mizico v kotu, za katero kraljuje velikanska trebusasta pletenka. Sodnik brkja med spisi in si briše potno čelo.

Pozor, začudenjamo obravnavo! Obtoženi Pepe Petelin je rekel Poloni Brezovar, da je, Polona nam- reč, doma že ostarišarje. Obtoženi Ma- tica Brezovar je rekel tožecu Jan- ezu Pokljukarju, medtem ko je tu- baje z vso silo tiskal v kladivom po (lastnih) večnih bratih: ... »Stoji nekaj takega, človeku podobnega...«

Obtožena Polona Brezovar je zlasila Miko Petelin, potem ko ji je Mica Petelin rekel: Kmeti! (ne kmetici!). »Kaj je bilo pa prej, gospa Polo- na, se spomnite, kaj ste VI počeli, da sem vam rekla kmet?«

Sodnik miri vse bolj razburjene očitke.

Potem je govor še o barakah in še o marsikem. Vse stoji črno na

vrvi? Še perila ne pustijo sušiti na dvorišču, tovariš sodnik, otročkovih pletic!

»Sami ste jih odnesli sušit v sta- novanje, se ne spominjate, tovarisica Polona? Potem pa ste rekli, naj kar gledam, kako se mi bodo razrasle go- be po MOJI hiši...«

»Od sile vjdani ste,« zavzdihne sodnik in si spet briše potno čelo.

»Človek kar ne more razumeti, kako da doma niste več tovariši, ampak krave in podobno...«

Potem se navsezadnje izkaže, da problemi le niso tako zapleteni, kot je sprva kazalo. Ko si dajo duška vsi od preveč do poslednjega, ostanejo kot glavni kamni splošne namreč le še perilo, ki ga Polona ne more su- šiti na dvorišču, pa veča, ki je Mica ne čisti dovolj temeljito, in navsezad- nje še okno, ki mora biti venomer zaprto.

Na obzorju se pričenja svetlikati zarja pomiritev. Sodnik dokazuje, prepričuje. Navsezadnje je zmagal njegova. Desetminutni posvet tožni- kov, ki so obtoženi, in obtožencev, ki so tožniki. Eni se menijo v sobi, drugi na hodniku.

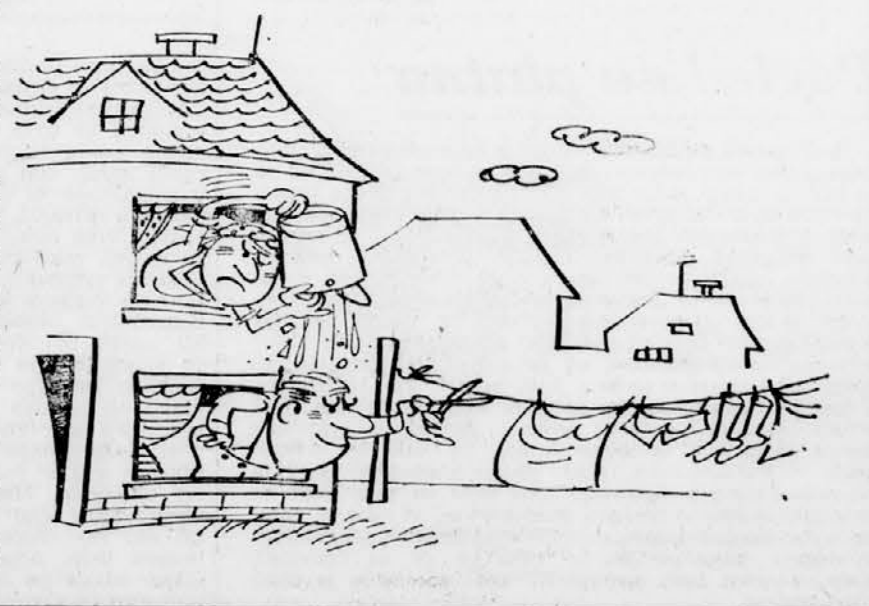
Potem prikimajo s težkim srcem: Naj bo, odstopamo od tožbe. In po- pisjejo.

»Še tole. Kam lahko zdaj zabijem kole za sušenje perila?« vpraša Janez Pepeta, medtem ko si oblači plašč, da ne bo spet komedij...«

»Vam bom ob priložnosti poslal načrt,« zasika Janez. In ga vzame večja.

Razprava je končana.

B. RAKOVEC

Novice

LJUBLJANA: glasba in družba v pomern srednjem veku — Tak je bil naslov predavanja, ki ga je na povabilo oddelka za muzikologijo imel v petek na filozofski fakulteti muzikolog mednarodnega slovesa dr. Dragan Plamenac, profesor na univerzi države Illinois v Urbani ter v Pittsburghu. Široko razgledani znanstvenik, ki letos praznuje svojo sedemdesetletnico, je o temi predaval izredno zanimivo, z upoštevanjem političnih razmer, z občasnim ekskurzi v slikarstvo in književnost, tako da je plastično prikazal glasbeno ustvarjanje skladateljev, ki v 14. stoletju delovali v Franciji oziroma v Italiji — Vitryja, Machouta, Landinija, Jacopa da Bologne in drugih. Zanimanje številnih poslušalcev so pritegnili tako številni glasbeni posnetki kot tudi diapozitivi važnega muzikološkega vira iz leta 1314, znanega pod imenom »Roman de Fauvel«.

umetnine v več barvah — kot je o tej zanimivi razstavi pred dnevi zapisal naš likovni kritik.

BREŽICE: nastop moškega zbora »Kokrica« — Danes ob 10. uri bo v dvorani gasilskega doma v Kapelah pri Brežicah gostoval moški zbor »Kokrica«, ki ga vodi Vinko Strina. Na sporedu so slovenske narodne pesmi. Ker bo to prvi nastop izmuznega zbora, je v Kapelah veliko zanimanja za koncert. Gostovanje bo domačim pevcom gotovo v spodbudo za njihovo delo.

BEOGRAD: odlikovanje jugoslovanske javni delavci — Češkoslovaški veleposlanik v Beogradu Antonia Kroužil je večer izročil zlate medalje prvemu redni književnici Jari Ribnikar, dirigentu Oskaru Danonu in generalnemu sekretarju Zdrženju pravnikov Jugoslavije in Zdrženju za OZN dr. Borku Stosiću. Imenovanje je odlikovalo češkoslovaško društvo za mednarodne odnose in zveze za zasluge pri razvijanju prijateljstva in sodelovanja s ČSSR. Letos so ta odlikovanja podelili privrkat. Veleposlanik Kroužil je v nagovoru poudaril zasluge Jare Ribnikar pri popularizaciji in prevajanju češkoslovaške literature, dalje je poudaril, da je Oskar Danon, učencem praškega konservatorija, veliko prispeval k temu, da so dela češkoslovaških skladateljev spoznavali ljudje v Jugoslaviji in drugod, ter da je dr. Stosić veliko prispeval k krepitvi trdnosti in osebnih stikov jugoslovanskih in češkoslovaških pravnikov. V imenu odlikovancev se je zahvalila Jara Ribnikar.

BEOGRAD: kulturno sodelovanje z NDR — Jugoslavija in Nemška demokratična republika sta večer sprejeli program medsebojnega kulturnega sodelovanja za leto 1986 in 1987. Dokument o sodelovanju so podpisali v vzhodnem Berlinu. Program določa tesnejše sodelovanje akademiki, univerz in visokih šol, prosvetnih institucij, umetniških skupin in organizacij, muzejev ter gledališč. Med drugim bo prihodnje leto gostovalo pri nas slovito Brechtovo gledališče, leta 1987 pa bodo gostovali v NDR najbolj znani jugoslovanski pevski zbori. Brechtovo gledališče je postalo v zadnjih letih zelo znano. Na njegove predstave v Berlinu prihajajo ljudje iz Švedske, Danske, Zahodne Nemčije, Češkoslovaške in drugih držav. Novi program daje v nasprotju s starijem več možnosti za neposredne povezave in stike med raznimi kulturnimi, umetniškimi in prosvetnimi ustanovami in skupinami.

BEOGRAD: naši filmi za ZDA in Kanado — V Ameriki je v zadnjem času čedalje večje zanimanje za jugoslovanske igrane filme. Letos se je »Jugoslavija-films« sporazumel za prodajo več filmov v ti državi. Nedavno je firma »United Screen Arise« iz Los Angeles odkupila pet filmov z vojno tematiko in s tematiko ljudske revolucije: »Veliki in mali«, »Vojna«, »Edini izhodi«, »Obramba« ter jugoslovansko-norveški koprodukcijski film »Kadeti«. Odkupila je tudi mladinski film »Kokica« in še nekaj kratkih filmov. »Magna Pictures« iz New Yorka je odkupila film »Desant na Drvar«, »Kozarac« in »Marš na Drinovc«, francoski firmi »Gervaise« pa smo plasirali v Ameriko film »Same in »Dvojni obroč«. Večino teh filmov je kupila tudi Kanada. Prikazovali jih bodo v kinematografih, na televiziji in na posebnih prireditvah za mladino.

BEOGRAD: razstava v najstarejši beograjski kavarni — V najstarejši beograjski kavarni »Kod znaka« so odprli razstavo skupine mladih slikarjev in kiparjev. Razstavljeno je 12 del Dragomira Stojanovića, Miroslava Stojanovića, Mihajla Djokovića, Rastka Vasića, Ninoslava Sibalića, Veselka Zorica in Rista Kufalovskega.

BEOGRAD: »Branko Krstanović« na Sinaju — Folklorna skupina »Branko Krstanović« iz Beograda je skupaj z odredom OZN odstopala na Sinaj, kjer bo v sedmih dneh priredila več koncertov za pripadnike jugoslovanskega odreda OZN.

REKA: osnovna knjižnica »Heroni mor« — Casopisno založniško podjetje »Novi list« na Reki je osnovalo knjižnico »Heroni mor«, v kateri bodo izhajala dela o številnih junastvih naših ljudi na morju. Knjižnica bo svojevrsna zgodovina našega pomorstva in velikih dejanj naših ljudi na Jadranskem morju vse od uskoških časov prek partizanske mornarice do današnjih dni. Izšla je že prva knjiga z naslovom »Djavolet Jadranskog mora«, ki na 300 straneh prinaša 18 prispevkov o raznih obdobjih naše pomorske preteklosti.

Naš preTVornik

Film tega tedna je bil angleški konfekcijski izdelek »Kako se je šolal Tom Brown«. Revček, šolaj se je naporno, kajti hodil je pranje stotelet v šoli za rugby, kjer so majhni praviloma služili velikim za mučnice objekte. Ravnatelj je sicer prav tedaj začel reformirati šolo, se pravi internat, a ker je to delal brez naslaja, se je stvar nekoliko zavlekla. Pobožne želje in upanje pa so slednje premagali in zio je bilo na koncu kaznovano, dobro poplačano in nesrečo je omilila molitev. Ob neprestanem menjavanju kolutov pa je bilo dovolj priložnosti za razmišljanje o drugih rečeh.

Taka druga reč je bil v petek obupni SOS onkološkega instituta v Ljubljani. V drugem Obzorniku je predstojnica instituta dr. Božena Ravnikarjeva povedala, film pa je ilustriral, kakšno so razmere v pristanišču šempetrski kasarni, v kateri tabori onkološki institut. Stavba se podira, če nekaj let. Lani se je podiril del strehe. Letos grozi, da se bodo podri zidovi. V tem institutu so sosedov prenatrpane — kot na drugih klinikah — bolniki ležijo po hodnikih, na vozičkih, nosilnicah. Film je bil sam zase zelo zgorev.

OLGA RATEJ

Pogled na platno

Z OGNJEM IN MECEM: bolje je brati Sienkiewicza! — Tako podasi, nedomiselno, že sto in stokrat ponovljeno se na platnu vrstijo kadri tega italijansko-francoskega koproducijskega filma, ki so ga posneli v jugoslovanskih pejszah in v avstrijskih beograjskega »Košutnjaka«, da se gledalec zidolaga. Misli mu uhajajo od filma in močnejše zidejo k zadnji številki zagrebškega »Telegrama«, v katerem bistri, strogi Kroničar bralce seznanja z izjavami, ki jih je dal direktor »Avala filma« (v sklopu podjetja je tudi tehnična baza »Košutnjaka« za italijanski tisk. Kako zgornjo navaja podatke, da so v jugoslovansko-italijanskem sodelovanju v sedmih letih posneli kar 140 filmov. V kakšne finančne težave je zašla tudi zaradi tega naša kinematografija, seveda ni povedal. Za kakšne kvalitete načrte se »Avala filma« navdušuje, pa smo že večkrat videli in gledamo tudi sedaj. Nismo gospodarstveniki in ne razmišljamo o dolgovi. Toda mlo se nam stori ob spominu na vzornika mojstra Sienkiewicza, ki nam je daroval toliko vzornostnega prikazovanja, toliko smeha, toliko razvnetega občudovanja. Le kako ga je na filmskem platnu moč tako osiromašiti! Zato pa: bolje je brati Sienkiewicza.

Poslanci o izobraževanju

OD NASEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

Z razgovorom poslancev, članov treh odborov zvezne skupščine, se je v petek tudi v najvišjem predstavniškem telesu začela razprava o težah zveznega dokumenta o vzgoji in izobraževanju, ki ga je dalj časa pripravila zvezni sekretariat za izobraževanje in kulturo. Na tej prvi seji so se omejili na tisti del teze, ki govori o predšolski vzgoji in osnovnem izobraževanju.

Odbor za prosvetno-kulturna vprašanja zveznega zbora in koordinacijski odbor za izobraževanje ter odbor za osnovno izobraževanje prosvetno-kulturnega zbora so na petkovi skupni seji nameravali pravzaprav razpravljati najprej o financiranju izobraževanja. Ker pa bo o tem 16. novembra razpravljala posebna, novoustanovljena komisija zvezne skupščine, so menili, da je bolje, če ji prepustijo, da prouči doslej zbrane predloge in priporočila ter da pozneje spregovori o njih tudi sami.

Pomočnica zveznega sekretarja za izobraževanje in kulturo Mirjana Krstinić je med drugim rekla, naj bi v prihodnje povežali predšolske vzgojne ustanove z osnovnimi šolami. To zamisel naj bi preizkusili do leta 1970, in sicer v vseh večjih industrijskih mestih, kjer so predšolske ustanove najbolj delavne. Pri tako organiziranem delu bi bilo mogoče vpisati otroke v osnovno šolo tudi že s šestim letom; tako bi došli iz visokih šol ljudi, sposobne za vključitev v proizvodnjo, v 22. in 23. letu starosti.

Da bi bilo smotno osnovnega izobraževanja mogoče čimbolj uspešiti, naj bi postopoma uvažali podaljšano ali celodnevno bivanje otrok v šoli. Do 1970. bi morda lahko vključili v podaljšano bivanje otrok v šoli tretjnjo učencev. Osnovno izobraževanje naj bi zajelo tudi odrasle v enotni sistem osnovnega šolskega izobraževanja vseh ustanov, ki se ukvarjajo s to vrsto šolstva. Teze tudi govorijo o širši družbeni obveznosti do osnovnega šolanja v tistih komunah oziroma področjih, kjer sami ne morejo zagotoviti povprečne ravni osnovne šole. Potrebno bo zagotoviti določene minimalne zahteve v organizaciji obveznega šolstva za vse jugoslovanske otroke.

V razpravi, ki je bila dolga, ne pa tudi tako jedrnat, so se zvezni poslanci precej zadrževali pri vprašanju, ali naj bo predšolska vzgoja del obveznega izobraževanja ali pa samo obvezna usmeritev, ki bi veljala za kraje, kjer imajo razvito predšolsko mrežo ustanov. Razmišljali so tudi, če naj s tem, da prevzame vzgojni namen, izgubi predšolska ustanova svoj socialni pomen. Vprašanje je zanimivo zlasti v vidika financiranja. Menili so, da bi kazalo obdržati vse dosedanje vire financiranja in ohraniti socialni ter vzgojni namen teh ustanov.

Glede osnovnega izobraževanja so povedali različne, že velikokrat ponovljene misli. Med njimi je bila jasno povedana misel, da predlaga koncepta osnovnega izobraževanja kljub nekaterim novostim pravzaprav ne pomeni drugega kot potrditev reformiranega osnovnega izobraževanja. To je koncept, ki ga doslej še nismo uspešili predvsem zaradi materialnih težav. Precej so tudi govorili o minimumu enotnega programa šol: razen usmeritve šol v tehniški in podobne specifični pouk se namreč kažejo tudi nagajanja, da se šola podreja zaostaloosti okolja, namesto da bi si prizadevala zaostaloost zmanjševati.

V. SIREC

John Updike

TECI, ZAJČEK

38. nadaljevanje

V roki ima palico, ampak v pozabi si jo obesi čez laket in stopica naprej, palica pa ji binglja kot kakšna črna zapestnica iz tujnje. Svojege vrtnarja se drži takole: Zajček mora upogniti desno roko, tako da s komolcem kaže proti njeni rami, ona pa dvigne tresoci se podlaket v njegovega in se težko obesi na njegovo zapestje z zalitimi, pegastimi prsti. Drži se ga kot vinska trta zidu; če bi jo krepko potegnili, bi jo unčili, tako pa lahko vztraja leta in leta v vsakem vremenu. Zajček čuti, kako se ji stresa telo ob vsakem koraku in kako se ji ob vsaki izgovorjeni besedi zamajaje glava. Pa ne da bi bil napor pri govorjenju tako hud, prevzema jo vznemirjenje ob govorjenju samem. Kadar pogleda navzgor k Harryju, sunkovito dvigne glavo in modre oči nad globokimi, temnimi kolobarji kar žarijo od življenja, ko mu govori: »Oh, gospe R. S. Holfordove pa res ne maram, zdi se mi tako natičnato in nesposobno oblačena. Harryju so bile te barve tako všeč; rekla sem mu: Če hočem rdeče, potem mi daj res rdeče; veliko, rdečo vrtnico. In če hočem belo, potem mi daj belo; visoko, belo lilijo; nikar pa me ne muči s temi vmesnimi barvami in skoraj-rdečimi in malone-škrlatnimi

JOŽE TISNIKAR BO RAZSTAVLJAL NA POLJSKEM

Znani slikar samouk Jože Tisnikar iz Slovenije Gradača, ki se je s svojimi in pretrajanimi likovnimi dokumenti iz bolnišnične prostore, že močno uveljavil doma in po svetu, bo v kratkem razstavil svoja najnovejša dela v Varšavi, prihodnje leto pa celo v Ameriki. Na sliki: Tisnikarjeva risba iz leta 1962.

Glasbeni dogodki

Festival študentov glasbe Jugoslavije

V torek, sredo in četrtek bo v Ljubljani festival študentov glasbe Jugoslavije, prireditelj, ki se je že pred štirinajstimi leti porodila iz želje takratne generacije mladih glasbenikov, da bi enkrat na leto in na enem kraju prikazali svoje najkvalitetnejše dosežke. Za vsakega mladega človeka je brez dvoma nujno, da se že v času študija vključi v družbeno dogajanje in prav tako velja to za študenta koncertnega nastopanja zahteva razmeroma precejšnjo materialna sredstva, zlasti če je mladi glasbenik dirigent, solist ali skladatelj orkestralne glasbe. Zato je razumljivo, da so možnosti za stik med študentom glasbe in javnostjo omejene. Vendar pa so nujne in prav v tem je treba iskati vzrok za to, da so študentje štirih jugoslovanskih glasbenih akademij prevzeli pobudo v svoje roke in ustvarili svoj festival. Treba je poudariti, da so pri tem vedno naleteli na razumevanje tistih organov, od katerih je bil odvisen materialni obstoj vsakokratnega festivala; tako tudi od sklada za pospeševanje kulturnih dejavnosti SRS, ki je omogočil letošnji prireditelj.

Prav gotovo je namen festivala, da bi bil čim vernejši prikaz dosežkov in izpovednih hotenj mlade generacije glasbenikov. Od festivala, ki je le vsako četrto leto v istem mestu, ki ga prireja vedno druga ljudje in na katerem mora biti v čimbolj enaki meri prikazano delo študentov iz štirih republik, je skorajda težko zahtevati, da bi svojemu namenu čisto do kraja ustrezal. Kljub temu je festivalski odbor v okviru možnosti skušal dati prirediteljski delo enotno podobo, izbirne produkcije na posameznih akademijah pa so porok, da

bodo na festivalu nastopili res najkvalitetnejši mladi ustvarjalci in postvarjalci. Letošnji festival obsega dva komorna in simfonični večer. Na prvih dveh, ki bo sta v torek in sredo v Višestudijski dvorani, bodo študentje izvajali solistična in komorna dela, drugi del koncerta v sredo pa bo obsegal tudi šest skladb študentov kompozicije. Zaradi turneje orkestra Akademije za glasbo bo letos šel od padel eden od dveh predvodi denih simfoničnih koncertov. Zato bodo študentje dirigirali nastopili na četrtekovem simfoničnem večeru in na njem z orkestrom Slovenske filharmonije izvedli tri dela. V treh delih pa bodo spremljali svoje kolege, ki bodo nastopili kot solisti.

K. U.

Mladi umetniki iz Prage

Izmenjalni koncert slusateljev akademije za glasbo

Potem ko so slusatelji ljubljanske Akademije za glasbo, sopranistka Dolores Ivandiceva, violinist Tomaž Lorenz, čelist Franc Silc in pianist Primož Lorenz z izrednim uspehom koncertirali v Pragi in Bratislavi, smo posušali v Ljubljani ekipi slusateljev prške Akademije za glasbo. Visoka raven vseh koncertantov je dokazala, da je prška akademija s svojim izredno zahtevnim programom obdržala svoj stari sloves, ki ga njeni slusatelji v svo resnobno in umetniškimi poletom ohranjajo.

Najprej se nam je predstavil čelist Rihard Dedećus, ki je v Beethovenijevi Sonatni, Sukovi Baladi in Faldor Burleski pokazal zrelo muziciranje, krassen ton in perfektno tehniko. Sopranistka Eva Zmeskalova je pristno

občutno in s prodornim glasom zapela arjo iz Smetanove »Prodanе neveste« in arjo iz Dvoržakove »Rusalk«. V drugem delu pa se je v treh romancih Čajkovskega prestavila kot subtilna in muzikalna koncertna pevka, ki vladne vsaki pesmi prilagajati se izraz in zvono lepo.

Flavist Miroslav Henkl je v robnih stavkih Martinujeve sonate z lahkoto in sigurnostjo obvladoval zahtevne tehnične probleme, v srednjem stavku pa omogočil izjemo poustvariti Martinujevo melodiko.

Vrhunec večera je pomenila Prokofjeva 6. klavirska sonata, ki velja po pravici kot eno najtežjih del sodobne literature, in to ne samo v teh-

ničem, temveč še prav posebno v vsebinskem oziru. Jirži Hlinka, ki se je že v klavirskem partu Martinujeve sonate in v spremeljavi vseh točk predstavil kot izreden pianist, je v svoji točki pokazal že koncertantno interpretativno zrelost in tako sam po sebi umevno in superiorno obvladano tehniko, ki daleč presega obseg študija na akademiji.

Razvešljivo množestvo poslušalstvo je navdušeno pozdravljalo in akklamiralo vse nastopajoče, ki so naslednje dni nadaljevali pot v Sarajevo, v Ljubljano pa loričarje v januarju se slusatelji bratislavske akademije za glasbo, ki se bodo tako odločili našim slusateljem za njihov koncert v Bratislavi.

DANILO SVARA

Mariborska razstava

Tristo let mode na Slovenskem

Incitator, organizator (celo ilustrator) razstave »Tristo let mode na Slovenskem«, dr. Sergej Vršer, je zapisal v katalogu, da je zamisel razstave plemiške in meščanske mode pri nas že dalj časa živele v zamisli kulturnih zgodovinarjev. Pred nekaj leti je posebej srednjeveško plemiško nošo raziskoval dr. Angelos Baš, ki je dal uspešno iniciativo za kopiranje precejšnje števila fresk na našem ozemlju. In vendar je zdaj v Mariboru odprta razstava po svoje edinstvena zato, ker poleg dokumentarne grafičnega, podob, fotografij, modnih šaržur in oglasov kaže nekaj kar lepih kosov oblačil, pokrival in obuvaj bolj znanja na področju obleke pomeni določeno povezavo med človekom in slojem, ki mu pripada. In ni ga človeka, ki ne bi bil hkrati tipičen kot družbeno bitje svojega časa. In naj to svoje družbeno okolje zavrača ali mu (kakorkoli delno) pritrjuje, zmeraj je v tej »izpovedi« svoje noše popolnoma iskren, najsi se pri navpravljanju in hšpanju tudi samo opazuje v ogledalu, ki je samostojno docela nasprotno! Iskrenost je (opazovalcu) lastnost, pa čeprav in se celo kadar odkriva nesimpatične lastnosti, oholost, plenkost, neumljivost, pogosto lahko prav kmalu uganemo zglede, rečimo, ko hoče zlatorumena »levarja griva velikanske lasu-ke gospoda iz sedemnajstega stoletja spominjati na »sončnega kralja« Ludvika štirinajstega ali pa mogoče na vojvodjo, v rodu s princem Evgenom... Ne moremo o tem dvomiti: velikanske lasu-ke gospoda iz sedemnajstega stoletja spominjajo (tako pri-šle v Pletersniku) so zame-njale svojevrstnega telesnega občutja, ki ga je spoznal tudi iz baročne glasbe; Bachove, Scarlattijske...

Gibčnejša lasulja s kito, znamenje in — skorajda — simbol rokokoja zaljša moške glave, ki značilno ostro gledajo v svet, ki jimajo oči raziskovalce, kakor pravi Auguste Rodin. Zanimivo bi bilo izvedeti, v kakšni zvezi je takšna »trina« cvetočim sijajem ozaljškov na svetlih oblačih, v kakšni zvezi sta eleganca pronicavosti izrekov in eleganca čudnosti v tem stoletju treh revolucij, ameriške francoske in — tehnološke! (Kajti zveza nedvomno obstoji). Nato empire, zastopan predvsem z dokumenti slik, bidermajer, zastopan tudi z nekaterimi značilnimi »spreminjalci predmeta« vsakdanjega življenja, romantika. Pomembni kostumski predmeti zbirke tega časa je na primer sura Stanka Vraza, tega oblačila, ki je veljalo za pristno slovensko in so ga slavnostni govorniki ali pa pevci v narodnih domovih včasih neli vse do prve svetovne vojne.

Dobro vemo, kako je (v šestnajstem stoletju) v Španiji uveljavljena moda prek Habsburžanov prodrla tudi k nam. Značilni španski nabrani ovratniki v obliki miniske rde, kolosek v temni zeleni neudobni. Taka moda ni marala za higieno, zato pa je ljudem dajala močan občutek dostojanstvenosti, slovesnosti, ponosne (ali tudi oboje) veljave. V take ovratnike »uklenjen« ljudje so se sami sebi zdeli očito se posebej imenitni, kar se v svojih tesnih in težkih oblačih niso mogli sprostiti in so toliko trpeli.

Široki čipkasti ovratniki iz dobe tridesetleste vojne vsaj nosilca niso ovržali — čudno podobno so jih nosili moški kakor ženske. Tudi nezgodovinarja lahko opazi, kako zelo je ravno naša in naša »trina« (trina) v tem času znamenje absolutističnega »stokratskega reda. Vendar

je opazovalec lahko spet presenečen, ko zagleda, kako je kakšen posameznik kljub vsem oviram v noši in drži vendarle smole sprejeto rečimo da je mlada aristokratska po svoje dokaj togo in z ličkom preobličeno nošo prisilila, da je uspešno služila njej — osebo — in se kljub vsej poškodljivosti in togosti noše tudi danes zdi čudno živa, ljubezniva in nevarno — prikupna... Če pomislimo, je tak »bco, z modco tudi miselno zanimiv. Razmerje med človekom in družbo je pač zmeraj izrazito dialektično. Konvencija je hika, (vendar) v istem pomeni oviira in opora. V naših primerih na primer tudi najbolj znanja na področju obleke pomeni določeno povezavo med človekom in slojem, ki mu pripada. In ni ga človeka, ki ne bi bil hkrati tipičen kot družbeno bitje svojega časa. In naj to svoje družbeno okolje zavrača ali mu (kakorkoli delno) pritrjuje, zmeraj je v tej »izpovedi« svoje noše popolnoma iskren, najsi se pri navpravljanju in hšpanju tudi samo opazuje v ogledalu, ki je samostojno docela nasprotno! Iskrenost je (opazovalcu) lastnost, pa čeprav in se celo kadar odkriva nesimpatične lastnosti, oholost, plenkost, neumljivost, pogosto lahko prav kmalu uganemo zglede, rečimo, ko hoče zlatorumena »levarja griva velikanske lasu-ke gospoda iz sedemnajstega stoletja spominjati na »sončnega kralja« Ludvika štirinajstega ali pa mogoče na vojvodjo, v rodu s princem Evgenom... Ne moremo o tem dvomiti: velikanske lasu-ke gospoda iz sedemnajstega stoletja spominjajo (tako pri-šle v Pletersniku) so zame-njale svojevrstnega telesnega občutja, ki ga je spoznal tudi iz baročne glasbe; Bachove, Scarlattijske...

Tudi moda je vse do prve svetovne vojne (in čez) bila precej različna od današnje. Mnogi med nami se še spominjajo, kako grozno — tudi »španski«, ali ne? — so bili takrat ozki ovratniki. Doslej tudi še nihče ni napisal psihologije vojaškega kostumiranja. Naša razstava kaže nekaj zelo lepih primerkov »vojaških kostumov« od šestnajstega stoletja pa — fiziognomsko — vse do prve svetovne vojne. Vse do leta 1914 in čez je (z izjemami) sodilo k vojaški šegi, da se je vojak gladavo, petelinasto postavil v svoji bleščeči uniformi. Sam težko verjamem, da sem jih res še videl, dragonce, huzarje in ulane stare avstrijske vojske, vojaške rodove, ki jih je brezumno zmlela stvarna, pa človeško nič »t-ljša« logika modernega bojevanja. Tudi ob fiziognomiji uniform se človek lahko zamisli. In — »le puhle glave ne sodijo po videzu« je rekel Wilde.

In tako dospemo do časa naših starih očetov in praočtov, tudi čitalniških bojev in narodnostnih bojev. Lahkih, velikanskih krinolin iz časa krimske vojne ža na razstavi ni, zato pa je stvarno tem lepše zastopana doba osemdesetih let s presenetljivo poudarjenim damskim »nozadom«, kar je samo po sebi lahko označevalo čudno hinavščino tedanjega »visokomoralnega« meščanstva. Ob natančnejšem opazovanju lahko opazovalec mogoče na lastno začudenje opazi, da so te postavbe lahko vendarle po svoje očarljive, nedvomno imajo izrazit stil. Nadalje razmišljanje lahko privede človeka do osupljivega sklepa, da je ta moda po duhu le spet nekoliko sorodna — španski modji z začetka sedemnajstega stoletja. V bistvu ni prav nič marala za udobnost, zdravje ali — celo — svobodo gibanja žensk. Ko hika po so bili gibi nog tedaj omejeni, toliko večjo vevlavo so dobili hkrati gibi rok. V določenih notranji (ne takoj razvidni) zvezi so vrtinčasti in svedri opazna kina Pokrajinskih muzeja v Mariboru in številni dež ničel in sončniki, razstavljeni v srednji sobi in zelo lepo prikazani na zadnji sliki kataloga. Ženski čevljički z začeta stoletja so zelo lahki in elegantni ženski čevlji s konca stoletja neverjetno visoki, segajoči do polovice meč. Si lahko še sodoben moški zamisli, s kakšno potrpeljivostjo je v tistem času mladoopornež lahko pomagal svoji ženi, da se je osvobodila tega silno zavoj o tem dvomiti: velikanske lasu-ke gospoda iz sedemnajstega stoletja spominjajo (tako pri-šle v Pletersniku) so zame-njale svojevrstnega telesnega občutja, ki ga je spoznal tudi iz baročne glasbe; Bachove, Scarlattijske...

Ker je Pionirski dom zamisljen predvsem kot ustanova, ki naj razvije vzgojno delo z mladino, in ne toliko kot ustanova, ki bi prirejala različne mladinske prireditve, bi bila najcistejša oblika Pionirskega doma, če vanj ne bi bili vključeni niti ob gledališki niti kinematografi.

Temu v prid govori tudi materialno stanje ustanove. Za leto 1985 je bil Pionirski domu odobren za 10 odstotkov višji proračun kot prejšnje leto, in to ustanovi kot celoti in ne posameznim oddelkom. Razumljivo je, da je tak materialni položaj povzročil pri posameznih oddelkih težnje po oceptitvi. Ljubavno gledališče se zavzema za osamosvojitve in predlaga, da ga financira občina Center, kot je bilo to do integracije. Mladinsko gledališče je tudi za samostojnost. Če bi dobilo primarne prostore, sicer pa je za vključitev v kadi drugi gledališki hiši ali da se naprej ostane v okviru Pionirskega doma, toda s samostojnim proračunom. Pionirska knjižnica želi postati samostojna ustanova oziroma se želi kot samostojni oddelk vključiti kadi drugi knjižnici. Oddelk za tuje jezike je za združitev s knjižnico, če bi bila samostojna, sicer pa je za sedanje stanje. Drugi oddelki ne čutijo potrebe po spremembi.

Vodstvo Pionirskega doma meni, da ima pogoje za osamosvojitve le lutkovno gledališče, ker ima dve samostojni dvorani. Pionirski dom pa namerava razviti oddelk za lutkarstvo, to se pravi neposredno delo z mladino: izdelava lutk in sploh širjenje lutkarstva med mladino. Za osamosvojitve mladinskega gledališča bi bilo treba dobiti ustrezne prostore. Do tlej ta problem ni rešen, bi bilo treba po mnenju vodstva to ustanovo proračunsko samostojno obravnavati. Glede pionirske knjižnice pa je vodstvo Pionirskega doma mnenja, da sodi knjižnica oziroma literarna vzgoja med osnovne naloge estetske vzgoje mladine in je zato njeno mesto v okviru Pionirskega doma. Isto velja tudi za jezikovni oddelk. To stališče je — kot smo povedali v poročilu s seje — podprlo tudi predsedstvo Zveze prijateljev mladine Slovenije.

M. S.

ZAVAROVALNICA BEZIGRAD LJUBLJANA, Parnova 33

posreduje LICITACIJO naslednjih poškodovanih vozil: OSEBNI AVTO »ZASTAVA 1300« leto izdelave 1964, prevoženih 14.435 km, OSEBNI AVTO »ZASTAVA 1300« leto izdelave 1965, prevoženih 6.800 km. Licitacija bo dne 16. XI. 1985 ob 9. uri v prostorih Zavarovalnice. Vse informacije dobite po telefonu 314-242. 9690

val vojne znamenje in dobivali smo nagrade v osnovni šoli.

»Najin sin je padel.«

»Hudiča. Moje sožalje.«

»Oh, bil je star, bil je star. Imel je skoraj štirideset let. Kar takoj so ga postavili za oficirja.«

»Pa saj vendar —«

»Vem. Mislite, da morajo padati le mladi ljudje.«

»Ja.«

»Bila je dobra vojna. Ni bila takšna kot prva. Mi smo jo morali dobiti in to se je tudi zgodilo. Vse vojne so odpravne reč, ampak ta je bila zadovoljiva, ker smo morali zmagati.« S palico spet zamahne proti rožnati rastlini. »Tistega dne, ko sva jo dobila z ladje, seveda ni cvetela, ko je bilo tako pozno poletje, zato se mi je zdelo vse skupaj neumno, da sva jo peljala na zadnjem sedežu kot — Zave se, da se ponavljajo, začelja, vendar nadaljuje — prestopalstva« S skoraj prosojnimi modrimi očmi ga sramno pogleda, vidi se, da išče na njegovem obrazu kakšno sled nasmeha, ki bi veljal njeni naginosti. Ko ne opazi ničesar, odseka no reče: »Ta je edini.«

»Edini Bianchi?«

»Da! Tako je! V Združenih državah ni nobene drugega. Dobre rožnate barve razen te ni od Golden Gata do — koderkoli. Se mi zdi; da se reče do Brooklynskega mostu. Vse, kar je resnično dobre rožnate barve v Ameriki, imate tukajle pred očmi. Nekaj cvetličar iz Lanosta je vzel nekaj cepičev, vendar so mu umrli. Verjetno jih je zadušil z apnom. Bedak. Nekl Grk.«

pove, kaj misli. To je edina prava rožnata barva, kar jih poznam. Ko ga je Harry dobil, je posadil sredi drugih tako imenovanih rožnatih barv, pa se je izkazalo, da so ob tem tako umazane, da jih je vrgel ven in posadil okrog Bianchija karminasto rdeče. Ti pa se jo odceveteli, ne? Je že junij? Njene divje oči ga strmo pog

Predzgodovinska umetnostna zapuščina

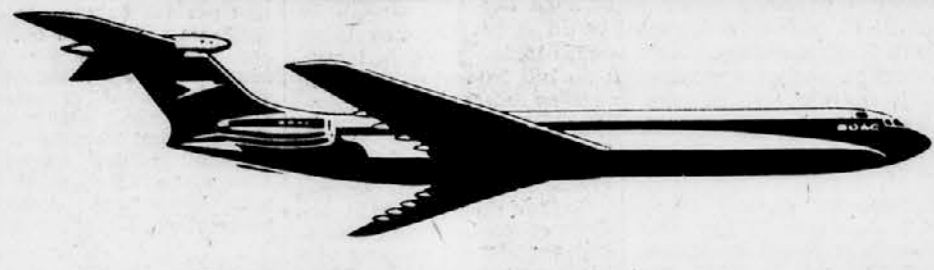
DETAJL IZ SITULSKE UMETNOSTI — Na vrhu razvoja tega predzgodovinskega umetnostnega prizadevanja začena človeški lik dobivati individualne poteze.

Gledališče |

zumov.

PRVI - BREZ TEKMECEV - NAJHITREJŠA POT - NAIKRAJŠI MOST PREKO ATLANTIKA

BOAC
SUPER VC10

2
KRAT
DNEVNO

LONDON
NEW YORK

Izreden komfort - Rolls Royce kvaliteta - Iz Jugoslavije do Londona 5-krat tedensko - Z JAT in enkrat z BEA

V nekaj letih - nagel razvoj

»ETA« industrijsko podjetje, ki je bilo ustanovljeno leta 1957, danes pa s svojimi izdelki zalaga domače tržišče, t. j. Slovenijo in tudi nekatera podjetja v drugih republikah.

Najprej velja omeniti, da je za podjetje značilna koprodukcija. »ETA« izdeluje grelne plošče in cene grelce (za gospodinjstva, bolnice, pralne stroje). Kolektiv se je namreč že pred napovedjo zadnjih gospodarskih ukrepov odločil za specializa-

1962 leta dalje cene nižalo, povprečni osebni dohodek znaša okrog 40 tisoč dinarjev. Podjetje je trdno odločeno ustvariti zastavljene načrte dela, in pomagati poslovnim partnerjem. Enemu od teh je n. pr. znanjalka pločevine in »ETA« si je prizadevala, da jo je dobil. Kajti ob pomanjkanju, če bi bilo daljše, bi partner ustavil proizvodnjo in moral bi preklapati naročilo izdelkov oz. sestavnih delov, ki jih izdeluje »ETA«.

Razdobje, v katerem si je »ETA« pridobila na tržišču sloves, je kratko. V začetku

ga vodstvo podjetja formira tudi strokovni kader. Trenutno ima podjetje 27 stipendistov na ustreznih oddelkih fakultete, srednje tehniške šole, na administrativnih in kadrovske, v kadrovske šoli itd. Letos zaposluje »ETA« 417 ljudi, torej nekaj manj kot konec lanskega leta. Del zmanjšanja števila odpade na takojen razvoj fluktuacije, drugi del pa na račun izboljšav tehnološkega postopka, saj so na nekaterih mestih delovni postopek tako izboljšali, da namesto prejšnjih 3 delovnih faz danes potrebujejo eno samo.

eljo in poleg izdelave navedenega računa v prihodnje morda se na izdelavo stikal za številke.

Ob naglem razvoju podjetje seveda ne more mimo težav, ki pri tem nujno nastajajo. Zaradi sistema koprodukcije je podjetje predvsem odvisno od povpraševanja po gospodinskih strojih, katerih sestavne dele izdeluje, in od sprememb, ki nastajajo. Posebno v zadnjem času je opaziti, da naročniki pogosto spreminjajo naročila, kar seveda delo otežuje. Tudi z nabavo materiala iz zamejstva so težave. Poleg tega je čutili posledice rekonstrukcije podjetja (kreditni, anuitetni). Vse to pa delovni kolektiv prizadevno upošteva in sta v tej smeri zanimiva še dva podatka: podjetje je od

je imelo podjetje 27 delovnih moči in brutoproizvodnja prvega leta je znašala okrog 42 milijonov dinarjev. Ob koncu leta lani pa je podjetje zaposlovalo že blizu 500 ljudi in je znašala realizacija milijardo 800 milijonov dinarjev. Ob tem naj samo se omenimo, da je bilo v podjetju vseskozi čutili pomanjkanje strokovnih kadrov.

Delovni kader tovarne sestoji iz prebivalcev Cerknega in okolice. Razumljivo, da tod ni nikake »fabriške« tradicije. In vendar je čutili v kolektivni izredno zavzetost za podjetje, za proizvodnjo. Ta prizadetost se zrcali v discipliniranosti, v razumevanju nalog, ki so včasih izredne (s pricelno terminov dobav) itd. Delovni kolektiv je v povprečju mlad (25 let). Iz nje

Zaradi tega razumljivo lahko hkrati govorimo tudi o znižanju rezijskih materialnih stroškov.

In končno naj se omenijo spremembe, ki se pri »ETI« obeta. To pa zadeva samo naslov podjetja. Morda po naključju nismo omenili, da se »ETA« že nekaj časa uspešno vključuje v mednarodno delitev dela. Srečanje je, da imajo podjetje s sorodno dejavnostjo in z istim nazivom že v Čehi. No, novo ime, ki ga bodo v Cerknem verjetno kmalu izbrali, naj poslovne partnerje ne moti. Saj ostanejo izdelki, ki so danes znani po znaku »ETA«, tudi v prihodnje iste kakovosti ali celo boljši, saj je iz nekajletnega dela in prizadevanja kolektiva čutili tudi obet za prihodnje.

PODJETJE ZA PTT PROMET V MURSKI SOBOTI

vabi k sodelovanju
SAMOSTOJNEGA IN AMBICIOZNEGA TT MEHANIKA

usposobljenega za samostojno delo na ATC sistemu »Iskra 58« ter eventualno tudi »ISKRA SATC«, ki bi imel veselje do dela kot motorizirani odstranjevalec napak.

Pogoj za nastop službe poleg gornjega je urejena vojaščina. Prednost imajo prijavitelji z vojaškim dovoljenjem. Osebnih dohodkov po pravilniku o osebnih dohodkih podjetja ali dogovoru. Zagotovljeno je dvosobno komfortno stanovanje. Prijave pošljite splošnemu oddelku Podjetja za ptt promet v Murški Soboti. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 9666

KOMUNALNO PODJETJE BLED

prodaja po sklepu delavskega sveta naslednji osnovni sredstva:

AVTOMOBIL ZA PRANJE CEST
znamke »SAURER«, vozen, primeren za prevoz vode

STANOVANJSKO POSLOPJE
Bled, Kidričeva 1. Izredna sončna lega ob blejskem jezeru, lokacija primerna za gostišče.

Cena po dogovoru.
Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe ali se osebno zglasijo v upravi podjetja Bled, Grajska cesta 46 do 27. novembra 1965.
Prednost do nakupa imajo interesenti družbenega sektorja. 9676

TRGOVSKO PODJETJE

HUBELJ

AJDOVŠČINA, Titov trg 7/b

razpisuje po 46. členu temeljnega zakona o graditvi investicijskih objektov (Ur. list FLRJ št. 45/61) in 40. členu pravilnika o postopku pri oddajanju investicijskih objektov in del v graditvi (Ur. list LRS št. 8/63)

I. JAVNI NATEČAJ

za oddajo gradbenih, obrtniških in instalcijskih del za graditve trgovine s pohištvo v Ajdovščini, Strancarjeva ulica št. 3.

Javni natečaj bo dne 2. decembra ob 8. uri v prostorih uprave podjetja.
Rok za oddajo ponudbe je istega dne do 8. ure na sedežu uprave. Razpisana orientacijska cena je 47.800.861 din. Rok za dovršitev investicijskega objekta je 30. aprila 1966.

Ponudbe je treba izdelati za kompletno izvedbo. Vsa potrebna investicijska tehnična dokumentacija je na razpolago v upravi Trgovskega podjetja »Hubelj«, Ajdovščina, Titov trg 7-b od 15. novembra dalje.

TRGOVSKO PODJETJE »HUBELJ«

AJDOVŠČINA

9703

termika

Industrijsko in montažno podjetje za izolacije LJUBLJANA, Kamniška 25

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

30 PRIUČENIH ISOLATORJEV ALI KLEPARJEV

za izvajanje izolacijskih del na delovnih mestih v Jugoslaviji. Po določeni dobi uveljavljanja obstoja možnost dela na delovnih mestih v inozemstvu.

Pogoj: končana osemletka, pri starejših letnikih končana osnovna šola in najmanj dve leti prakse na ustreznih delovnih mestih.

2 KLJUČAVNICARJA

za delo v obratu podjetja Ljubljana
Pogoj: končana poklicna šola, vsaj 1 leto prakse in odslužen vojaški rok.

Nastop dela je mogoč takoj ali po dogovoru. — Pismene ponudbe vložite v 15 dneh od objave razpisa v kadrovske službi podjetja. 9693

DELAJSKI SVET

TOVARNE TRIKOTAZNEGA PERILA

PLETENINA

LJUBLJANA, ZALOSKA CESTA 14

obvešča vse zainteresirane kandidate za razpisano delovno mesto

DIREKTORJA KOMERCIALNEGA SEKTORJA

ki je bilo objavljeno v dnevnem časopisu »DELO« v štev. 300 z dne 4. novembra 1965, da je razpis dejanski in ne samo formalni.

Hkrati obveščamo vse zainteresirane, da je diskretnost razpisa zagotovljena. 9714

IDEALEN NAČIN, DA BOSTE LAHKO Z VARČEVANJEM KUPILI AVTOMOBIL!

ZAVODI CRVENA ZASTAVA

so z željo, da bi ustregli številnim interesentom za nakup avtomobilov, začeli sprejemati predplačila za osebne avtomobile.

Začnete s predplačili takoj, ker boste prihranili ob obrestih 5%, imeli pa boste tudi prednost pri nakupu avtomobila.

ZASTAVA 750 IN ZASTAVA 1300

Vsa pojasnila dobite v

SEKTORJU PRODAJE ZAVODA CRVENA ZASTAVA

telefon 27-80 interno 691 ali pri pooblaščenih prodajnih organizacijah.

ISKRA

tovarna za elektroniko in avtomatiko — Ljubljana, Pržan 24

proda

RAZNO ODVIŠNO OPREMO

na primer: galvanske kadi, generator, magnetofon, pisalni stroj in podobno.

Interesenti iz družbenega sektorja lahko kupijo do 18. XI. 1965, po tem datumu pa zasebniki. 9663

Komisija za sprejem in odgovor delovnih razmerij

KOMUNALNEGA PODJETJA »ŽALE«

LJUBLJANA Med Hmelniki 2

razpisuje prosto delovni mesti

2 grobarjev

Osebnih dohodkov so določeni s pravilnikom.

Stanovanja niso zagotovljena. Nastop službe takoj.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest — pismene ponudbe pošljite upravi podjetja. 9724

Obrtno podjetje precizne mehanike

TEHTNICA ZELENKI

razpisuje naslednji prosto delovni mesti:

1. strojnega tehnika — z najmanj triletno prakso kot samostojni konstruktor,

2. strojnega tehnika — tehnolog, z najmanj triletno prakso v tehnološkem oddelku.

Ponudbe z dokazili vložite v tajništvo podjetja.

Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Prednost imajo neporočeni, ker družinskih članov nimamo na razpolago. 9674

KARTONAŽNA TOVARNA LJUBLJANA

CUFARJEVA 16

razpisuje prosto delovni mesti

DVEH OFSET STROJNIKOV

Delavec, ki želi biti sprejet na to delovno mesto, mora izpolnjevati splošne pogoje za sprejem, biti kvalificiran tiskar za ofsetni tisk in da je odslužil vojaški rok. Sprejemamo na poskusno delo.

Podjetje nudi delavcu eno- oz. dvosobno stanovanje, vseljivo po dogovoru.

Vse, ki se želijo vključiti v delovno organizacijo, vabimo, da vložijo ponudbo za sprejem s kratkim življenjepisom o dosedanjih zaposlitvah in dokazili o strokovni izobrazbi.

Razpis velja do 30. novembra 1965.

9675

TERMOTECNICA

LASTNIK MARINO GIANI GORICA

CORSO G. VERDI 47 PIAZZA DELLA VITTORIA 11

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI najboljših znamk

PECI vseh vrst za etatno ogrevanje

TELEVIZIJSKI SPREJEMNIKI vseh znamk

ELEKTRICNI GOSPODINJSKI STROJI vseh vrst

STROJI ZA PRANJE POSODE, za gospodinjstva in gostinske obrate

BRIVSKI APARATI najboljših znamk in nadomestni deli.

OBISČITE NAS IN SI OGLEDUJTE VELIKO IZBIRO PRIZNANIH IZDELKOV!

SVET VISOKE ŠOLE ZA POLITIČNE VEDE V LJUBLJANI

razpisuje delovna mesta

UČITELJA

za predmet metodologija družboslovnega raziskovanja

UČITELJA IN ASISTENTA

za predmet pregled sodobnih političnih sistemov

ASISTENTA

za filozofijo

ASISTENTA

za sociologijo kulture in kulturne politike

PREDAVATELJA

(lektorja) za angleščino in nemščino

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih za posamezni naziv zahteva statut Visoke šole.

Kandidati naj predložijo prijave z biografskimi in bibliografskimi podatki v 30 dneh po objavi razpisa v tajništvo Visoke šole za politične vede v Ljubljani, Titova 102, kjer lahko dobe tudi vse podatke. 9672

SPLOŠNA RAZPOSILJALNA TVRDKA

„CITRUS“

IMPORT — EXPORT

lastnik ALEKSANDER GOLJEVŠČEK

T R S T,

VIA TORREBIANCA 24-A — TELEFON 24-4-67

Devizni račun pri BANCO DI ROMA TRIESTE.

DOBAVLJA PO NAJUGODNEJŠIH CENAH IN POGOJIH:

SUPERAVTOMATIČNE PRALNE STROJE VSEH SVETOVNO ZNANIH TOVARN — STEDILNIKE — HLADILNIKE — AVTOMATE ZA POMIVANJE POSODE — KOSILNICE — IN RAZNE DRUGE POLJEDELSKE IN OBRATNIŠKE STROJE.

Posredovanje raznih nakupov iz inozemstva!

Najsolidnejša posredništva!

Pišite nam ali nas obiščite!

9507

BIRO ZA STANOVANJSKO, POSLOVNO IN KOMUNALNO GRADITEV V OBČINI LJUBLJANA-SIŠKA

LJUBLJANA — Celovška cesta 87

razpisuje

NATEČAJ

za sodelavce — popisovalce za popis in točkovanje stanovanjskih hiš, stanovanjskih ter poslovnih prostorov na območju občine Ljubljana-Siška (za območje Siške, Sentruda in Medvod).

Za izvršitev tega dela pridejo v poštev osebe s potrebno tehnično izobrazbo, tj. končano srednjo gradbeno ali delovodsko šolo in študentje najmanj 5. semestra Univerze za gradbeništvo, arhitekturo in geodetiko. O izpolnitvi gornjega pogoja je predložiti ustrezno potrdilo.

Priporočamo organizacijam, da tudi one prijavijo ustrezno število svojih delavcev, ki bi prišli v poštev za izvršitev popisa.

Potrebne informacije o trajanju in obsegu dela ter nadomestilu za opravljeno delo dobite vsak dan ustrešno ali po telefonu št. 310-077 in 311-071.

Prijave sprejemamo do srede, 17. novembra 1965

Biro za stanovanjsko, poslovno in komunalno graditve v občini Ljubljana-Siška, Celovška 87

9691

Upravni odbor ZDRAVSTVENEGA DOMA — IZOLA

razpisuje prosto delovno mesto

SANITARNEGA TEHNIKA

Pogoj: končana srednja šola za sanitarne tehnike. Nastop službe po dogovoru. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. 9664

KAVARNA

»EVROPA«

V LJUBLJANI

kupi

VZIDLJIVO OGNJA VARNO BLAGAJNO

velikosti 30 x 40 cm.

Ponudbe na upravo podjetja — Ljubljana, Gospodarska cesta 2.

9694

Čas je za ogrevanje!

Ne kupujte peči kar na slepo!

Vse peči ne ogrevajo dobro z domačimi plinskimi olji. KOT PRVI smo si prizadevali, da vam lahko pošljemo peči GREENGAS, namenoma izdelane za Jugoslavijo, ker delujejo na

PLINSKO OLJE D-2

RADIO TREVISAN

VIA S. NICOLÒ 21, TRST

RAZPISNA KOMISIJA PRI

GEOLOŠKEM ZAVODU V LJUBLJANI

razpisuje
prsto delovno mesto

ŠEFA

rudarskih del v sektorju za vrtnje, konsolidacijo tal
in rudarska dela

POGOJI: v postev pride rudarski inženir z najmanj 7-letno prakso na podobnih delovnih mestih;

— zahteva se trimesečno poskusno delo.

Osební dohodek se določi po zavodovem pravilniku o delitvi osebníh dohodkov.

Razpisna komisija bo sprejemala prijave 15 dni od dneva objave razpisa.

9697

STANOVANJSKO KOMUNALNO PODJETJE LITIJA

VALVAZORJEV TRG 4

razpisuje prosta delovna mesta za:

VOĐJO RACUNOVODSKEGA SEKTORJA

IN ANALITIK

POGOJ: ekonomska fakulteta s 5-letno prakso ali srednja ekonomska šola z 10-letno prakso;

VOĐJO MATERIALNEGA KNJIGOVODSTVA IN

OSNOVNIH SREDSTEV

POGOJ: ekonomska srednja šola s 5-letno prakso;

SAMOSTOJNEGA GRADBENEGA DELOVOĐJO

POGOJ: gradbeni tehnik s 5-letno prakso ali delovodsko šolo za samostojno vodenje investicijsko

drževalnih del na stanovanjskih stavbah.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Ponudbe

violate v upravi podjetja, Litijski Valvazorjev trg 4.

9705

KOLINSKA TOVARNA HRANIL

LJUBLJANA, Smartinska cesta 30

razglašja naslednja prosta delovna mesta:

VOĐJE oddelka polnilnice praškov

POGOJ: živilski ali kemijski tehnik.

KVALIFICIRANEGA KLEPARJA -

INSTALATERJA

IZPRAŠANEGA KURJAČA visokotlačnega

parnega kotla

MLINARJA kavovin

POGOJ: kvalificiran mlinar.

Pismene ponudbe pošljite v 8 dneh na naslov

Kolinska tovarna hranil, Ljubljana.

9707

Upravni odbor Veletrgovskega podjetja

TEHNOBOR - Koper

razglašja prosto delovno mesto

administratorke

POGOJI:

1. Srednja strokovna izobrazba.
2. Obvladanje strojepisja.
3. Delovno razmerje se sklene za določen čas 5 mesecev po opravljenem poskusnem delu.
4. Osební dohodek je po pravilniku o delitvi čistega dohodka in osebníh dohodkov.
5. Stanovanje ni zagotovljeno.
6. Nastop službe 1. decembra 1965.
7. Razglas velja 15 dni po objavi.

Pismene vloge pošljite na naslov: »TEHNOBOR«, Koper.

9702

RAZPISNA KOMISIJA

Doma VISOKE ŠOLE ZA POLITIČNE VEDE v Ljubljani

razpisuje
prsto delovno mesto

UPRAVNIKA

Pogoji: kandidat mora biti visoko kvalificiran gostinski delavec z 10-letno delovno prakso — ali mora imeti višjo strokovno izobrazbo in 5-letno prakso na podobnih delovnih mestih.

Kandidati za razpisano delovno mesto naj pošljejo ponudbe z življenjepisom, opisom dosedanjih zaposlitv, potrebnimi dokumenti, s katerimi bodo dokazovali dosedanje zaposlitve in strokovnost, razpisni komisiji Doma Visoke šole za politične vede v Ljubljani, Titova 102, v 15 dneh po objavi razpisa.

9669

V SLUŽBO
SPREJMEMO
TAKOJ

2 MESARSKA POMOČNIKA

samska — z urejeno
vojaščno.
Po možnosti šofer ama-
ter.

»MESOPROMET«

Medvode 9692

Sprejemmo
UPOKOJENCA

za nekajmesečno delo
v računovodstvu
(samostojen računovod-
ja — kontni plan).

Interesenti naj se zgledajo
v upravi Kulturno-prosvet-
nega zavoda Prosvetni ser-
vis, Ljubljana, Miklošičeva
7-I.

9688

AVTO-MOTO
DRUŠTVO
POSTOJNA

proda
na JAVNI DRAŽBI

OSEBNI AVTO
znamke zastava 750
v dobrem stanju
MOTORSKO KOLO
znamke Puch SGS 250 ccm
v zelo dobrem stanju
DIRKALNO MOTORSKO
KOLO

specialka TOMOS D5
50 ccm
zelo malo rabljeno

Licitacija bo dne 24. no-
vembra 1965 ob 9. uri za
družbeni sektor, za zasebni
sektor ob 10. uri v Po-
stojni, Tržaška cesta 22. —

Ogled vozil je možen 22.
in 23. XI. 1965 od 10. do
12. ure.

9695

INDUSTRIJA SATOVA

BEOGRAD - ZEMUN

Cara Dušana štev. 264

IZDELUJE

BUDILKE VSEH VRST, OSTALE URE IN
VODOMERE VSEH PRIKLJUČKOV IN
DIMENZIJ.

ZA SVOJE IZDELKE DAJE INSA ENO-
LETNO PISMENO GARANCIJO.

POTREBUJEMO V NAJEM GARAŽO

ZA 8 DO 10 VOZIL

ZA TOVARNA IN OSEBNA VOZILA

PONUDBE POSLJITE NA NASLOV:

AUTO MOTOR STROJ

PREDSTAVNIŠTVO LJUBLJANA -

LUIZE PESJAKOVE BB - TEL. 311-845.

9681

KOVINSKA INDUSTRIJA IG PRI LJUBLJANI

razpisuje
prsto delovno mesto:

1. ŠEFA LAKIRNICE
2. VEČ KV ROČNIH ORODJARJEV
IN STRUGARJEV

Pod 1. avtolakar s prakso v lakiranju serijske
proizvodnje embalažne industrije.

Ponudbe pošljite upravi delovne organizacije
v 15 dneh od dneva objave.

9657

Obveščamo vse poslovne prijatelje,

da bo naše podjetje od 15. nov. t. l.
poslovalo v novi poslovni stavbi
na Miklošičevi cesti 5.

Redni delovni čas je dnevno od 7. do 14.15 in
ob sobotah od 7. do 13.45.

Priporočamo se za nadaljnje sodelovanje.

UPRAVA PODJETJA

9679

VEČJE INDUSTRIJSKO PODJETJE

izšee
ZA SVOJE SKLADIŠČE V LJUBLJANI

STALNEGA AVTOPREVOZNIKA

za kosovni prevoz materiala široke potrošnje
po Sloveniji in Istri.

Mesečne količine približno 60.000 kg.

POGOJ:

registriran avtoprevoznik državnega ali za-
sebnega sektorja.

Ponudbe pošljite v oglasni oddelek pod ozna-
ko »STALNI PREVOZ«.

9637

Upravni odbor Trgovskega podjetja

PETROL

LJUBLJANA

razpisuje prosto delovno mesto

UPRAVNIKA skladišča v Postojni

Pogoji: višja strokovna izobrazba komercialne stroke
s 5-letno prakso v trgovini ali srednja strokovna
izobrazba z 8-letno prakso v trgovini ali visoko
kvalificiran delavec v trgovini z 10-letno prakso.
Družinsko stanovanje je zagotovljeno.

Kandidati naj pošljejo svoje ponudbe kadrovske
službi podjetja v 10 dneh po objavi oglasa.

9668

Komisija za delovna razmerja pri

Svetu Zavoda za stanovanjsko gospo-
darstvo in poslovne prostore, Ljubljana

razpisuje prosto delovno mesto

UPRAVNIKA STANOVANJSKIH HIŠ NA PRULAH

Pogoj: srednja izobrazba gradbene in ekonomske
stroke z nekaj prakse s področja stanovanjskega
gospodarstva.

Osební dohodki po pravilniku o delitvi osebníh do-
hodkov Zavoda. Na razpolago je službeno stanova-
nje. Razpis velja 15 dni od objave. Pismene ponudbe
sprejema tajništvo Zavoda, Ljubljana, Kersnikova
ulica 6-IV.

9640

IZVOZNO PODJETJE

SLOVENIJA-VINO

LJUBLJANA, Frankopanska 11

razpisuje
prsto delovno mesto

UPRAVNIKA

ODKUPNO PRODAJNEGA SKLADIŠČA
METLIKA

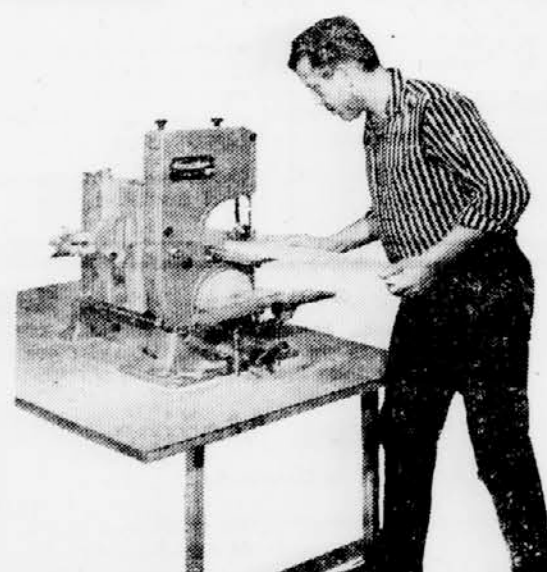
Pogoj: ustrezna strokovna izobrazba s prakso.
Osební dohodki po pravilniku o delitvi osebníh do-
hodkov. Nastop takoj ali po dogovoru. Razpis velja
do izpolnitve delovnega mesta. Pismene ponudbe
sprejema kadrovska-socialna služba podjetja.

9689

EMCO STAR

univerzalni stroj za obdelavo lesa

MAIER & CO. HALLEIN -
SALZBURG

Ali se že bavite z domačo de-
javnostjo?
Brez strokovne izobrazbe lahko
z EMCO Starom sami naredi-
te mnogo praktičnih stvari: v
kleti novo polico, v predstobi
omaro ali morda novo kuhinjsko
opremo in jedilni kot-
loin, jedilnico itd.

EMCO STAR

lahko uporabite za 16 različnih
operacij.

In sicer za krožno žaganje,
tržno žaganje, rezljanje in
šiljasto žaganje, trčno in plo-
skovno brušenje, frezanje, zlebi-
ljenje, utorjenje, rogljenje,
strušenje, vrtnje, brušenje
orodja, poliranje, tanjenje in
skobljanje.

Prav gotovo bi radi kaj več
vedeli o stroju EMCO STAR.

TVRDKA

in opreme.

MAIER & Co

razstavlja svoje izdelke na 6.
mednarodnem sejmu pohištva
na Gospodarskem razstavišču v
Ljubljani od 12. do 21. 11. 65.

Generalni zastopnik za SFRJ

HERMES

Ljubljana, Mestni trg 25, tel.

312-954.

predstavnstva:

Zagreb, Draškovičeva 35,

26.

Sarajevo, Vase Miskina 4/1,

Skopje, Ivo Lola Ribara 23.

9574

Beograd, Proleterskih brigada

AUDIOVISION

TRST, Via Tarabochia 10

SUPERAVTOMATIČNI PRALNI STROJI VSEH ZNAMK

SAMO ZADNJI MODELI — NOVE IZVEDBE

Plačate lahko s kakršnokoli valuto!

Devizni račun št. 3327/6 pri CASSA DI RISPARMIO
TRIESTE

VSE POTREBNE LJSTINE ZA IZVOZ PRISKREBIMO,
NUDIMO TEHNIČNO POMOČ IN GARANCIJO

POPRAVEK — V oglasu »AUDIOVISION«, Trst, Via
Tarabochia 10, objavljenem 6. t. m., je bil napačno ob-
javljen devizni račun — pravilno besedilo deviznega
računa je štev. 3327/6 pri CASSA DI RISPARMIO,
TRIESTE.

OBIŠČITE

mednarodni sejem pohištva in opreme za industrijo pohištva

od 13. do 21. 11. na GOSPODARSKEM
RAZSTAVIŠČU v Ljubljani.

Na tem specializiranem sejmu bo velika
izbira modernega pohištva, lesne galanterije,
opreme za pohištveno industrijo in repro-
dukcijski material.

Sejem bo odprt vsak dan od 10. do 19. ure.

30 % popust na železnici.

TEHNOGRADNJE

PODJETJE ZA INŽENIRSKO

TEHNIČNE GRADNJE

MARIBOR, LAVRICEVA ULICA 3

razpisuje
prsto delovno mesto

NADZORNIKA VAJENCEV

(moški)

POGOJ: srednja šola z ustrezno pedagoško
prakso.

Osební dohodki so za posamezna delovna mesta do-
ločeni v Pravilniku o delitvi sredstev za osebne do-
hodke.

Prijave sprejema podpisana komisija do 30. 11. 1965.
Komisija za kadre in štipendije podjetja
za inženirsko tehnične gradnje
»TEHNOGRADNJE« Maribor

9723

ŽIČNICA

podjetje za izdelavo lesno-obdelovalnih
strojev in strojnih naprav
LJUBLJANA, Tržaška 49

na podlagi objavljenega razpisa
sprejme

STROJNEGA INŽENIRJA

za delovno mesto »SEFA PRODAJE« strojev
in strojne opreme v podjetju in na terenu.

POGOJI: strojni inženir ali inženir lesne stro-
ke, ki ima veselje do tega dela, in drugi inte-
resenti, ki menijo, da bi z uspehom oprav-
ljali to službo.

Pismene ponudbe sprejema kadrovska služba pod-
jetja do 25. novembra 1965.

9670

Komisija za sklepanje in odpovedovanje de-
lovnih razmerij pri

ONKOLOŠKEM INŠTITUTU V LJUBLJANI

razpisuje
naslednja prosta delovna mesta:

6 MEDICINSKIH SESTER

za delo sobnih sester v bolnišnični oddelku

Pogoji za sprejem: ustrezna strokovna izob-
razba in veselje do dela pri bolnikih.

Nastop službe po dogovoru. Osební dohodki po pra-
vilniku o delitvi osebníh dohodkov v Onkološkem
inštitutu.

Stanovanja niso zagotovljena.
Kandidati naj vložijo pismene ponudbe za sprejem
v službo z navedbo dosedanjih zaposlitev.

Ponudbe, kolkovane z državnim kolikom za 50 din,
vložite pri kadrovske službi inštituta, kjer dobite
tudi potrebne informacije.

9633

Nenadoma nas je zapustil v 74. letu starosti moj
mož, ata, stari ata, brat in stric

Anton Šebenik

Kališnikov ata

Pogreb bo v ponedeljek, 15. novembra 1965, ob 16. uri
izpred viškega pokopališča. Do pogreba leži na
domu Tržaška cesta 315.

Zalujoči:

žena Frančiška, sinova Tone in Franci, hčere Minka,
Ani, Francka, Rozi, Milka in Joži z družinami,
hčerka Elizabeta, brat Franc in sestra Marija in
Frančiška ter drugo sorodstvo.

Ljubljana, Dobrova, Tomačevce, Celje, Ribnica,
Brazilijska, 13. novembra 1965

Sporočamo žalostno vest, da je umrla naša draga
mama

Frančiška Jesih

roj. ŠVIGELJ

Pogreb bo v ponedeljek, 15. novembra 1965, ob 14.45
izpred hiše žalosti Dobrunje 103 na pokopališču v
Sostro.

Zalujoči:

sin Jakob, hčerka Angela ter drugo sorodstvo

Ljubljana, 13. novembra 1965

V tihi žalosti smo dne 11. 11. 1965 pokopali ljubega
moža in očeta

Franca Kristana

v. p. kontrolorja v pokoju

Zalujoči:

žena Tončka in otroci z družinami

Vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti in
številnim darovalcem cvetja — iskrena hvala!

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše ljube mame

Marije Kobal

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremenili na
njeni zadnji poti, jo obsuli s cvetjem, nam izrazili
pismeno ali ustno sožalje. Posebej se zahvaljujemo
tovarišici dr. Bračkovi, ki nam je mamo tako dolgo
ohranjevala med nami, govornikoma na domu in ob
grobu tovarišici Mimi Majnik in Veri Čepin za glo-
bokoto čutečo besedo, godbi, pevcom ter vsem, ki so
nudiili pomoč ob uri bridke izgube. Vsem naša topila
zahvala.

HCERKI IN SINOVA

Škofja Loka, 9. novembra 1965

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega draga

Zvonka Ermenca

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, znan-
cem in prijateljem, ki so nam izrekli sožalje, ga
obsuli s cvetjem in ga spremenili v mnogo prerani
grob. Iskrena zahvala učitelstvu in učencem iz
osnovne šole v Ljubnem, kolektivni zavoda za gluho
mladino iz Portoroža, vsem govornikom za ganilne
besede. Hvala vsem.

Krajčevci in Ermenčevi.

Ljubljana, 13. novembra 1965

ZAHVALA

Ob izgubi moje dobre mame

Alojzije Jesih

ROJ. STRUKELJ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste mi nudili oporo
in mi pomagali v najbolj žalostnih urah. Hvala
kolektivni krm. zdravilišča Fr. Rozman in Miad.
okrevališča v Gozd Martuljku, ki so počastili njen
spomin in domačinom na Rakeku, ki so jo v tako
lepem številu pospremili k večnemu počitku. Hvala
za izrečeno sožalja in darovane vence ter šopke
cvetja.

Hčerka Slavka v imenu sorodnikov.

Rakek, 11. novembra 1965.

ZAHVALA

Ob nenadni in bridki izgubi našega najdražjega
moža, očeta in brata

Cirila Tominca

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami soču-
stvovali. Hvala vsem, ki so pismeno ali ustno po-
častili zadnji spomin našega draga pokojnika.

Zalujoči: Tominčevi

POSREJUEMO

prodajo
poškodovanih osebnih
avtomobilov:

- volkswagen 1200
- renault R-4
- zastava 600
- 2 zastavi 750

Vse informacije daje in
sprejema ponudbe Zavaro-
valnica Ljubljana, Miklo-
sičeva 10, do 11. ure dne
19. novembra 1965. 9667

KOLINSKA
TOVARNA HRANIL
LJUBLJANA
Šmartinska c. 30

kupi

prenosni
transportni
trak

dolžine 5 do 7 metrov

Pismene ponudbe pošljite
na naslov podjetja. 9708

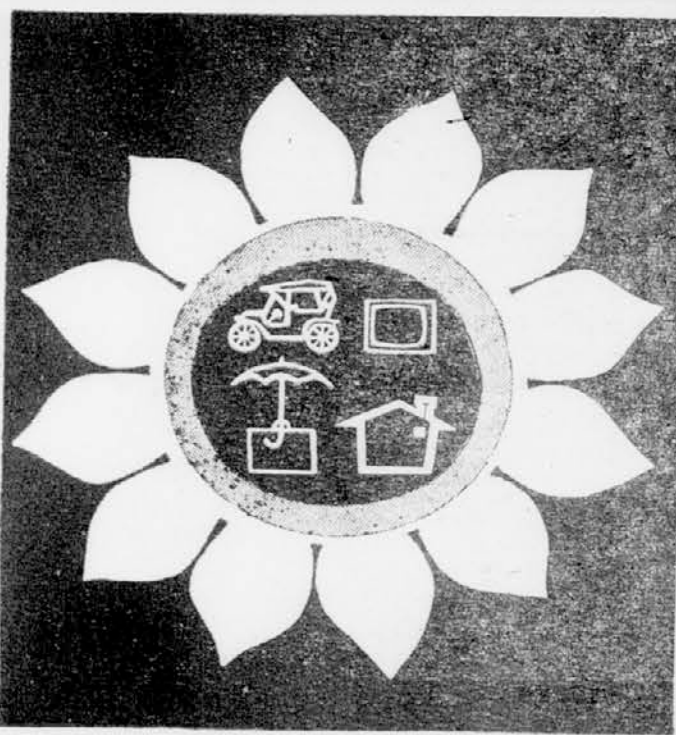
Podjetje
VESNA FILM

razpisuje
delovno mesto
SKLADIŠČNIKA
reklamnega materiala

Pogoji: srednja šolska
oz. strokovna izobrazba,
urejena vojaščina.

K sodelovanju vabimo lju-
bitelje filma. Nastop služ-
be takoj ali po dogovoru.
Osebnih dohodkov po pravil-
niku o delitvi osebnih do-
hodkov. Pismene vloge
sprejema tajništvo podjet-
ja do 25. nov. 1965. 9671

Komunalna banka Ljubljana

Nagradno žrebanje

ZA VLAGATELJE, KI IMAJO VLOŽENIH NAJMANJ 200.000 DINARJEV
NA ODPOVEDNI ROK NAD 1 LETO:

Zastava 1300, Zastava 750, ročna motorna kosilnica, 12 garnitur jedinega
pribora, 10 nagrad po 30.000 din za nakup pohištva po izbiri.

ZA VLAGATELJE, KI IMAJO VLOŽENIH NAJMANJ 50.000 DINARJEV
NA ODPOVEDNI ROK NAD 1 LETO:

Hladilnik »Eke« 1301, pralni stroj »Gorenje«, 5 mikserjev, 5 sesalcev za prah,
100 gramofonov, 3 filmske kamere.

Razpis velja do 31. decembra 1965.

Vloge sprejemajo poslovne enote KOMUNALNE BANKE LJUBLJANA

V Ljubljani: Osrednja poslovna enota Šubičeva 2; Mestna hranilnica Ljubljan-
ska, Copova 3; Bežigrad, Titova 55; Moste, Vide Pregarčeve 8; Stara Ljubljana,
Mestni trg 16; Siška, Celovška 99; Vič, Tržaška 36.

Izven Ljubljane: Ornomelj, Domžale, Grosuplje, Kočevje, Litija, Logatec,
Medvode, Rakek, Ribnica, Vrhnika, Zagorje.

Po kratki in mučni bolezni nam je umrl naš dragi mož, oče, brat,
tast, dedek, stric, svak in zet

FRANC SAX

uslužbenec »Dinosa«

Pogreb bo v ponedeljek, 15. novembra 1965, ob 14. uri
iz Frančiškove mrliške vežice na Žalah.

Zalujoči:

žena Fani, hčerka Slavka, zet Vinko, vnuki Vojko in Mateja,
brat Jože z ženo Lojzko, nečakinja Breda z družino
in drugo sorodstvo.

Ljubljana, Ornomelj, Koper, 13. novembra 1965.

ZAHVALA

Ob prerani in bridki izgubi našega nadvse ljubljeneža moža, dobrega očeta,
dedka, brata in strica

KARLA MERCINA

uslužbenca ST Trbovlje

se iskreno zahvaljujemo njegovim sodelavcem, ki so mu v tragičnih trenutkih
nudiili pomoč. Očnem se zahvaljujemo dr. Kastelcu in dr. Škerbič-Keršaj-
novi, ki sta nam skušala rešiti draga očeta. Priščno se zahvaljujemo vsem,
ki so v bridkih trenutkih sočustvovali z nami in nam nudili pomoč. Najlepša
hvala govornikoma za poslovlilne besede, pevskemu društvu »Zarja« in Delavski
godbi, darovalcem številnih vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremenili v
njegov prerani zadnji dom. Lepa hvala vsem za izrečeno sožalje.

Zalujoča žena Francka, sinova Milan, Janez z ženo, hčerka Dragica
z možem in vnukom Saškom ter drugo sorodstvo.

Trbovlje, Zgornji Kašelj, Ljubljana, Borovnica, 13. novembra 1965.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega ljubega moža, očka, brata, strica in svaka

FRANCA NOVLJANA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem,
ki so ga tako številno spremenili na njegovi zadnji poti.

Upravi Agrokombinata »EMONA« — Zalog, arkadam št. I in II se
zahvaljujemo za darovane vence. Posebno zahvalo izrekam g. zdrav-
nikom in strožnemu osebju Otolškega oddelka splošne bolnice,
č. duhovščini in vsem, ki so na kakršnikoli način počastili njegov
spomin.

Zalujoča žena in sinko.

Komisija za sprejem in
odpust pri Gostinskem
podjetju

»ZELENICA« — Tržič
razpisuje
prosta delovna mesta
za:

kvalificiranega
kuharja (-ico) z vsaj pet-
letno prakso v hotelu ali
večji restavraciji
kvalificiranega restavracij-
skega slaščičarja (-ko)
z vsaj petletno prakso v
hotelu ali večji restavraciji
kvalificiranega
natakarja (-ico) z gostin-
sko šolo in prakso.
Samska stanovanja zago-
tovljena. Razpis velja do
zasedbe del. mest. 9704

Podjetje
PLANICA ŠPORT
Ljubljana, Vižmarje 168

odproda
odvisna osnovna
sredstva:

8 šivalnih strojev
veliko verižno gozdno žago
na el. motor
elektromotor
kompresor
4 pisalne stroje
moped
kolo

Prodaja navedenega se za-
čne dne 17. 11. 1965 od 7.
do 11. ure za socialistični
sektor, po 11. uri tudi za
zasebni sektor.

Interesenti naj se zgleda
na sedežu podjetja. 9700

Kadrovska komisija
SGP »PIONIR« —
NOVO MESTO
GRADBIŠČE
LJUBLJANA

razpisuje
delovno mesto

KURJAČA
v stolpnici S-1

za delo do treh mesecev.
(Po vselitvi objekta mož-
nost nadaljnje zaposlitve).
Interesenti naj se zgleda
v upravi gradbišča Ljub-
ljana, Partizanska 19 (Mo-
ste). 9701

TOVARNA
TEOL
LJUBLJANA, Zaloška 54

prodaja:

TOVARNI AVTOMOBIL
TAM PIONIR 3-tonski

FIAT CAMPAGNOLA
JEEP, predelan

NADOMESTNE DELE
neuporabnega
osebnega avtomobila
fiat 1400 B

(motor, sedeži, žarometi
in drugo)

Ogled: Zaloška cesta 54
dne 15. in 16. 11. 1965 od
9. do 12. ure. 9696

Vsem znancem, prijateljem in sorodnikom sporo-
čamo žalostno vest, da nas je nenadoma za vedno
zapustil naš dragi brat, svak in stric

Ivan Mak

dolgoletni župnik v Breznu ob Dravi

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, 16. no-
vembra 1965, ob 10. uri na pokopališču v Breznu
ob Dravi.

Zalujoči brat Tonči z ženo Malčko, svak Anton
Videčnik z družino, nečakinje Tončka, Ada, Marica
z družinami in drugo sorodstvo.

Brezno, Maribor, Celje, Piran in Beograd.

ZAHVALA

Za prisrčna ustna in pismeno izražena sožalja ob
prezgodnji izgubi našega plemenitega moža, nečaka,
bratranca, strica in svaka

Francija Bradeška

se od sra zahvaljujemo vsem, ki so pokojnika
spremili na poslednji poti. Prisrčna hvala dr. Ko-
gju in zdravstvenemu osebju zdravilišča Golinik.
Iskrena hvala PTT podjetju v Ljubljani, delovni TT
enoti Ljubljana, Delovni PTT enoti Ljubljana, 1,
PTT godbi, pevskemu zboru ter govorniku tov. Do-
lencu, Enaka hvala godbi Vrhnika ter siskikalnim
podružnicam, kolektivom, množičnim organizaci-
jam, prijateljem in znancem za prekrasno cvetje.
Prijateljem lepa hvala za naklonenost.
Vsem in vsakemu še enkrat — prisrčna hvala!

Globoko žalujoča žena in sorodstvo.

Vrhnika, 9. novembra 1965.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega očka

Justina Levičarja

se iskreno zahvaljujemo vsem svojcem, prijateljem,
in znancem, vsem ki so nam izrekli sožalje, z nami
sočustvovali in darovali cvetja.

Prisrčna hvala tudi organizaciji ZP Zelena Jama,
govornikom in pevcom.
Prav tako razrednikom in učencem 4. in 6. razreda
iz šole Vide Pregarac in vsem, ki ste ga spremenili na
njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala tudi zdravniku dr. Parnoviču in
sestram ter zdravnikom in strožnemu osebju infek-
cijske in nevrološke klinike in še drugim.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

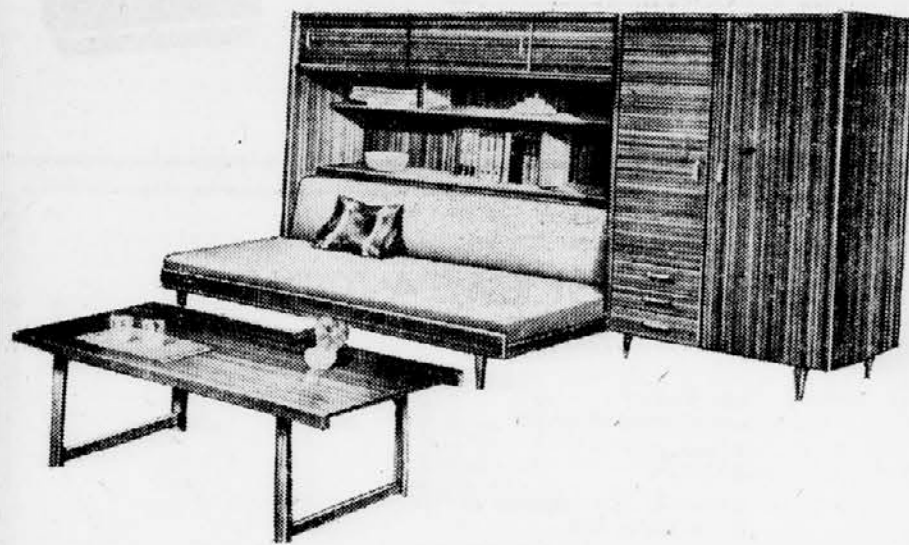
Zalujoča žena in hčerka in drugo sorodstvo.

Ljubljana, 9. novembra 1965.

ŠIPAD

PREDUZEČE ZA IZVOZ — UVOZ
I UNUTRAŠNJI PROMET
DRVETOM I PROIZVODIMA OD DRVETA
SARAJEVO

ima v svojih prodajalnah in skladiščih v Jugoslaviji:

- pohištvo, kosovno in v garniturah
- pohištvo za opremo pisarn
- pohištvo za opremo sol
- pohištvo za hotele in notranjo opremo
- projektira, izvaja in opremlja montažne hiše
- sklepa pogodbe in odposilja mizarske izdelke po JUS in po spe-
cialnih naročilih
- ima v zalogi vse vrste lesenih plošč in furnirjev, gradbene
obloge in embalažo iz lesa po JUS in po posebnih naročilih.

PRODAJALNI NA OBMOČJU SLOVENIJE:

CELJE, STEFANOVA 1
KRANJ, TRG JLA 4

PREDSTAVNIŠTVO:

BEOGRAD, Trg Bratstva jedinstva 5

ZAGREB, Braće Kavurića 18

RIJEKA, Žrtava fašizma 18

(Pomorsko-povjesni muzej, prtiljeje)

9572

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja
pri trgovskem podjetju

MERKUR V MARIBORU

razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA
PODJETJA

Pogoji so naslednji:

1. visoka šola s 3-letno prakso na vodilnih
delovnih mestih v podobnih delovnih orga-
nizacijah.
2. višja šola ekonomske smeri s 5-letno prakso
na vodilnih delovnih mestih v podobnih
delovnih organizacijah.

Ponudbe z življenjepisom, dokazili o izobrazbi in do-
sedanjih zaposlitvah pošljite komisiji za razpis
delovnega mesta direktorja pri trgovskem podjetju
MERKUR v Mariboru, Vetrinjska ulica 11, do 30. no-
vembra 1965. 9665

slovenija avto

OBRAT SERVISOV LJUBLJANA

OBVESTILO CENJENIM STRANKAM!

Uvozili smo večje količine zavornih čeljusti
za vozila ZASTAVA 750 in vložke za disk zavore
za vozila ZASTAVA 1300, vse originalni izdelki
»SASBRE«, po zelo ugodnih cenah.

V vseh naših servisih lahko v najkrajšem
času zamenjate zavorne čeljusti ter si s tem
zagotovite varno vožnjo.

Hkrati obveščamo cenjene stranke, da v na-
šem servisu ZASTAVA VIC — Tržaška 133
uravnotežimo kolesa za vse vrste osebnih vo-
zil. Uravnoteženje koles je posebno priporoč-
ljivo za hitrejša vozila, kar omogoča varno in
predvsem prijetno vožnjo.

Cenjenim strankam se priporočamo!

9662

Po dolgem bolehanju je
umrl član našega društva

Ivan Mak

župnik
v Breznu ob Dravi

Pogreb bo v torek, 16. no-
vembra 1965, ob 10. uri na
župnijsko pokopališče.

Zvestega člana bomo ohrani-
li v trajnem spominu!

Cirilmetodijsko društvo
katoliških duhovnikov
SRS

Ljubljana, 13. nov. 1965

GLASBENO
NARODOPISNI
INŠTITUT

V LJUBLJANI

Wolfova ulica 8-II

prodaja najugodnejše-
mu ponudniku

magnetofon
znamke »Grundig« T 9
(stara smer)

kino snemalno kamero
»Admiral« 16 mm

glačevalce z gramofonom
25-valni »Iskra«
radijski sprejemnik
»Orion« z gramofonom
(star)

Ogled vsak dan dopoldne
med uradnimi urami.

9716

ZAHVALA

Vsem duhovnikom, sorodnikom, pevcom ter vsem
drugim prijateljem in znancem, ki so kakorkoli
pripomogli k tako lepemu zadnjemu sloveu

Franca Možine

iz Dobrave

izrekamo prisrčno zahvalo.

V globoki žalosti:

žena Marija, hči Marija ter sinovi Mirko, Franc,
Slavko, Vinko in Ivo

SMUČINE NA PLAZU

14. Tine, Janez in Milan so se za hip stisnili pod skrivenčen borovec, da bi si oddahnili. »Upam, da jih Brane lahko kroti sam v bivaku,« je zagodrnjal Tine. »Da jih le ne bi začelo zebsti, potem si ne bo mogel sam pomagati.«

Nenadoma je Janez prijel palice in stekel nekaj korakov proč. Ustavil se je, ogledoval borovec, pod katerim so počivali, stopil korak vstran, se korak nazaj in spet ogledoval borovec...

»Menda se mu ni zmešalo od vetra in od skrbi?« se je čudil Milan.

Potem je Janez poskočil, kot bi ga pičila osa, in se v imenitnem tekaškem koraku pognal nazaj do borovca.

»Fantje,« je zaklical, »fantje, na pravi poti smo!«

»Kako pa to veš?« ga je nezaupljivo vprašal Milan. Milan je pač od nekdaj nezaupljiv.

»Spominjam se tega borovca. Ko smo šli sem, sem ga med potjo ogledoval. Padel mi je v oči s svojo čudno obliko. Ali ni natančno tak, kakor bi

nekdo samo na eno stran odprl dežnik, razumes, kakor polovični dežnik!«

»Kakšen polovični dežnik — kako prideš zdaj na dežnik? Pa se mu je res zmešalo,« je godrnjal Tine. »No, če smo res na pravi poti, tem bolje. Zdjaj pa naprej!«

In spet so se napotili v metež, ampak se preden so napravili deset korakov, je Tine zavpil: »Luč! Luč vidim! Pogledajte, luč!«

Piše R. K. — Riše S. V.

PIERRE NORD

TAJNA VOJNA V MARSEILLU

(4. nadaljevanje)

Spominjal se je dolgega mračnega hodnika v dvomotornem letalu Hudson 1, kjer je pripovedoval šaljive zgodbe, samo da Dubois ne bi preveč mislil na svoj prvi skok s padalom. Spominjal se je veselega obraza abbeja Baudouina. Spominjal se je odločnega in okroglega obraza izkušenega Dubois. No, Dubois je bil nekoliko živčen. Duchesnovim šaljivim zgodbam se je naglo, kratko in zadahano smejal.

Kdaj pa kdaj se je spredaj prikazal mehanik: »Hello!« in preizkusil benzične črpalke, pritisk olja ali pa kaj drugega. Skozi priprta vrata so videli prvo kabino, kjer se je radiotelegrafist pogovarjal z Alžirom, nekaj dlje pa pilotov sedež, na katerem so videli le velik, nepremičen, naprej nagnjen hrbet.

Natanko ob določenem času, ob 23. uri, so trije Francozi, ki so gledali skozi lino, opazili na zemlji mežikajočo svetlobo. Z zemlje so jim oddali v Morsovi abecedi dogovorjeni znak: pika, črta, pika — črta R.

To bo zate,« je Baudouin rekel Duboisu.

Noč je bila čudovita, temna in mirna, za nekatere tudi prijetna. Letalo se je v lokih spuščalo proti zemlji. Polagoma so razločili podrobnosti: rjave madeže gozdov ter bleščeče se in mltne črte rek in cest.

Pojavil se je mehanik in rekel: »Hello, sir!« Njegov glas je bil spodbuden in prijeten. Baudouin je prijel Dubois za ramo. »Približno petsto metrov,« je rekel. »Zdjaj bo pravi trenutek. Pritrdil bom tvojo vrvice. Ko bom ukazal, ti kar skoči!«

Tudi letalo je oddalo dogovorjeni znak v Morsovi abecedi: črka K. To naj bi možem spodaj povedalo, da imajo štiriindvajset možnosti od petindvajsetih (ker ima abeceda pač petindvajset črk), da nimajo opraviti s kakšnim nemškim letalom, ki bi opazilo svetlobni znak in se skušalo »pogovarjati« z njimi. Takoj nato so se dolgi prižigali tri luči, med katerimi je bilo štiristo metrov prostora za doskok.

Baudouin je prijel vrvi, ki je visela od padala pod Duboisovo zadnjico, ter pritrdil zaponko na kavelj pri vratih. Potem je umaknil roko z Duboisove rame. Za nič na svetu ga ne bi hotel poriniti v prazno. »Zabavno, kajne?« je rekel Dubois, samo da bi nekaj rekel.

»Zdjaj se boš res zabaval,« ga je dopolnil Duchesne. »Samo pomisli, koliko plačal v luno parku, da se voziš z vrtiljakom! Boš se videl. Ko se boš navadil, ne boš mogel živeti brez tega. Vsako nedeljo...«

Nične ga ni poslušal. Vendar pa je šlo za to, da je prekinil mučni molk, ki ga hrup letalskih motorjev ni prav nič zmanjšal.

»Zdjaj! Skoči, starle!« je rekel Baudouin.

Dubois je nagnil glavo naprej in odskočil. Se preden je Baudouin izgovoril zadnjo besedo, Polastila se ga je noč.

»Hello!« se je spet oglašil mehanik. Vi-deti je bil zadovoljen.

»Tite,« je rekel Duchesne, »imajo dokaj majhen besedni zaklad. Na srečo ga znajo dobro uporabljati.«

Letalo se je naglo dvigalo. Kmalu je bilo Duboisovo doskokišče veliko kot poštna znamka.

»Dober človek, tale Dubois,« je rekel Duchesne.

»Zelo dober,« je pritrdil Baudouin.

»Dobro smo se razumeli.«

»Da bi le še dolgo bilo tako.«

Potem sta obmolnila.

x x x

Na robu doline reke Rhône se je letalo kar na lepem znašlo v morju svinečno sivih oblakov, ki so se počasi premikali. Pod oblaki je pridružen in brez prestanka divjala nevihta. Meteorologi niso bili napovedali le sredozemske nevihte, ki naj bi prav tako hitro odnehala, kakor se je razvijala. Toda čas in bencin sta bila padalcem in posadki strogo omerjena.

»Doil na zemlji mora biti kar slabo vreme,« je rekel Baudouin, ki je od mornarskih prednikov podedoval skromnost pri ocenjevanju vremena.

»Kaj pa govoriš?« je vzkliknil Duchesne. »Vihar divjal! Misliš, da se bo videlo doskokišče?«

»Vse je odvisno od stropa. Samo...«

»Kaj pa govoriš?«

»Hm...«

»Na dan z besedo!«

»Hočem ti povedati,« je v zadregi rekel Baudouin, »da se boš spustil na zemljo z nekakšnim dežnikom.«

»Phai! Saj se ne bo obrnil...«

Spet je zavladala tišina, vendar drugačnaka kot prej. Minilo je nekaj težkih minut. Duchesne so pričakovali na majhnem travniku ob cesti drugacega reda, ki se je vijugala skozi gozd severno od Brignole.

Letalo je letelo skozi temo in nevihto, zanesalo in premetavalo ga je kot dola na razburkanem morju. Čeprav sta motorja delovala s polnim plinom, je bil njun ropot vendarle sliškejši od divjanja nevihte. Vmesna vrata so se odprla.

»Hello!« je rekel mehanik.

»Tokrat pomeni: vstanite, da se pogovorimo!« Nobenega dvoma ni o tem,« je dejal Duchesne.

Francoza sta vstala in odšla v radiotelegrafistovo kabino. Sedla sta za mizico, kjer so bili zemljevidi. Operater ju je pogledal z brezizraznimi očmi.

»Alžir dobil novice od Zastrupitve,« je rekel. »Zastrupitve« je bilo tajno ime za Duboisov teren.

»Anglež je govoril zelo dobro francosko, vendar iz poklicne navade v telegrafskem stilu.«

»Vaš tovariš O.K. je nadaljeval,« je dejal Ožužev sporoča vihar. »Ožužev« se je imenoval Duchesnov teren.

Nekaj trenutkov je molčal, potem pa je z brado pokazal na nepremični pilotov hrbet, kar je pomenilo, da bo zdaj spregovoril v njegovem imenu. V Angliji je prvi pilot gospodar v letalu.

Vrtimo globus

MOSKVA — V Moskvi bodo obnovili spomenik, postavljen leta 1830 v spomin na junstvo ruskih vojakov v domovinski vojni leta 1812. Nacrte za spomenik, visok 30 m, bo pripravil sovjetski arhitekt Vladimir Gelfrajn.

CAPE KENNEDY — V decembru bodo Američani izstrelili dve vesoljski ladji, in sicer v kabini »Gemini 7« dne 4. decembra astronavta Franka Borman in Jamesa Lovella, ki bosta na krožni poti stiri najst dni. Devet dni kasneje se jima bosta pridružila astronavta Walter Schirra in Thomas Stafford v kabini »Gemini 6«. V nartu je vesoljski sestanek, t.j. zblizanje kabini na kakih 30 cm. »Gemini 6« naj bi ostal na krožni poti samo dva dni.

BERLIN — Na dražbi so prodali rokokopis Beechthovne »Kreutzerjeve sonate«. Kupec iz Hamburga je plačal zanj 25.800 do. Jarjev. Slovit skladbo za violino in klavir so prvič izvedli leta 1803, na violino je igral Beethoven.

AMSTERDAM — Na tiskovni konferenci v Amsterdamu so pokazali diamant, ki tehtja 33 gramov in je vreden nad 270.000 dolarjev. Skupina raziskovalcev ga je našla pred dvema mesecema v srednjem delu Bornea. Ta diamant je največji, kar so jih našli v minulih dvajsetih letih. Dali so mu ime »Tri nadnaravne sile«.

PLOVDIV — Blizu Plovdive v južni Bolgariji so odkrili prazgodovinsko naselje. Arheologi sodijo, da so v njem živeli ljudje pred 7.000 leti. Izkopali so štiri žitne shrambe, žrnjice, posodo za mesenje testa, kamnite sekire in tudi kamnite kroglice, ki so bile neke vrste strelivo.

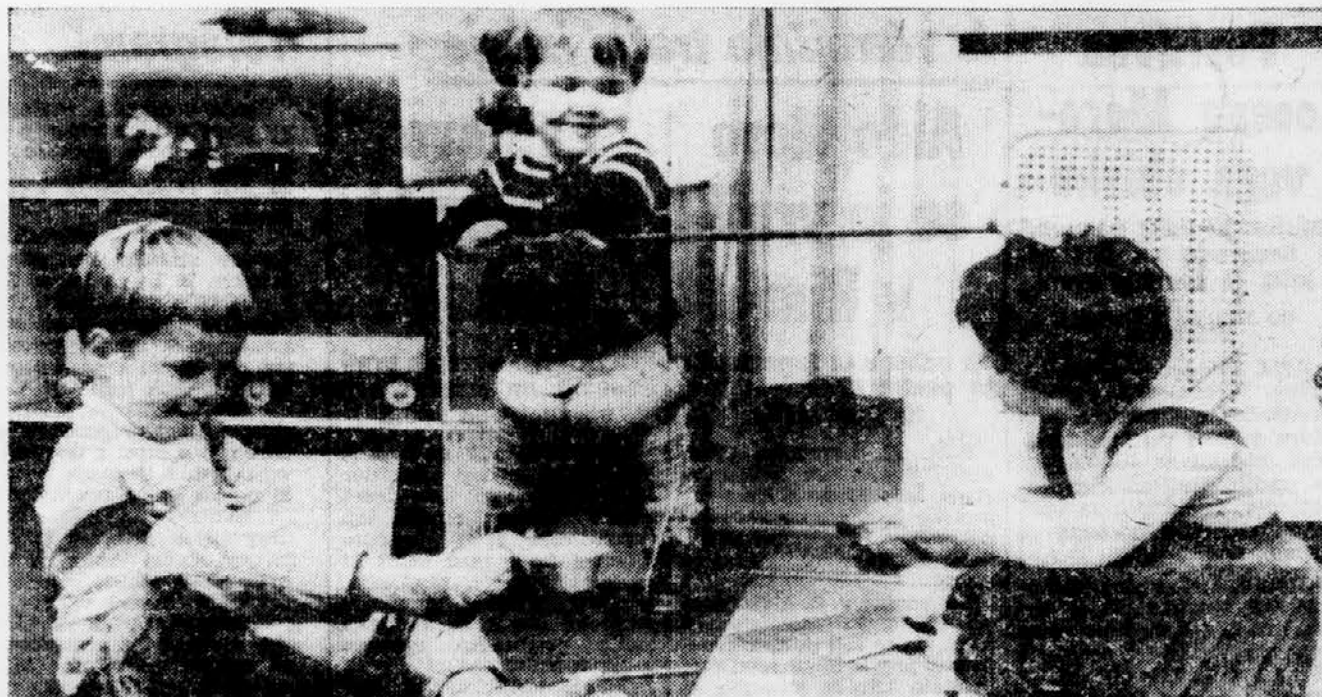
MANAGUA — Po nekaterih znamenjih sodi geološka služba, da bo po več letih ponovno začel bruhati vulkanski oginjenik medalec od nikaragviskega glavnega mesta. Ognjeniško žrelo se je že do roba napolnilo z lavo, ki se lahko vsak hip razlije po pobojih. V tem primeru bi bilo neposredno ogroženo bližnje mesto Masaya z 20.000 prebivalci.

RIO DE JANEIRO — V minulem tednu je bila v Braziliji tropiska vročina. Zaradi dehidracije je umrlo okoli 120 otrok, katerih organizem je visoka zunanja temperatura vzela potrebno vodo.

BUKAREŠTA — Do konca leta 1970 bodo romunske ladjedelnice zgradile za Sovjetsko zvezo 22 ladij (po 3.700 BRT) za prevoz gradbenega lesa in 26 ladij (po 5.000 BRT) za rečni promet. Na Donavi od Turnu Severina do Galica ima Romunija več ladjedelnice, v glavnem takih za ladje do 10.000 BRT.

STOCKHOLM — Švedska policija opozarja prebivalstvo na nevarnost nemškega žganja, ki so ga tiho tapeli pripeljali v posodah za pralne praške. V teh posodah so našli ostank pralnih sredstev, ki raztopljena v alkoholu razkrajajo želodčne stene.

NEW YORK — Ze 180 skokov s padalom ima za seboj 23-letni American Frederick Rinke. Na predavanju je hotel poslušalcem nazorno pokazati, kako pristane na zemlji. Stopil je na mizo, skočil in zaradi zlomljenega gležnja so ga odpeljali v bolnišnico.

CONTERGANSKI OTROSKI VRTEC — Po danskem vzoru bodo v München-Schwabingu zgradili zdravstveni in vzgojni center (skupna površina 22.000 kvadratnih metrov) za tako imenovane conterganske, t.j. tiste otroke, ki so prišli pohabljeni na svet, ker so njihove mamice jemale v prvih tednih nosečnosti škodljive pomirjevalne praške. Potrebna sredstva bodo zbrali s prostovoljnimi prispevki. Za zdaj so tam uredili otroški vrtec.

Foto: AP

Elektronski lovci na zločince

V ZDA narašča kriminal petkrat hitreje kakor prebivalstvo

PARIZ — V Saint-Louisu (Missouri) so trije vlomilci ponoči vdrli v samopostrežnico. Odložili so torbe z orožjem, nato pa skušali odpreti železno blagajno. Nenadoma so se prižigale luči. Policija je kmalu potem prišla rovarje, ki imajo na vesti tri uboje in kakih trideset vlovov. — Kako je policija vedela? Izprva je bila samo domneva, izrazil jo je upravnik, ki je že nekaj dni opazal sumljive ljudi v svoji veleblagovnici. Vse drugo je opravil veliki detektiv brez pipe in brkov, elektronski računalnik na poveljstvu mestne policije.

Ze od leta 1960 toži ameriška policija, da ima preveliko ljudi glede na množico zločinov in na zapletene preiskave v zvezi z njimi. Po nedavnih statističnih podatkih se v ZDA zvišuje število kaznivih dejanj petkrat hitreje, kriminalisti temu niso več kos, pod ključ jim uspe spraviti komaj vsakega četrtega krivca kaznivih dejanj.

»Policija ima opraviti s čedalje bolj prebrisanimi in o vseh tehničnih novostih poučenimi nasprotniki,« je pojasnil kriminolog Milton Rector. V elektronskih pripomočkih dobiva policija enakovredno orožje. Po mnenju izvedencev prinašajo te novosti v kriminalistično službo pre-

obrat, katerega pomembnost bi lahko primerjali z odkritjem prstnih odtisov.

Računalnik v hipu prebrska množico podatkov, ki jih hrani v svojem elektronskem spominu: prstne odtise, antropometrične podatke, način napada, orožne liste, prejšnja podobna kazniva dejanja itd. V eni uri lahko pregleda tri milijone prstnih odtisov; za to delo bi sto mesečencev potrebovalo dve leti.

O roparju, ki je v avgustu napadel klobučarja v Los Angelesu, so vedeli, da je imel plave lase, ostržene na krtačo, in da je v prodajalni grozil s samokresom, delno skrit v papirnati vrečki. Ta skromna dejstva so kriminalisti vložili v elek-

tronski računalnik, ki hrani 680 milijonov najrazličnejših podatkov. Uro kasneje so dobili v roke tri liste, po katerih so sklepal, da imajo opraviti s starim znancom, ki je s pasjo pištolo strahoval že celo vrsto trgovcev v mestu in okolici. Kmalu potem so ga prijeli, čez čas je priznal.

V Detroitu so uredili podatke o 3.000 nepridipravah. Policijski voz je stal na križišču dveh newyorških ulic, patrulja je bila v radijski zvezi z elektronskim računalnikom na mestnem poveljstvu, njena dva člana sta izmenoma sporočala v mikrofon registrske oznake avtomobilov, ki so peljali mimo. Nenadoma, sedem sekund po prejemu podatka, je poslal računalnik sporočilo: »Ustavi se voz QK 7554.« Dve minuti kasneje je cestna patrulja prejela avtomobilist, ki je petnajst mesecev poprej zagrešila hujišni prometni prekršek in ni plačala odmerjene globe.

E.

Za dobro voljo

»To je naš specialista. Njegova skrb so luknje v gramofonskih ploščah.«

»Sinoči sem najprej ustrelil in šele nato potegnil pištolo...«

Križanka

VODORAVNO: 1. vrsta vojaškega letala, 8. eden najpomembnejših španskih književnikov iz prejšnjega stoletja (Pedro Antonio de), 9. znanstvena postavka, 10. nikalnica, 11. vrsta radiokativnih žarkov, 14. otroško papirnato pokrivalo, 16. veletok v Sibiriji, 18. ibenova drama, 20. slovenski pesnik in pisatelj iz prejšnjega stoletja (Fran), 22. ostrice.

NAVPIČNO: 1. del parnega stroja, 2. kijejski knez, Rurikov naslednik, 3. padar, 4. znameniti italijanski renesančni stavbenik (Donato), 5. kratka ameriške zvezne države North Carolina, 6. električno nabit delek atoma, 7. nekdanji plemiški naslov, 12. sovražje, 13. abrakso država, 14. sosed Gane, 15. verski reformator v starem veku, 17. strašopusten umik, 19. dalmatinsko žensko ime, 21. kemični znak za stroncij.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. šk. 4. Ems, 7. amoniak, 9. Podest, 10. ras, 11. et. 12. Oč, 13. tor, 15. letopis, 18. Ilirija, 19. bat, 20. jak.

Pismene lisice

Po krajevnem običaju je kmet iz okolice Buenos Airesa sporočil z objavo na občinski oglasni deski, da ima naprtdaj 70 kokoši. Kmalu potem jih ni več imel. V praznem kokošnjaku so pustili talovni listek s sporočilom: »Hvala za obvestilo na črni oglasni deski. Kakor vidite, tudi lisjaki znajo brati.«

Kolesa in ljubezen

Policija v Patni (Indija) je nedavno sestavila posebno brigado, katere člani so opremljeni z bicikli, njihova naloga pa je odkrivati zaljubljenice, ki si na javnih mestih izkazujejo nežnost. Teh varuhov javne morale pa je čedalje manj. Zaljubljeni jim na vse mogoče načine uničujejo in kvarijo kolesa, tako da imajo stražniki kup težav pri opravljanju svojih poklicnih dolžnosti.

Zaslon: ženitna posredovalnica

»Ne najdem dekleta, ki bi bila dovolj velika za me,« je sporočil po britanski televiziji Londončan Alan Childs, visok nad dva metra. Kmalu po televizijski oddaji je dobil ponudbo od sto starih velikih deklet. Odgovoril je na deset pisem, čez čas se je odločil za Sandro Radcliffe, ki je le nekaj centimetrov manjša od njega.

Maščevanje

V samotni ulici londonškega predmestja je šest krepkih deklet zgrabilo dva fanta in jima s strojkopalci, da lase postrigolodolge beatlovske pričeske. Ko so dekleta zbežala, sta fanta trdila, drugo o drugem, da sta podobna pleštemu Yulu Brynnerju. Razlog za ta dekliški ukrep je prišel šele kasneje na dan. Dekleta so se maščevala, ker so fantje s takšno pričesko v malone vseh frizerskih salonih postreženi prej kakor zastopnice nežnega spola.

Zoran Jerin

66. nadaljevanje

Ko zve Metod za Tonetovo nezgodo, je ves iz sebe. Töne, Pablo in Metod so doma neločljiva trojica. Ugibamo, kaj jih je vendar tako zdelalo. Marišesa je kriv veter, ki je dni vedno dvaja zasuje gaz proti trojici, da morajo gaziti včasih do pasu. Razen tega pa so morali vsi trije prejšnjo noč prebiti v tesnem šotorsku v dvojki in so najbrž vsi nocoj zmrzovali. Neprepan človek pa je kmalu žrtev naporov, posebno se v mrazu in globokem snegu...

10. oktobra

Tonač, Gjurni, Dordži in Pavle odhajajo danes v trojko. To je prva jutranja vest po radiu. Upam, da sta se Gjurni in Dordži odločila sama in jima ni bilo treba obljubiti transistorjev. Včeraj sta namreč dejala, da bosta šla naprej in na vrh le, če jima bomo dali oba transistorja, ki ju imamo za poslušanje vremenske. Serpe so si najni tovariši, včasih pa se razočaran zaveže, da so tovariši le zato, ker jim to plačajo.

Cic je zelo zdelan in mu zato predlagam, naj se preseli v Ghunzo. Tam je malo hladno, saj je 1500 metrov višje, trava je in gozd, pa vsaj malo diše hrane. Seveda Cic ne more iti sam. Spremljala naj bi ga Metod in Ljubo, ki je zanju ekspedicije tako in tako konec, pa še Ang Kami, ki bi bil za kuharja in glavnega nabavljaja.

Po zajtrku se pojavi pri meni nosač, ki trdi, da je bolan in da danes ne more niti. Izmerim mu vročino. Celih devetindeset! Za višino baze kar resna zadeva. Zaprem ga v šotor in mu dam zdravil. V prsih mu hrope in ga boli, spati ne more in ves dan toži.

Jozva opoldne soglašja s Cicemv odhodom v Ghunzo, ni pa za to, da bi ga spremljala Metod in Ljubo. Se bo še posvetoval z Andrejem in mi sporočil ob štirih. Pove mi tudi, da je predvidena postavitev taborišča pet za pojutrišnjem. Za Toneta poroča Jože, da ima rahlo ozebla nalc na nogah, da pa ni hudega.

V bazi postaja silno dolgočasno. Pripravljanje tovarov in sortiranje stvari, ki se bodo vračale in ostale v bazi, mi ne povzroča pravega veselja. Čreda baralov za uro prežene dolgočasje. Pojavijo se na strmih moliščih onstran morene. Pet tisoč

metrov visoko živi trop peh-živali, kjer je trava in lišajev komaj za lek. Z daljnogledom jih opazujemo, kako ližejo s skal kaplječo vodo in lovijo ravnotežje na prodišču. Kaže, da jih ne motijo tuja bitja, ki so se naselila v njihovem kraljestvu.

Himalajska ekspedicija je čudna stvar. Ljudje nihajo med navdušenjem in skrajno obupanostjo. Navdušenje lahko izlozve že najmanjša stvar. Opoldne nam ga je na primer izvalil tlačen krompir, ki ga je mojstrsko pripravil Ang Cering. Vem, če bi zdaj le po radiu sporočili, da imamo v bazi pire krompir, bi vsak na gori, ne glede na to, kako visoko je pod vrhom, zavidal nam v bazi in zamejnil z vsakim od nas.

Tako rad bi bil tam v snegu in ledu, pa čeprav slišiš na primer popoldne po eru Jožetov glas, ko iz enojke hladnokrvno poroča, da sta bila Karma in Dakja v četverki, da je bil tak mraz in veter, da nista mogla postaviti šotora, ki sta ga prinesla s seboj in da sta se vrnila rahlo ozeblah nog in so jima jih morali zmasirati s trafilom. Nesrečni čevlji. Težki so in od usnja samo mnogo preveč pričakovali, če drugega ne, vsaj to, da ne bi prepuščali vode. Tako pa so no-ge kljub posebnim vložkom neprestano vlažne in jih marsi kakor napravi neobčutljive.

Tako jutri odhajajo Tonač, Pavle, Gjurni, Dordži, Karma in Dakja v četverko, da bi tam prespali in porinili naslednjega dne do kraja, kjer sta zadnjič Töne in Dordži pustila šotor. Zavežnja se nov naskok proti vrhu. Le kaj bo, če se bo mraz še stopnjeval. Vremenska napovedi je trindvajset stopinj pod ničlo v višini 7500 metrov, garmirano še s šestdesetimi kilometri vetra na uro.

V trenutku, ko poslušam vremensko, kaže moj termometer v bazi štirinajst pod ničlo. Ko jo pol ure pozneje, ob šestih zvečer sporočam v gornje taborišče, je le še pet pod ničlo, hkrati pa se je popolnoma pooblačilo in sneži. Jozva sporoča, da tudi v enojki naleta. Tonač se spominja, da na sedlu še četrt ure besni snežni met, vendar ga Jože miri, da vidi skozi luknjo v oblakih zvezde. O vremenu se zgovarjamo vsaj toliko kot na Angleškem...

Da bi vreme vzdržalo še teh nekaj dni, potem bodo tudi ljudje vzdržali.

11. oktobra

Metod in Ljubo sta bila ponoči velika reveža. Zamislite si: skoraj teden dni sta jedla le juhe, mleko in čaj pa sladkor, zdaj pa sta na težavni hrani naše baze, kjer Ang Cering misli, da je dobro vse tisto, kar je najbolj mastno in najbolj gosto. Kot

da bi se vrnila iz koncentracijskega taborišča! Prvi dan sta bila navdušena nad krepko prehrano, sinoči pa jima je bilo že vsega dovolj. Bruhanje in driske, nespečnost...

Takoj zjutraj sporočim Jozvi, da Metod najbrž ne bo mogel s Cicem v dolino, ker je preslaboten. Ali ga bo sprejel Ljubo, ki je od trojice se najbolj pri močeh, ali pa naj poskusijo vsi trije in se v Ghunzi lotijo lažje prehrane.

Jozva ugiha, preudarja in naposled dovolj odhod vsem tren. To pomeni, da bom moral se malo počakati v bazi in eventualno jutri ali pojutrišnjem oditi kam višje, če ne bo že prepozno in bi bil le v napoto. Töne in Pavle se bosta vrnila v bazo, morda bom lahko tedaj jaz odšel v enojko, saj je nujno, da je v bazi vsaj en saab, ker so poslati nosači že vsiljivo predzani in brskajo po šotirih.

Trojka poroča o mrazu, dvajset pod ničlo, hkrati pa radijska poročila od zgoraj podrobno razločijo načrt napada. Jutri bodo postavili taborišče pet, pojutrišnjem pa bo naskok na vrh, če nas ne bo veter pogoltnal. Kot je bil Ang Cering napovedal, je veter iz dneva v dan močnejši. Proti vrhu bodo odšli štirje, vendar dvojica je kot naveza za pomoč, ki bo postavila taborišče šest na grebenju.

IZ BAZNEGA TABORIŠČA so spet krenili tovarniki, da bi pripravili vse potrebno za zadnji naskok.

KONGRES ITALIJANSKIH SOCIALISTOV — Vodja PSI Pietro Nenni je s svojim programskim referatom na včerajšnjem zasedanju strankinega kongresa postavil delegate pred usodne odločitve za nadaljnjo pot: na eni strani združitev s socialnimi demokrati, na drugi konec sodelovanje s KPI. Na sliki: Nenni (levo) in sekretar stranke De Martino, ki zagovarja ohranitev enotnosti delavskega gibanja.

VOLILNA KAMPANJA — Kakor hitro je predsednik De Gaulle na svoji zadnji tiskovni konferenci sporočil, da kandidira, se je tudi uradno začela volilna kampanja za volitve 5. decembra. Na sliki: golistični lepak z napisom: »Za uspeh Francije!« Foto: AP

MISS RODEZIJA. Kljub napovedanim ostrim ukrepom Londona zoper Rodezijo vse vezi le niso prekinjene: v London je priletela na izbirno tekmovalstvo za miss sveta rozijska lepota Lesley Bunting... Foto: AP

SEJEM GOSTINSKE OPREME — Včeraj so v Mariboru odprli šesti sejemske gostinske opreme, ki bo trajal do 21. novembra. Na njem razstavlja svoje izdelke 60 domačin in tujih proizvajalcev. Foto: M. Kos

Nadaljevanje s prve strani

Italijanski

uresničile vse reforme, ki jih je postavil levi center in med katerimi je gospodarsko programiranje ostalo osrednja in najpomembnejša naloga. Četudi se je Nenni skliceval na dejstvo, da je večina struja prvič na tem kongresu dosegla odločilno premoč, je vendar kongresna razprava pokazala, da je poleg manjšinske struje, ki jo predstavljajo pristaši Lombardije in tako imenovane nove leve, tudi v večinski struji vrsta odtenkov v stališčih tako glede ocene levega centra kot ocene nove smeri, ki naj jo pomeni združitev s socialno demokratično stranko. Širina razpona v stališčih, ki so se pojavila v diskusiji, se kaže predvsem v razliki med stališči Ricarda Lombardija kot predstavnika leve struje in pa predstavnika najbolj desnega krila nemajevjevega Cattania. Lombardi je ocenil vlogo levega centra kot novo izdajo starega centra, ki je predlagal kongres, naj pošlje vsem pozivom vsem tistim silam, ki so sposobne prevzeti v svoje roke politiko, ki jo je skušala uresničiti socialistična stranka z levim centrom, da bi tako odprli pot socialistični preobrazbi države. Cattani pa je nasprotno zagovarjal takojšnjo združitev s socialnimi demokrati in postavil kot končni cilj te operacije uvrstitve socialistične stranke med druge socialno demokratične stranke Evrope.

Medtem ko se na govorniški odru v kongresni palači EUR izmenjujejo zadnji govorniki — danes dopoldne je o zunanje politični usmeritvi Italije govoril Mario Zagari — pa se težišče odločitev prenaša na delo komisij, ki pripravljajo zaključne dokumente, ki naj jih kongres potrdi in pa na sestavo novega strankinega vodstva. Med opazovalci prevladuje prepričanje, da bo sestava vodstva stranke dosti bolj kot vsebina sklepov odločilna za nadaljnjo politično usmeritev PSI. Malo je dvoma, da ne bi po govoru P. Nennija uspelo premagati nesoglasij, ki se kažejo tudi med nemajevjevcem in zmernejšimi predstavniki De Martini glede uresničitve obeh poglavitnih ciljev, ki sta bila predmet kongresne razprave, se pravi nadaljevanje politike levega centra in združitev s socialnimi demokrati. To pa bo pomembno daljnosežni dogodek v razvoju delavskega gibanja v Italiji in v razvoju dežele same.

DRAGO KOSMRLJ

Smithovo

kot edino odgovorne sile za dogodke v tej koloniji, pre tako pa tudi v stališču ZDA. Zunanji minister Velike Britanije Michael Stewart je ponovil znano stališče Londona, da bi s silo odvzeli oblast pešicim rasistov. Včeraj je poudaril, da je edina zakonita vlada v Južni Rodeziji vlada Velike Britanije in da je njegova država odgovorna za prihodnost te kolonije. Vendar pa vsi ukrepi, ki jih je London storil in ki jih je napovedal v varnostnem svetu, ne morejo preprečiti rasistične grožnje, ki vidi nad narodom Južne Rodezije in neodvisnimi afriškimi državami.

Tudi ZDA so v govoru Arthurja Goldberga jasno izrazile, da podpirajo južno-rozijski narod in da so solidarne z njim. Tudi one so predvidele nekatere povračilne ukrepe gospodarske narave, vendar pa ta podpora preneha tisti hip, ko afriške in druge države zahtevajo nasilno odpravo vladavine belih rasistov.

Nevsakdanja politična afera v Bonnu

Odpustili so svetnika v bonnskem zunanjem ministrstvu grofa Hansa Hujana

BONN, 13. nov. (Tanjug). Te dni je javnost zvedela za nevsakdanjo afero, ki se je zgodila v bonnskem zunanjem ministrstvu. Zanimivo je, da je udeleženo v vseh prostorih Gospodarskega razstavišča. Popoldne so si sejem ogledali še prvi obiskovalci.

IGOR PRESERN

Odnosi

Zahteva po tuji intervenciji je torej osrednje vprašanje, kajti afriške države z največjo skopjo gledajo na učinkovitost gospodarskih povračilnih ukrepov. »Zakon Velike Britanije in zakon OZN je torej treba s silo uveljaviti — to je temeljno stališče, ki ga v varnostnem svetu zagovarjajo in ga bodo se zagovarjale Gana, Senegal, Jordanija in še nekatere države.

Reprezentativen

Vinko Hafner je zamenjal omenjenih političnih uradnikov. Pričakujejo pa, da bodo njuna pričevanja namočena svetlobo udeležbo maroške policije pri tej ugrabitvi. Zena ugrabljenega maroškega voditelja Ben Barke, ki živi z otrokom v Kairu, je aplekala danes na javno mnenje vsega sveta, naj bi rešil življenje njenemu možu in mu omogočil vrnitev k družini. Poziv je priobčil danes kairski časopis »Al Ahram«. Ben Barkova žena se je zahvalila vsem, ki so se zavzeli za njenega moža, zlasti pa francoskemu predsedniku de Gaulleu.

Gospodarsko sodelovanje z Brazilijo

RIO DE JANEIRO, 13. nov. (Tanjug). — Brazilska delegacija, ki bo sodelovala v delu mešane jugoslovanske-brazilske komisije, je odpotovala včeraj v Beograd. Ta mešana komisija je bila ustanovljena s triletnim sporazumom med obema deželama. Brazilsko delegacijo vodi pomočnik generalnega sekretarja zunanjega ministrstva Nogueira Porto. Z delegacijo potuje tudi več uradnih predstavnikov brazilskih delniških družb in gospodarskih podjetij.

Pozitivna ocena Moro-vega obiska

Italijanski tisk: pogovori v Beogradu so bili odkriti in konstruktivni

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA

RIM, 13. nov. — (po telefonu). Včerajšnja vrnitev predsednika vlade Aldo Mora v Rim po štiridnevni obiski v Jugoslaviji je nudila italijanskim časopisom priložnost za vno-vično ocenitev pomena in uspeha tega obiska.

Glasilo krščansko demokratske stranke »Il Popolo« prinaša danes poseben uvodnik pod naslovom »Konstruktivni obiski«, v katerem pravi med drugim, da se je obisk končal z dvema važnima rezultata: po eni strani je potrdil obstoj že dozdaj utrjene politike dobrega sosedstva, ki se kaže v vedno bolj aktivnem sodelovanju na vseh ravneh. Po drugi strani pa je obisk omogočil določiti okvirje političnega sodelovanja pri reševanju večjih vprašanj naših dni in pri utrjevanju miru in sožitja. Časopis dalje našteva vse do-sežke pogovorov na področju dvostranskih odnosov in pri tem omenja, da so na njih dobila poudarje tudi prizadevanja za dokončno ureditv vprašanja manjšin. Obisk je postavil tudi pogoje za nadaljevanje političnega sodelovanja, ki utegne prineseti še neke in vedno bolj pomembne rezultate, pravi na koncu »Il Popolo«.

Torinski »Stampa« piše, da je obisk pomenil pogumno pot k popuščanju napetosti in hkrati ugotavlja, da so rezultati obiska dosti večji, kot je bilo moč pričakovati v začetku. »Stampa« se sklicuje tudi na ugoden odmev, ki ga je obisk Aldo Mora sprožil v svetu, in navaja pozitivno oceno pariskega »Mondaja«. »Končno smo dosegli konsolidacijo prijateljskih odnosov med dvema sosednjima državama, ki so jih dogodki v preteklosti dolgo časa onemogočali.« piše »Stampa«. Bolj kot vsa dosežena soglasja, ki so sicer izrednega pomena, pa — tako poudarja »Stampa« — ima posebno vrednost duh pripravnosti, razumevanja in prijaznosti, ki je označeval Miratov obisk.

Milanski »Corriere della Sera« prinaša obširen prikaz političnih stališč Jugoslavije in njeno težnjo po sodelovanju z Zahodno Evropo ter ugotavlja, da so jugoslovansko-italijanski odnosi primer za praktično izvajanje politike koegzistence. Rimski »Il Tempo« podrobno opisuje bivanje Aldo Mora v Dubrovniku in prinaša podobno kot vsi drugi časopisi obširne izveščke iz izjav italijanskega predsednika vlade pred odhodom iz Zagreba in po včerajšnji vrnitvi v Rim. Vsi poudarjajo zlasti besede predsednika vlade Mora, s katerimi je označil pogovore v Beogradu kot odprte, prijateljske in konstruktivne. Razen skrajno desničarskih listov je ves ostali italijanski tisk z veliko pozornostjo in objektivnostjo spremljal potovanje predsednika vlade Mora v Jugoslavijo in poudarjal pomembnost državnih pogovorov ter prijateljskih odnosov med obema sosednjima državama.

DRAGO KOSMRLJ

Iz včerajšnje tretje izdaje

Aldo Moro se je vrnil v Rim

Ob odhodu iz Jugoslavije je postal brzojavki Titu in Stamboliju

RIM, 12. novembra (Tanjug). Predsednik italijanske vlade Aldo Moro se člane delegacije je danes ob 17.30 do-potoval v Rim po petdnevni uradni obiski Jugoslaviji.

Ob povratku je Aldo Moro po italijanski radioteleviziji dejal, da se želi predvsem zahvaliti predsedniku republike marslatu Titu za srečanje, ki ga je imel z njim in predsedniku ZIS Stamboliju za vabilo, naj obišče Jugoslavijo. Kakor tudi za prisrčen in opel sprejem. Nadalje je dejal, da so ga kot predstav-nika italijanske vlade spre-jeli v Jugoslaviji atopio in s simpatijami ter da so bi-ropilski razgovori, ki sem jih imel s predsednikom ZIS Stambolijem in drugi-mi predstavniki jugoslovanske vlade, odprti, prisrčni in konstruktivni. Med govo-ri se nismo dotaknili oze-meljskih problemov, je de-jal Aldo Moro.

Nadalje je izjavil, da je med pogovori bil z zadovoljstvom ugotovljen napredek bilateralnih odnosov med obema državama in da so prihodnje perspektive, ki od-pirajo njihov nadaljnji raz-voj.

Predsednik italijanske vlade je zatem dejal: »Delali smo v duhu prijateljstva in razumevanja, kar dokazuje med drugim, kako držav-i z različno politično ureditvijo lahko v harmoniji in spošto-vanju uskladi svoje vzajem-ne interese in najdejo stične točke v splošni oceni me-dnarodnega položaja. Nada-lje je dodal, da »smo se raz-govarjali z jezikom mira in smo v polni lojalnosti z na-šim atlantskim zavezništvom dali svoj prispevek za popu-ščanje napetosti in medna-rodno sodelovanje«.

Predsednik italijanske vlade Aldo Moro je ob odhodu iz Jugoslavije poslal pozdravni brzojavki predsedniku re-publike Josipu Brozu Titu in predsedniku ZIS Petru Stamboliju.

V brzojavki Stamboliju pa je med drugim rečeno: »De-lali smo z namenom, da po-stanejo odnosi med Jugo-slavijo in Italijo še bolj tes-ni in da na podlagi stališč in pogledov obeh držav iskreno prispevamo k sta-bilnosti in miru v Evropi in v svetu«.

Zahteve po uporabi sankcij

Razprava o ukrepih proti Rodeziji na izredni seji varnostnega sveta

NEW YORK, 12. novembra. Britanski zunanji minister Michael Stewart je danes zahteval na prvi izredni seji varnostnega sveta podporo in sodelovanje vseh tistih, ki so se strinjali z resolucijo, sprejeto prejšnji mesec v generalni skupščini. Ta resolu-cija predvideva uporabo mednarodnih sankcij proti Južni Rodeziji, če bi eno-stransko proglasila neodvis-nost. Poudaril je, da je bri-tanska vlada edina legaina oblasti v Rodeziji in je od-govorna za ponovno vzpo-stavitev reda.

Britanski zunanji minister, ki je bil prvi govornik v di-skusiji, je prav tako izjavil, da Velika Britanija ne ver-jame, da bi se z uporabo sile lahko rešil rozijski pro-blem. »Diskusija v varnostnem svetu o položaju v zvezi z Rodezijo se je začela dan-es popoldne. Pred tem je bil sprejet predlog Alžirije, Gane, Indije, Pakistana, Zam-bije, Nigerije, Sierra Leone, Senegala in Tanzanije, da sodelujejo v diskusiji. Z ozi-rom na prisotnost vseh teh držav, kot poročajo tuje a-gencije, je to doslej največ-je število udeležencev pri delu varnostnega sveta v zgodovini svetovne organiza-cije. To na svoj način do-kazuje nujnost in važnost rozijskega problema«.

Britanski zunanji minister je od OZN zahteval popolni diplomatski in ekonomski bojkot rozijskega režima. Razložil je tudi, zakaj ne more sprejeti stališča tistih, ki zahtevajo uporabo sile, da bi zadušili upor, ter opozoril, da oborožen spopad »in nasilje ne more rešiti tega problema kakor tudi kate-rakoli drugega«.

Predstavnik Gane Quaison Sackey je zahteval, naj var-nostni svet ukaze uporablja vse sankcije proti vlad bi-le manjšine v Rodeziji, ki so v listini OZN predvidene v primeru, ko obstaja grožnja za svetovni mir. Prav tako je zahteval, naj Velika Bri-tanija uporabi vsa sredstva, ki jih ima na razpolago, vključno oborožene sile.

Afričani v Rodeziji, je de-jal, so ostali brez moči in nezaščiteni pod oblastjo re-zima, ki bi jih hotel za ved-no obdržati v suženstvu in iz-ven zahodne civilizacije. »Afriške države« je dejal, »bodo uporabile vsa sred-stva, da pomagajo afriškemu narodu Rodezije vzpostaviti lastno vlado«.

Arthur Goldberg je v ime-nu ameriške vlade podprl britansko stališče in dejal, da so ZDA odvzele diplomatski status ministru za rozijske zadeve pri britanskem veleposlanstvu v Washing-tonu in so prepovedale vsako pošiljko orožja in vojaškega materiala Rodeziji. Pri-hodnje leto bo prepovedan vsak uvoz rozijskega slad-korja in tobaka v ZDA.

Predstavnik Jordanije El Fara je zahteval od varnost-nega sveta, naj sprejme pre-limarno resolucijo, s kate-ro se akcija Smithove vlade proglasi za ilegalno.

Predlog jordanjskega pred-stavnika sta podprla sovjet-ski delegat Fedorenko in britanski zunanji minister Stewart.

Telegrami

NOVA GRSKA STRANKA — ATENE. Takoj potem, ko bodo v ponedeljek izvolili novega predsednika grške skupščine, bodo parlamentu prijavili novo stranko, ki so jo ustanovili disidenti unije centra. Stranko bo vodil premier Stefanopoulos, njen program in naziv pa še nista znana.

KONGRES — TOKIO. Centralni izvršni komite socialistične stranke Japonske je sklenil sklicati 27. redni kongres, ki bo od 19. do 23. januarja prihodnje leto.

POTRES NA PAFIKU — TOKIO. Zgodaj davi je osrednja japonska meteorološka agencija sporočila, da je zaznamovala močan potres na Pacifiku. Potresni epicen-ter naj bi bil severovzhodno od otoka Torišime, ki leži kakih 600 km južno od Tokia.

PREFOVED — KAIRO. Vlada ZAR bo južno-rozijskim ladjam prepovedala tranzit skozi Sueški prekop. Ta ukrep je v zvezi z izvajanjem resolucije tretjega afriškega vrha. Južna Rodezija bo tako za Izealom druga država, ki ne bo smela uporabljati Sueškega prekopa.

KONEC STAVKE — RIO DE JANEIRO. Več kot 130.000 urugvajskih delavcev in uslužbencev se je po dvodnevni splošni stavki vrnilo na delo. Stavkajoči so zahtevali za 40% večje meze, vendar vlada tej zahtevi ni ugodila, češ da je država v hudi gospodarski krizi.

ODLIKOVANJE — MAHACKALA. Dagestanska sovjet-ska socialistična republika je dobila danes odličje Lenina za uspehe pri svojem 45-letnem razvoju. V tej kavkaski republiki živi 50 narodnosti.

OBISK — BRUSSEL. Jugoslovanski veleposlanik v Bruslju dr. Stane Pavlič je obiskal danes belgijskega zunanjega ministra Paulia Henryja Spaaka. Obisk je pred-lagal minister Spaak.

KALLAI O POLITIKI MADZARSKE — BUDIMPESTA. Predsednik madžarske vlade Gyula Kallai je danes v par-lamentu poročal o notranjih in zunanje-političnih vpraša-njih, ki jih mora reševati kot predsednik vlade, odkar je konec junija letos zasedel ta položaj. Med drugim je ob-sodil ameriško agresijo v Vietnamu. Povedal je tudi, da ima Madžarska iz leta v leto čedalje tesnejše turistične stike z drugimi državami.

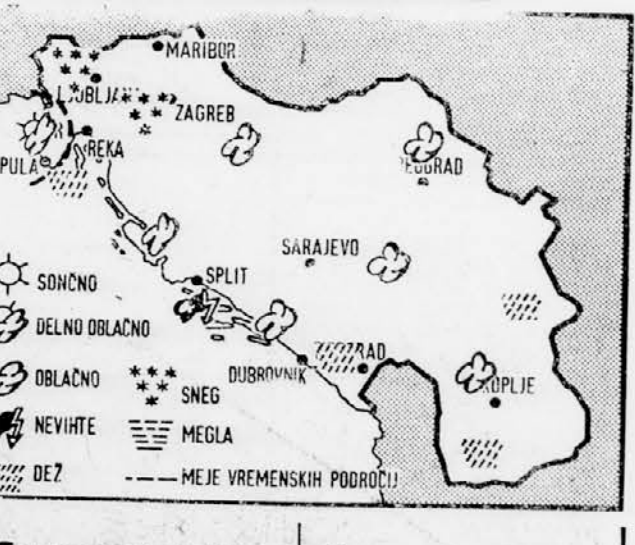
RUSKOVA TURNEJA — RIO DE JANEIRO. Ameriški zunanji minister Dean Rusk je začel svojo mletčo turnejo po nekaterih latinskoameriških državah. Obiskal bo Vene-zuelo, Brazilijo, Argentino in Urugvaj in se s tamkajšnjimi političnimi funkcionarji pogovarjal o medameriških od-nosih.

IZJAVA O POGOVIH — DZAKARTA. Po sestanku s kitajskim veleposlanikom v Džakarti Mingom je indo-nezijski zunanji minister dr. Subandrio izrazil upanje, da radio Peking ne bo več uporabljal »besed, ki po svoji naravi niso ljubezne«. Poudaril je tudi, da sta se državi zedinili, da bosta obnovili trgovske stike.

Pa še to:

GRIZILNO PISMO SODISCU — Dva dni po objavi sestava »Osemsto din za otroka«, objavljenemu v DEU, je obiskno sodišče v Trebnjem dobilo s krojem naplano grozljivo pismo, češ, kaj hočete »burjuje od nezakonskih očetov. Pismo seve ni bilo podpisano. Naslednji dan pa je isto sodišče dobilo novo tožbo v enaki zvezi; vročila jo je mati, ki prejema mesečno za svojo petnajstletno hčerko od njenega očeta samo — 600 dinarjev na mesec.

Vreme 13. NOVEMBRA 1965

Temperature	Ob 07	13
Ljubljana	0	1
Planica	-2	-2
Brnik	-1	0
Maribor	-1	0
Slovenj Gradec	-1	0
Novo mesto	-1	0
Koper	-5	8
Kranj	-7	-7
Reka	5	8
Ptuj	7	8
Split	12	12
Dubrovnik	13	16
Zagreb	0	1
Beograd	4	4
Sarajevo	7	9
Titograd	8	15
Skopje	8	14
Celovec	0	1
Gradec	-2	-1
Dunaj	-1	0
Genova	9	12
Krakov	7	10
München	-3	-2
Zürich	2	1
Benetke	-	9

VREMENSKA SLIKA:
Sredozemsko področje niz-kega zračnega pritiska se po-časi pomika od severa doleka nad Balkan se hladen zrak.

NAPOVED:
SLOVENIJA:
Pretežno oblačno bo. Vmes bo rahlo snežno. Temperature bodo od 0 do -5. v Primorju od 4 do 8. Na Primorskem bo še burja.

JUGOSLAVIJA:
Oblačno bo, vmes padavine, v severnih krajih bo rahlo snežno, drugod deževno. Se hladneje bo. Ob severnem in srednjem Jadranu bo burja.

KONGRES ITALIJANSKIH SOCIALISTOV — Vodja PSI Pietro Nenni je s svojim programskim referatom na včerajšnjem zasedanju strankinega kongresa postavil delegate pred usodne odločitve za nadaljnjo pot: na eni strani združitev s socialnimi demokrati, na drugi konec sodelovanje s KPI. Na sliki: Nenni (levo) in sekretar stranke De Martino, ki zagovarja ohranitev enotnosti delavskega gibanja.

VOLILNA KAMPANJA — Kakor hitro je predsednik De Gaulle na svoji zadnji tiskovni konferenci sporočil, da kandidira, se je tudi uradno začela volilna kampanja za volitve 5. decembra. Na sliki: golistični lepak z napisom: »Za uspeh Francije!« Foto: AP

MISS RODEZIJA. Kljub napovedanim ostrim ukrepom Londona zoper Rodezijo vse vezi le niso prekinjene: v London je priletela na izbirno tekmovalstvo za miss sveta Rodezijska lepota Lesley Bunting... Foto: AP

SEJEM GOSTINSKE OPREME — Včeraj so v Mariboru odprli šesti sejem gostinske opreme, ki bo trajal do 21. novembra. Na njem razstavlja svoje izdelke 60 domačih in tujih proizvajalcev. Foto: M. Kos

Nadaljevanje s prve strani

Italijanski

uresničile vse reforme, ki jih je postavil levi center in med katerimi je gospodarsko programiranje ostalo osrednja in najpomembnejša naloga. Četudi se je Nenni sicer odločil na dejstvo, da je večinska struja prvič na tem kongresu dosegla odločilno premico, je vendar kongresna razprava pokazala, da je poleg manjšinske struje, ki jo predstavlja prištita Lombardi, je in tako imenovane nove leve, tudi v večinski struji vrsta odtenkov v stališčih tako glede ocene levega centra kot o cene novi smeri, ki naj jo pomeni združitev s socialno demokratično stranko. Širina razpona v stališčih, ki so se pojavila v diskusijah, se kaže predvsem v radikali med stališči Eleanora Lombardina kot predstavnika leve struje in pa predstavnika najbolj desnega krila nennijevcev Cattanija. Lombardi je ocenil vlado levega centra kot novo izdajo starega centra. Glede enotnosti delavskih strank pa je predlagal kongresu, naj pošlje svoj poziv vsem tistim silam, ki so sposobne prevzeti v svoje roke politiko, ki jo je skušala uresničiti socialistična stranka z levim centrom, da bi tako odprli pot socialistični preobrazbi države. Cattani pa je nasprotno zagovarjal takojšnjo združitev s socialnimi demokrati in postavil kot končni cilj te operacije uvrstitev socialistične stranke med druge socialno demokratične stranke Evrope.

Zahteva po tuji intervenciji je torej osrednje vprašanje, kajti afriške države z največjo skepsko gledajo na učinkovitost gospodarskih povračilnih ukrepov. »Zakon Velike Britanije in zakon OZN je torej treba s silo uveljaviti« — to je temeljno stališče, ki ga v varnostnem svetu zagovarjajo in ga bodo se zagovarjali Gana, Senegal, Jordanija in še nekatere države.

Odnosi

monda Votava. Zda je treba ugotoviti, ali sta neposredno sodelovanje pri uradni ali pa sta le svoji uradni legitimaciji posredila drugim. Pariska policija se zmeraj ni objavila ničesar o zaslišanju omenjenih policijskih uradnikov. Pričakujejo pa, da bodo njuna pričevanja nanovo osvetlila udeležbo maroške policije pri tej ugrabitvi. Zena ugrabljenega maroškega voditelja Ben Barke, ki živi z otrokom v Kairu, je apelirala danes na javno mnenje vsega sveta, naj bi rešil življenje njenemu možu in mu omogočil vrnitev k družini. Poziv je priobčil danes kairojski časopis »Al Ahram«. Ben Barkova žena se je zahvalila vsem, ki so se zavzeli za njeno moža, zlasti pa francoskemu predsedniku de Gaulleu.

Reprezentativen

Vinko Hafner je zatem omenil gospodarsko reformo in dejal, da si je po hitrejši industriji lani precej izboljšala ekonomski položaj, zlasti zaradi ugodnih izvoznih instrumentov. Z reformo pa se je položaj te panoge precej poslabšal. Vzroki za to niso morda v zastopavanju te pomembne panoge, marveč v razdrobljenosti in nezadostnem izkoriščanju proizvodnih kapacitet, v nezadostni povezavi podjetij, v premajhni specializaciji itd. Izhod lahko iščemo le v boljšem izkoriščanju notranjih rezerv, v večji specializaciji, v močnejši kooperaciji, nenehnem dvigovanju kvalitete, zniževanju stroškov itd. To je zlasti važno zato, da bi po hitrejši industriji lahko še uspešneje osvajala tuje trge. Letos bomo izvozili za ca 26 milijonov dolarjev pohištva, kar je za 6 odstotkov več kot lani. To je sicer lep rezultat, vendar še ne ustreza našim možnostim in kapacitetam. Pohištveni sejem je vsekakor odraz orientacije naše industrije, da prodre na imo, zemski trg in konkretna pomoč pohištveni industriji pri uresničevanju njenih ciljev.

Zatem je Vinko Hafner odprl sejem, gostje pa so si z vidnim zanimanjem ogledali izdelke, ki so razstavljeni v vseh prostorih Gospodarskega razstavišča. Popoldne so si sejem ogledali še prvi obiskovalci.

IGOR PRESERN

Odpor proti japonsko-južnokorejski pogodbi

TOKIO, 13. novembra — (TASS). Zgornji dom japonskega parlamenta je sklenil ustanoviti poseben odbor za sprejem japonsko-južnokorejske pogodbe. Socialisti, komunisti, neodvisni in nekatere člani stranke Komeito so bojkotirali plenarni sejo zornega doma, na kateri so sprejeli ta sklep. Tako so protestirali zaradi načina, kako so v spodnjem domu japonskega parlamenta predložili to pogodbo. Vladni poslanci so bili vnaprej obveščeni o tem, da bo v spodnjem domu ena odvala o pogodbi, medtem ko opozicijski poslanci niso ugnili organizirati ustreznega odpora.

Gospodarsko sodelovanje z Brazilijo

RIO DE JANEIRO, 13. nov. (Tanjug). — Brazilski delegacija, ki bo sodelovala v delu mešane jugoslovanske-brazilske komisije, je odpravila včeraj v Beograd. Ta mešana komisija je bila ustanovljena s trgovinskim sporazumom med obema državama. Brazilsko delegacijo vodi pomočnik generalnega sekretarja zunanjega ministrstva, Nogueira Porto. Z delegacijo potuje tudi več uradnih predstavnikov brazilskih delniških družb in gospodarskih podjetij.

Nevsakdanja politična afera v Bonnu

Odpuštili so svetnika v bonmskem zunanjem ministrstvu grofa Hansa Hujana

BONN, 13. nov. (Tanjug). Te dni je javnost zvedela za nevsakdanjo afero, ki se je zgodila v bonmskem zunanjem ministrstvu. Zaenkrat se je afera končala s tem, da so odpuštili svetnika ministrstva v evropskem referatu političnega oddelka grofa Hansa Hujana.

Ozadje celotne zadeve se ni razjasnilo. Nekateri trdijo, da je bil 21. septembra, se pravi, dva dni po volitvah v Bundestag, v zunanjem ministrstvu tajni sestanek, ki se ga je udeležilo omejeno število najbolj zaupnih uslužbencev, med njimi tudi Hujana. Ob tej priložnosti so uslužbence opozorili na strogo zaupnost in popolno tajnost debate. Navzlic temu pa je neki poslanec v Bundestagu dobil izpise informacije o sestanku. Čeprav javnosti ni znano, o katerih problemih so konkretno govorili, pa trdijo obveščeni krogi, da je informacija, ki jo je dobil ta poslanec, vplivala na pogajanja o sestavi druge Erhardove vlade.

Kot piše bonski »General Anzeiger«, so se tajni pogovori v zunanjem ministrstvu nanašali na bodočo bonsko politiko do Francije in Velike Britanije. Na sestanku so menili, da se bo Zvezna republika po čedalje občutnejšem razhajanju s Francijo poskušala bolj približati Londonu. Hujana ni sprejela sprememba v zunanji politiki ni bila povseči. Ime poslanca, ki je zvedel za to »skrivenost«, ni znano. Hujana prav tako sumijo, da je odkril strogo zaupni načrt o novi berlinski klavzuli, o kateri je julija obširno pisal list »Reinischen Merkur«. Pri vsej tej aferi je najbolj znanično to, da je odločil Schröderjev nasprotnik Strauss sprejel Hujana, takoj potem, ko so ga odpuštili, za svojega osebnega referenta.

Pozitivna ocena Morovega obiska

Italijanski tisk: pogovori v Beogradu so bili odkriti in konstruktivni

OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA RIM, 13. nov. — (po telefonu). Včerajšnja vrnitev predsednika vlade Alda Mora v Rim po štirindvajsetmesečnem obisku v Jugoslaviji je nudila italijanskim časopisom priložnost za vno-višno ocenitev pomena in uspeha tega obiska.

Glasilsko krščansko demokratske stranke »Il Popolo« prinaša danes poseben uvodnik pod naslovom »Konstruktivni obisk«, v katerem pravi med drugim, da se je obisk končal z dvema važnima rezultatom: po eni strani je potrdil obstoj že doslej utrjene politike dobrega sosedstva, ki se kaže v vedno bolj aktivnem sodelovanju na vseh ravneh. Po drugi strani pa je obisk omogočil določiti okvirje političnega sodelovanja pri reševanju večjih vprašanj naših dni in pri utrjevanju načel miru in sožitja. Časopis dalje našteva vse dosednje pogovore na področju dvostranskih odnosov in pri tem omenja, da so na njih dobila poudarek tudi prizadevanja za dokončno ureditev vprašanja manjšin. Obisk je postavil tudi pogoje za nadaljevanje političnega sodelovanja, ki utegne prineseti še nove in vedno bolj pomembne rezultate, pravi na koncu »Il Popolo«.

Torinska »Stampa« piše, da je obisk pomenil pogumno pot k pospešanju napetosti, in hkrati ugotavlja, da so rezultati obiska dosti večji, kot je bilo moč pričakovati. Z začetku »Stampa« se sklicuje tudi na ugoden odmev, ki ga je obisk Alda Mora sprožil v svetu, in navaja pozitivno oceno pariškega »Monda«. »Končno smo dosegli konsolidacijo prijateljskih odnosov med dvema sosednjima državama, ki so jih dogodki v preteklosti dolgo časa onemogočali«, piše »Stampa«. Bolj kot vsa dosežena soglasja, ki so sicer izrednega pomena, pa — tako poudarja »Stampa« — ima posebno vrednost duh prisrčnosti, razumevanja in prijateljstva, ki je označeval Morov obisk.

Milanski »Corriere della Sera« prinaša obširen prikaz političnih stališč Jugoslavije in njeno težnjo po sodelovanju z Zahodno Evropo ter ugotavlja, da so jugoslovansko-italijanski odnosi primer za praktično izvajanje politike kolektivnosti. Rimski »Il Tempo« podrobno opisuje bilanje Alda Mora v Dubrovniku in prinaša podobno kot vsi drugi časopisi obširne izvečke iz izjav italijanskega predsednika vlade pred odhodom iz Zagreba in po včerajšnji vrnitvi v Rim. Vsi poudarjajo zlasti besede predsednika vlade Mora, s katerimi je označil pogovore v Beogradu kot odprte, prijateljske in konstruktivne. Razen skrajno desničarskih listov je ves ostali italijanski tisk z veliko pozornostjo in objektivnostjo spremljal potovanje predsednika vlade Mora v Jugoslavijo in poudarjal pomembnost državnih pogovorov ter prijateljskih odnosov med obema sosednjima državama.

Zadnje vesti

Zahteva po odločnih ukrepih

Skupina afriških držav zahteva, naj sile OZN zadušijo rodezijski upor

NEW YORK, 13. nov. — Skupina afriških držav je danes zahtevala od varnostnega sveta, naj organizira sile OZN, ki bodo zadušile rodezijski upor. Kakor poročajo tuje agencije, je predlog resolucije v imenu 36 afriških držav predložil Arsen User, predstavnik Slonokoščene obale.

Resolucija predlaga varnostnemu svetu, naj se od Britanije in drugih držav zahteva hitre ukrepe za zaščito življenj starih milijonov Afričanov in drugih prebivalcev, ki nasprotujejo temu uporu. Od Britanije zahtevajo, naj suspendira rodezijsko ustavo od leta 1961. V predlogu resolucije se zahteva od vseh držav, da prekinejo svoje ekonomske in diplomatske odnose z nezakonitim režimom v Salisburyju. Zahtevajo tudi, da se prekinejo vse prometne zveze z Rodezijo. Varnostnemu svetu predlagajo, naj sprejme vse ukrepe na podlagi členov 42 in 43 listine OZN proti nasilnemu režimu. Člen 42 listine OZN določa, da varnostni svet lahko, če je to potrebno, začne z akcijo letalskih, pomorskih in kopinskih sil za vzdrževanje ali vzpostavljanje mednarodnega mira in varnosti.

Britanska delegacija je predložila varnostnemu svetu lastni predlog resolucije, ki se omejuje na poziv vsem državam, naj podprejo britanske ukrepe, ki likvidirajo upora v Rodeziji.

Britanski zunanji minister Stewart je danes prebral ta predlog resolucije v varnostnem svetu, ki nadaljuje diskusijo o rodezijski krizi. Predstavnik Alžirije Buatara je izjavil, da je sedanja rešna kriza posledica neaktivnosti in popustljivosti Velike Britanije. Dejal je, da je imela Velika Britanija možnost preprečiti tisto, kar se je zdaj dogodilo. Britanska vlada je obživil, da je s svojim stališčem odprla vrata enostranski proglasitvi neodvisnosti s strani rasistov. V sedanjem trenutku, je dejal Buatara, so razni odločni ukrepi. Predstavnik Sierra Leone je prav tako zahteval, naj Velika Britanija z vojaškimi ukrepi likvidira nezakoniti režim v Salisburyju.

Predstavnik ZSSR Fedorenko je izjavil, da so govori afriških delegatov v varnostnem svetu potrdili, da je Velika Britanija dolgo časa vodila politiko pomoči in gledanja skozi prste južnoarabskim rasistom. Diskusija se nadaljuje. Predstavnik Alžirije, Pakistana, Gane, Zambije, Sierra Leone, Senegala, Malije, Tanzanije in Nigerije — države, ki niso članice varnostnega sveta — so prav tako povabili, naj sodelujejo v diskusiji brez pravice glasovanja.

Markos novi predsednik Filipinov

MANILA, 13. nov. — Za novega predsednika Filipinov so izvolili Ferdinanda Markosa, ki je bil kandidat in šef opozicijske nacionalistične stranke in dosednji predsednik filipinskega senata. To je uradno objavila komisija za nadzorstvo volitev, poročala AFP. V politični zgodovini Filipinov je to prvo uradno poročilo o volitvah iz države, kar prispejujejo dejstvu, da dosednji predsednik ni hotel priznati zmage svojemu nasprotniku.

NOVA GRŠKA STRANKA — ATENE

Takoj potem, ko bodo v ponedeljek izvolili novega predsednika grške skupščine, bodo parlamentu prijavili novo stranko, ki so jo ustanovili disidenti unije centra. Stranko bo vodil premier Stefanopoulos, njen program in naziv pa še nista znana.

KONGRES — TOKIO. Centralni izvršni komitee socialistične stranke Japonske je sklenil sklicati 27. redni kongres, ki bo od 19. do 23. januarja prihodnje leto.

POTRES NA PACIFIKU — TOKIO. Zgodaj davi je osrednja japonska meteorološka agencija sporočila, da je zaznamovala močan potres na Pacifiku. Potresni epicenter naj bi bil severovzhodno od otoka Torisime, ki leži nekaj 600 km južno od Tokia.

PREFOVED — KAIRO. Vlada ZAR bo južnoarabskim ladjam prepovedala tranzit skozi Sueški prekop. Ta ukrep je v zvezi z izvajanjem resolucije tretjega afriškega vrha. Južna Rodezija bo tako za Izraelom druga država, ki ne bo smela uporabljati Sueškega prekopa.

KONEC STAVKE — RIO DE JANEIRO. Več kot 130.000 urugvajskih delavcev in uslužbencev se je po dvodnevni splošni stavki vrnilo na delo. Stavkačji so zahtevali za 40% večje medve, vendar vlada tej zahtevi ni ugodila, češ da je država v hudi gospodarski krizi.

ODLIKOVANJE — MAHACKALA. Dagestanska sovjetska socialistična republika je dobila danes odličje Lenina za uspehe pri svojem 45-letnem razvoju. V tej kavkaški republiki živi 50 narodnosti.

OBISK — BRUSELJ. Jugoslovanski veleposlanik v Bruslju dr. Stane Pavlič je obiskal danes belgijskega zunanjega ministra Paula Henryja Spaaka. Obisk je predlagal minister Spaak.

KALLAI O POLITIKI MADŽARSKE — BUDIMPESTA. Predsednik madžarske vlade Gyula Kallai je danes v parlamentu poročal o notranjih in zunanje-političnih vprašanjih, ki jih mora reševati kot predsednik vlade, odkar je konec junija letos zasedel ta položaj. Med drugim je obsojil ameriško agresijo v Vietnamu. Povedal je tudi, da ima Madžarska iz leta v leto čedalje tesnejše turistične stike z drugimi državami.

RUSKOVA TURNEJA — RIO DE JANEIRO. Ameriški zunanji minister Dean Rusk je začel svojo letno turnejo po nekaterih latinskoameriških državah. Obiskal bo Venezuelo, Brazilijo, Argentino in Urugvaj in se s tamkajšnjimi političnimi funkcionarji pogovarjal o medameriških odnosih.

IZJAVA O POGOVORIH — DZAKARTA. Po sestanku s kitajskim veleposlanikom v Džakarti Mingom je indonezijski zunanji minister dr. Subandrio izrazil upanje, da radio Pekin ne bo več uporabljal »besed, ki po svoji naravi niso ljubiteljske«. Poudaril je tudi, da sta se državi zedinili, da bosta obnovili trgovske stike.

Telegrami

Pa še to:

GROZILNO PISMO SODISCU — Dva dni po objavi sestava »Osemsto din za otroka«, objavljenem v DELU, je obično sodišče v Trebnjem dobilo s strojem napisano grozilo pismo, češ, kaj hočete »burjuje od nezakonitih očetov. Pismo vemo ni bilo podpisano. Naslednji dan pa je isto sodišče dobilo novo tožbo v enaki zadevi; vložila jo je mati, ki prejema mesečno za svojo petnajstletno hčerko od njenega očeta samo — 600 dinarjev na mesec.

Danes je deževalo v mnogih delih Italije in na primorskem področju severne Španije.

TASS poroča, da je na Urulu že prava zima. Na tisoče prebivalcev Celjabinjske in drugih mest južnega Urula je odšlo danes na smučanje.

V Zinatuzi se je že začela sezona množičnih tekmovalnih zimskih sportov. Pripravljeni so se začeti pred dnevi, ki je zapadel snega v planinah.

Britanska delegacija v Beogradu

BEOGRAD, 13. nov. (Tanjug). — V Beogradu dopotovala britanska državstvena delegacija, ki jo vodi direktor zdravstvenih služb Velike Britanije George Godber. V Jugoslavijo bodo ostali šest dni in bodo obiskali poleg Beograda tudi Zagreb in Ljubljano.

Hude gospodarske težave v Dominikani

MEXICO, 13. nov. (Tanjug). — Vojaki spopadi v Dominikanski republiki in podaljšana tuja okupacija so prizadeli te državi velikansko gospodarsko škodo. Po podatkih, ki so jih zdaj objavili gospodarski in finančni strokovnjaki, bi Dominikanska republika potrebovala najmanj 6 do 7 let, da bi popravila škodo, ki je nastala sprito sedanje gospodarske okoliščine.

Poglavite finančne institucije v državi, banke in kreditne ustanove, so začele vročno redno delati šele ta mesec. Za kritje začasnih novih stroškov in za oživetje gospodarske dejavnosti je vlada odobrila privatnim bankam posebni obratni kapital kakih 20 milijonov dolarjev. Vendar pa so se glavne težave pokazale zaradi neplačanih davkov in takih, zlasti tistih, ki jih morajo plačati tuje družbe za odkup in izvoz sladkorja. In kave.

Vladni urad za delo je ugotovil, da je zdaj brez dela približno 60 gospodarsko aktivnega prebivalstva in da vsi ti ljudje nimajo možnosti, da bi se lahko kmalu zaposlili.

Temperature

Ob 07 13

Proгноза

VREMENSKA Slika: Sredozemsko področje nizkega zračnega pritiska se počasi polni. Od severa doteka nad Balkan se hladen zrak.

NAPOVED:

SLOVENIJA: Pretežno oblačno bo. Vmes bo rahlo snežno. Temperature bodo od 0 do -5, v Primorju od 4 do 8. Na Primorskem bo še burja.

JUGOSLAVIJA:

Oblačno bo, vmes padavine, v severnih krajih bo rahlo snežno, drugod deževalo. Se hladneje bo. Od severem in srednjem Jadranu bo burja.

Enega člana iz predpisov ni citiral

Končano zasliševanje obtoženih voditeljev premogovnika Kakanj

SARAJEVO, 13. nov. (Tanjug). — Z zasliševanjem obtoženega dr. inž. Muriza Osmanagića je bilo danes pred senatom okrožnega sodišča v Sarajevu končano zasliševanje skupine odgovornih tehničnih voditeljev premogovnika Kakanj, obtoženih, da so zakrivali nesrečo, ki se je pripetila v tem premogovniku 7. junija. Obtoženi dr. inž. Muriz Osmanagić je vztrajal pri svoji trditvi, da je obtožnica neutemeljena in javni tožilec mu je med današnjim zasliševanjem postavil več vprašanj.

Včeraj ste v svojih izpovedih navedli vse sestavilne projekte, med katerimi je bilo nekaj že prej odobrenih. Ko pa ste citirali čl. 62 temeljnega zakona o rudarstvu, ki določa, kaj morajo projekti vsebovati, menda nameravate niste citirali tudi čl. 3 predpisa o tehničnih ukrepih, je pripomnil danes javni tožilec med zasliševanjem obtoženega Osmanagića.

— Rekel sem, da za rova 206 in 207 niso bili potrebni posebni projekti, ker v teh dveh primerih ni šlo za odpiranje novega odkopnega rova. Za ta dva rova tudi, če sta ogrožena, niso potrebni posebni projekti, je odgovoril dr. Osmanagić.

Potem so obtožencu zastavili več vprašanj branilci. Njegov branilec dr. Bosko Cupić bi bil rad vedel, kaj je Osmanagić in sploh kaj so v rudniku ukrenili, ko je bil uveljavljen novi temeljni zakon o rudarstvu.

— To je bil pravzaprav samo dopolnjen prejšnji zakon in v njem je bilo nekaj novih določb. Takoj ko je bil uveljavljen, sem naročil tehničnim službam vseh integriranih rudnikov, naj se seznajajo z novimi določbami.

— Ali ste bili v nekem poročilu opozorjeni na to, da se nabira v jami »Orasie« mehanizmi z nevarnih količinah? — Ne, nisem bil opozorjen. Odgovor na vprašanje, ki ga je zastavil branilec obtoženega inž. Sakića, ali je bila jama »Orasie« po njegovem mnenju zastopljena, čemur je nasprotoval predsednik senata, ker je menil, da je stvar izvedenec, da to predloži, je sledilo sočutenje obtoženega Osmanagića z drugimi obtoženci. Nobeden izmed njih pa ni imel nobene pripombe k njegovim izpovedim.

DRAGO KOŠMRLJ